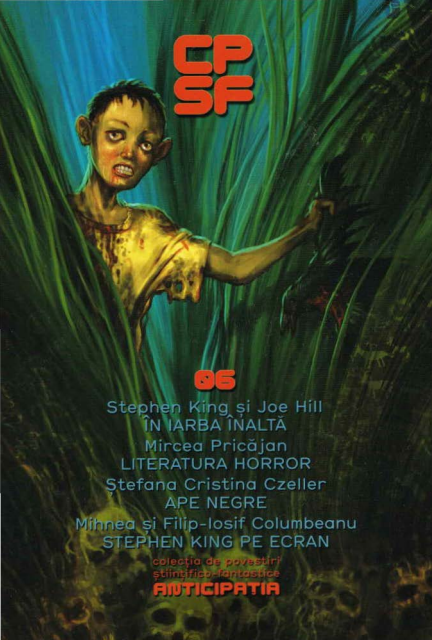

**CP
SF**

06

Stephen King și Joe Hill
ÎN IARBA ÎNALTĂ

Mircea Pricăjan
LITERATURA HORROR

Ștefana Cristina Czeller
APE NEGRE

Mihnea și Filip-Iosif Columbeanu
STEPHEN KING PE ECRAN

colecția de povestiri
științifico-fantastice

ANTICIPATIA

Stephen King și Joe Hill ÎN IARBA ÎNALTĂ

„Dansau împreună, femeia gravidă și nebunul cu un singur ochi. Dansau în iarbă, plescâind din picioare, mâinile lui fiind pe gâtul ei. Cei doi se împleteau într-un semicerc vălurit în jurul cadavrului lui Natalie Humbolt. Becky era conștientă de trupul din stânga ei, zărea uneori pulpele albe, însângerate, mușcate, fusta de blugi murdară și chiloții de bunicuță, expuși vederii, ai lui Natalie. [...] Brațul murdar și retezat al lui Natalie (cum reușise să-l desprindă? îl rupsesese ca pe un copan de pui?) zăcea cu degetele ușor îndoite, cu murdărie strânsă sub unghiile crăpate.”

Mircea Pricăjan LITERATURA HORROR

„Ce definește o narațiune horror? În mod evident, sentimentul de groază pe care îl cultivă în moduri mai mult sau mai puțin subtile. [...] Nu întâmplător, în zorii curentului gotic în literatură se vorbea cu obstinație despre senzationalism. [...] Pasul următor, cel mai bine reprezentat de prozele lui E.A. Poe, a fost spre grotesc. [...] Autorii moderniști au indus teama prin sondarea psihologiei deviate, iar scriitorii de horror contemporan au apelat la un melanj între tropii fundamentali utilizați de înaintașii lor și actualitatea imediată, ceea ce a desăvârșit genul: groaza devine astfel prilej de meditație asupra pericolelor prezentului.”

cpsfa.ro
anticipatia.com

Stephen King și Joe Hill • ÎN IARBA ÎNALTĂ / 3

Mircea Pricăjan • LITERATURA HORROR / 52

Ștefana Cristina Czeller • APE NEGRE / 85

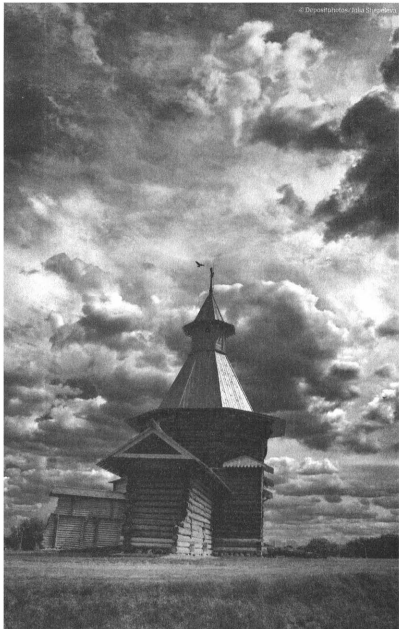
Mihnea și Filip-Iosif Columbeanu • STEPHEN KING PE ECRAN / 115

Coperta & design: Valentin NICOLAU / Imagine: Tudor POPA /
Redactor-șef: Ana ANTONESCU / Redactor: Ecaterina DERZSI /
Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR / Editor: Valentin NICOLAU

colecția de povestiri
științifico-fantastice

ANTICIPATIA

ISSN 1220-8620

ÎN IARBA ÎNALTĂ

Stephen King și Joe Hill

STEPHEN EDWIN KING s-a născut în Portland, Maine, în 1947, fiind al doilea fiu al lui Donald și Nellie Ruth Pillsbury King. Când avea doi ani, tatăl său și-a abandonat familia, iar micul Stephen a avut o copilărie grea, marcată de repetate mutări dintr-un oraș în altul. A îndrăgit matineele anilor '50, unde se proiectau mai ales filme de groază și SF, iar în 1960 l-a descoperit pe H.P. Lovecraft, care a avut o influență decisivă asupra lui – s-a apucat să aștearnă povești la o mașină de scris căreia îi lipsea tasta „N”, pe care o vom întâlni mai târziu în *Misery*.

Între 1962 și 1966 a frecventat Liceul Lisbon Falls, iar între 1966 și 1970 a urmat cursurile Universității Maine din Orono. În această perioadă a lucrat la biblioteca facultății și a publicat primele sale povestiri în revista *Maine Campus*, unde a ținut și o rubrică permanentă. În iunie 1970 a obținut licența în literatură, un certificat de profesor de liceu și o diplomă pentru elocuțiune și artă dramatică.

În 1971 s-a căsătorit cu Tabitha Jane Spruce, viitoarea scriitoare și poetă T. King, și împreună au trei copii. O vreme a trăit într-o rulotă și a lucrat într-o spălătorie industrială, apoi a devenit profesor de engleză la Hampden Academy, Maine. O viață grea, plină de lipsuri, care-l va duce la alcoolism. A început să scrie *Carrie*, dar, fiindcă romanul nu avansa deloc, l-a aruncat la gunoi.

Tabitha însă, care nu se îndoaia de talentul lui, a recuperat manuscrisul și l-a convins să-l ducă la bun sfârșit. În 1973 declicul s-a produs: concernul editorial Doubleday a acceptat spre publicare *Carrie*, iar New American Library a cumpărat drepturile ediției de buzunar cu suma record de 400 000 de dolari. În 1975 familia sa și-a cumpărat prima casă la Bridgton, Maine, iar Stephen King a publicat *Salem's Lot*. De acum înainte își va consacra viața exclusiv creației literare și, într-o mămică măsură, producției cinematografice. Aproape toate romanele lui au fost ecranizate și King acordă permisiunea studenților la regie să adapteze povestirile sale pentru suma simbolică de un dolar.

Autor a peste patruzeci de romane și două sute de povestiri, a doborât toate recordurile de vânzări și a primit numeroase premii, printre care și prestigioasa Medalie pentru Contribuții Deosebite în Domeniul Literaturii Americane oferită de National Book Foundation. În 2010 venitul său anual a fost estimat la peste 40 de milioane de dolari.

JOE HILL (Joseph Hillstrom King) este scriitor american. S-a născut pe 4 iunie 1972 în Hermon, Maine, și este al doilea fiu al lui Stephen King și al Tabithiei King. A publicat trei romane: *Heart-Shaped Box*, *Horns* și *NOS4A2* și o antologie de short-stories, *20th Century Ghosts*, onorat cu premiile Bram Stoker, British Fantasy, International Horror Guild, ca și o serie de comicsuri, *Locke & Key*.

El își dorește un pic de liniște, în loc să asculte radioul, deci se poate spune că fusese vina lui. Ea dorește aer curat, pentru un timp, în loc de aer condiționat, deci se poate spune că fusese vina ei. Dar pentru că ei doi n-ar fi auzit niciodată copilul, dacă nu și-ar fi dorit acele două lucruri, se poate spune că fusese o combinație de vinovății, ceea ce reprezenta o chestie Cal-și-Becky perfectă, pentru că acționaseră în tandem toată viața lor. Cal și Becky DeMuth se născuseră la un interval de nouăsprezece luni. Părinții lor le spuneau Gemenii irlandezi.

– Becky ridică receptorul și Cal spune alo, obișnuia să spună domnul DeMuth.

– Cal se gândește la o petrecere, iar Becky a scris deja lista cu invitați, obișnuia să spună doamna DeMuth.

Nu se certaseră niciodată, nici măcar atunci când Becky – pe vremea aceea studentă în primul an și locuind la cămin – apăruse într-o zi în apartamentul lui Cal, aflat în afara campusului, și-l anunțase că era gravidă. Cal primise bine vestea. Cât despre părinții lor, ei nu fuseseră la fel de încântați.

Apartamentul din afara campusului se afla în Durham, pentru că tânărul DeMuth se înscrisese la UNH¹. Când Becky (pe vremea aceea negravidă, dar nu neapărat și virgină) alesese, doi ani mai târziu, același colegiu, nu fusese o surpriză pentru nimeni.

– Cel puțin Cal n-o să mai vină acasă în fiecare afurisit de weekend, ca să piardă vremea împreună cu ea, spusese doamna DeMuth.

– Poate o să avem parte și noi de un pic de pace, zisese domnul DeMuth. După vreo douăzeci de ani – mă rog, cu aproximație – toată chestia asta cu statul lor împreună devine cam obositoare.

Sigur că cei doi nu făceau *totul* împreună, Cal nefiind responsabil de cozonăcelul din pântecul surorii sale. Și fusese ideea lui Becky să le ceară unchiului Jim și mătușii Anne s-o lase să locuiască împreună cu ei un timp – doar până avea să se nască pruncul. Pentru DeMuth cei vârstnici, care fuseseră șocați și uluiți de această întorsătură a evenimentelor, era un lucru la fel de rezonabil ca oricare altul. Iar când Cal sugerase să renunțe și el la semestrul de primăvară, ca să facă împreună cu sora sa călătoria de-a curmezișul țării, părinții lor n-au avut nimic de obiectat. Au fost chiar de acord ca fratele să rămână cu sora sa în San Diego până se va naște copilul. Calvin putea să-și găsească o slujbă și să contribuie la acoperirea cheltuielilor.

– Însărcinată la nouăsprezece ani! comentă doamna DeMuth.

– Și tu erai însărcinată la nouăsprezece ani, îi replică domnul DeMuth.

– Da, dar eu eram măritată! îi atrase atenția doamna DeMuth.

– Cu un tip al naibii de drăguț, simți nevoia domnul DeMuth să adauge.

¹ Universitatea din New Hampshire, din Durham (n. tr.).

Doamna DeMuth oftă:

- Becky o să aleagă primul prenume, iar Cal o să-l aleagă pe al doilea.
- Sau viceversa, spuse domnul DeMuth, oftând și el (uneori, cuplurile căsătorite sunt și ele niște gemeni irlandezi).

Mama lui Becky își invită fata să prânzească în oraș, cu puțin timp înainte de plecarea copiilor către coasta de vest.

- Ești sigură că vrei să dai copilul să fie adoptat? o întrebă ea. Știu că n-am dreptul să te întreb, sunt doar mama ta, dar tatăl tău e curios.

- Nu m-am hotărât încă, îi răspunse Becky. Cal o să mă ajute să mă decid.

- Draga mea, tatăl ce părere are?

Becky păru surprinsă:

- N-are nimic de zis. S-a dovedit că-i un prost.

Doamna DeMuth oftă.

Așa că erau în Kansas, într-o zi călduroasă de primăvară, călătorind cu o Mazda veche de opt ani, cu numere de New Hampshire și cu o urmă de sare pentru drumuri din Noua Anglie care stropise partea din spate a vehiculului. Tăcere în loc de radio, ferestre deschise în loc de aer condiționat. Ca urmare, amândoi auziră vocea. Era slabă, dar clară.

- Ajutor! Ajutor! Să mă ajute cineva!

Fratele și sora schimbă priviri uimite. Cal, care se afla în momentul acela la volan, trase imediat pe dreapta. Pietrișul zăngăni sub caroserie.

Înainte să părăsească Portsmouth, decisese să ocolească barierile pentru plata taxelor de drum. Cal voia să vadă Dragonul Kashaskia din Vandalla, statul Illinois; Becky voia să-și completeze educația vizitând Cel Mai Mare Gherm De Sfoară din Lume, din Cawker City, Kansas (amândouă misiunile fuseseră îndeplinite); cei doi simțiseră nevoia să se ducă în Rosewell, ca să vadă niște rahat extraterestru. Acum se aflau la sud de Ghermul de Sfoară – care fusese păros, plăcut mirositor și mult mai impresionant decât anticipase vreunul dintre ei – pe o bretea a Route 73. Era o fâșie bine întreținută de asfalt cu două benzi, care urma să-i ducă de-a latul farfuriei plate a Kansasului, până la granița cu Colorado.

În fața lor se întindeau kilometri pe care nu se zărea niciun automobil sau vreun camion. Același lucru era valabil și pentru drumul din spatele lor.

Pe latura lor de șosea se aflau câteva case, o biserică ale cărei ferestre fuseseră astupate cu scânduri, numită Stânca Neagră a Izbăvirii (lui Becky i se păru un nume bizar pentru o biserică, dar erau în Kansas), și o popicărie care arăta de parcă ar fi funcționat ultima oară pe vremea când The Trammps¹ săvârșeau incendieri pop music aprinzând un infern disco. De cealaltă parte a Route 73 nu se afla nimic, doar iarbă verde înaltă, care se întindea către un orizont ce era, simultan, nelimitat și neremarcabil.

– Ce naiba... începu să spună Becky; purta o haină ușoară, cu fermoarul netras, peste mijlocul ce abia începuse să se umfle; era în luna a șasea.

Cal ridică o mână, fără să se uite la ea. Se uita la iarbă.

– Sssst! Ascultă!

Auziră o muzică slabă ce venea din una dintre case. Un câine lătră flegmatic de trei ori – *ham – ham – ham* –, apoi tăcu. Cineva bătea în cuie o scândură. Și se auzea susurul continuu și blând al vântului. Becky își dădu seama că putea să vadă vântul, care pieptăna iarba din partea îndepărtată a drumului. Făcea valuri care se tot duceau, până dispăreau în depărtare.

Tocmai când Cal începuse să creadă că, la urma urmei, nu auziseră nimic – nu era prima oară când își imaginau ceva împreună – strigă-tul reveni:

– Ajutor! Vă rog să mă ajutați! M-am rătăcit!

De data asta, privirea pe care o schimbăra a fost plină de-o înțelegere îngrijorată. Iarba era incredibil de înaltă (își dădură seama abia mai târziu că era anormal ca pe o întindere atât de mare iarba să fie mai înaltă de un metru și optzeci de centimetri, atât de timpuriu). Vreun copilăș intrase acolo, probabil ca să cerceteze locul – mai mult ca sigur unul care locuia într-una din casele de pe marginea drumului. Își pierduse

¹ Formație disco: *Disco Inferno* este discul lor cel mai celebru, care a apărut în 1976 (n. tr.).

simțul orientării și pătrunsese și mai adânc în hățiș. Părea să aibă vreo opt ani, ceea ce însemna că era prea scund ca să sară până deasupra ierbii înalte și să-și găsească drumul de ieșire.

– Trebuie să-l scoatem afară, zise Cal.

– Du mașina în parcare a bisericii. Să nu rămânem pe marginea drumului.

Cal o lăsă pe marginea șoselei și intră în parcare a murdară a bisericii. Acolo se găseau o grămadă de mașini acoperite de praf, cu parbrizurile sclipind în bătaia soarelui. Faptul că toate, cu excepția uneia, păreau să fie acolo de mai multe zile – chiar de săptămâni întregi – era o altă anomalie pe care n-o remarcară atunci. Dar aveau s-o observe mai târziu.

În timp ce Cal avea grijă de mașină, Becky trecu de cealaltă parte a șoselei. Își duse mâinile pâlnie la gură și strigă:

– Puștiule! *Hei, puștiule!* Mă auzi?

După un moment, copilul îi răspunse:

– *Da! Ajută-mă! Sunt aici de zile întregi!*

Becky, care își aminti cum apreciază timpul copiii, presupuse că asta putea să însemne vreo douăzeci de minute. Se uită după o cărare cu iarbă ruptă sau călcată în picioare, pe unde intrase copilul (probabil gândindu-se între timp la vreun joc video sau un film tâmpit cu aventuri în junglă) și nu văzu nici una. Dar era în regulă; aprecie că vocea venea din stânga ei, cam din locul în care se afla ora zece pe cadranul ceasornicului. Nu prea departe, în hățișul de iarbă. Ceea ce era logic: dacă puștiul s-ar fi dus prea departe, nu l-ar fi auzit nici dacă radioul era oprit și ferestrele deschise.

Era gata să coboare de pe taluz și să ajungă la marginea ierbii, când auzi o a doua voce, a unei femei – o voce răgușită și zăpăcită. Femeia avea glasul cleios al cuiva care tocmai se trezise și avea nevoie de o înghițitură de apă. O nevoie cruntă.

– NU! strigă femeia. Nu, te rog! Stai deoparte! Tobin, încetează să strigi! Dragule, nu mai striga! O să te audă!

– Hei, țipă Becky. Ce se întâmplă?

Apoi auzi, în spatele ei, o portieră trântită. Cal traversă strada.

– Ne-am rătăcit! răcnă băiatul. Vă rog! Vă rog, mama e rănită! Vă rog! Vă rog să ne ajutați!

– Nu! zise femeia. Nu, Tobin, nu!

Becky privi în jur, să vadă de ce întârzia Cal atât de mult.

Acesta parcursese câțiva zeci de metri în parcare plină de praf, apoi rămăsese lângă ceea ce părea a fi un Prius de primă generație. Automobilul era acoperit cu o pojghiță albă de praf, care făcuse parbrizul complet lipsit de transparență. Cal se aplecă un pic, își umbră ochii cu o mână și privi prin geamul lateral, la ceva de pe scaunul din dreapta, din față. Se încruntă o clipă și tresări surprins, ca și cum l-ar fi ciupit o muscă.

– Vă rog! zise băiatul. Ne-am rătăcit și nu pot găsi drumul!

– Tobin, începu să spună femeia, apoi vocea ei se stinse, ca și cum n-ar fi avut salivă să vorbească.

Dacă nu era o farsă complicată, atunci acolo se petrecea ceva foarte rău. Becky DeMuth nu-și dădea seama că mâna ei apăsă pe curba puternică, tare ca o minge de plajă, a abdomenului său. Nici nu făcu vreo

legătură între modul în care se simțea și visele care o săcăiseră de vreo două luni, vise pe care nu le discutase nici măcar cu Cal – cele despre șofatul noaptea. Și în visele acelea țipa un copil.

Cobori de pe taluz în doi pași lungi. Taluzul era mai abrupt decât părea, iar când ajunse la capătul de jos al acestuia observă clar că iarba era mai înaltă decât crezuse, fiind mai degrabă de vreo doi metri și zece, decât de un metru și optzeci.

O rafală de vânt făcu zidul de iarbă să se ridice și să se retragă într-o mișcare mareică ușoară și tăcută.

– Nu ne căuta! strigă femeia.

– Ajutor! spuse băiatul, contrazicând-o, răcnind mai puternic decât ea, iar vocea lui se auzi în apropiere.

Lui Becky i se părea că vine de undeva din stânga. Nu suficient de aproape ca să se întindă și să-l apuce pe copil, dar în mod cert nu mai departe de zece, doisprezece metri de drum.

– Sunt aici, băiete, îi strigă ea. Continuă să mergi către mine. Ești lângă drum. Aproape că ai ieșit.

– Ajutor! Ajutor! Încă nu pot să te găsesc! spuse băiatul, vocea lui sunând acum și mai aproape.

Spusele lui fură urmate de un râs isteric, hohotit, care o făcu pe Becky să se înfioare.

Cal făcu un singur pas, sărind în josul taluzului, alunecă pe călcăie și fu gata să cadă în fund. Solul era umed. Dacă Becky ezitase să pătrundă în iarba deasă și să se ducă după băiat, fusese pentru că nu dorise să-și ude pantalonii scurți. O iarbă atât de înaltă putea să rețină suficient de multă apă, suspendată în stropi strălucitori, cât să formeze un iaz mititel.

– Ce faci? o întreabă Cal.

– E o femeie împreună cu el, îi explică Becky. Și se poartă ciudat.

– Unde sunteți? strigă băiatul din iarbă, aproape bâlbâindu-se, doar de la câțiva metri de ei.

Becky se uită să vadă măcar pentru o clipă ceva din pantalonii sau cămașa acestuia, dar nu zări nimic. Băiatul era un pic prea departe pentru asta.

- Veniți? Vă rog! Nu pot să-mi găsesc drumul de ieșire!
- Tobin! țipă mama, cu vocea îndepărtată și încordată. Tobin, încetează!
- Ai răbdare, copile, spuse Cal și păși în iarbă. Căpitanul Cal vine să te salveze. Da-da-da!

Între timp, Becky scosese telefonul celular, ținându-l într-o mână, și deschisese gura ca să-l întrebe pe Cal dacă să sune patrula de pe autostradă sau la orice secție de poliție din zonă.

Cal făcu un pas, apoi altul și, brusc, tot ce Becky putu să mai vadă din el fură spatele cămășii albastre din doc și pantalonii scurți de culoare kaki. Fără niciun motiv rațional, gândul că fratele ei putea să dispară din vedere făcu ca pulsul ei s-o ia razna.

Se uită pe micul ei telefon negru cu Android și touchscreen și văzu că are acoperire totală în rețea. Formă 911 și apăsă pe butonul de apel. Când duse telefonul la ureche, făcu un pas lung în iarbă.

Telefonul sună o singură dată, apoi o voce de robot anunță că apelul ei o să fie înregistrat. Becky făcu încă un pas, nedorind să piardă din vedere cămașa albastră și pantalonii de-un cafeniu-verzui. Cal era atât de *nerăbdător*! Bineînțeles, și ea era.

Iarba umedă începu să i se frece de bluză, de pantalonii scurți și de picioarele ei goale. *Din mașina de îmbăiat a ieșit un zăngănit*, își spuse Becky, subconștientul ei scoțând la iveală o parte dintr-un limerick¹ pe jumătate digerat, unul de Edward Gorey. *Ca o bucurie la asfințit. Se auzea de departe și vast, iar nu-știu-cum, nu-știu-cum, bla-bla-bla*. Scrisese și ea o foaie cu limerick-uri pentru cursul ei de literatură din primul an, care i se păruseră deștepte, dar pentru osteneala ei se alesese doar cu țeasta plină de rime idioate, pe care nu le mai putea uita, și nota șapte.

O voce omenească se auzi peste cea a robotului:

- 911, comitatul Kiowa, care-i locul în care vă aflați și care este natura problemei dumneavoastră?

¹ Specie de poezie în folclorul englez și irlandez sau în poezia cultă, cu formă fixă, din cinci versuri, și exprimând un umor absurd (n. tr.).

– Sunt pe Route 73, răspunse ea. Nu știu numele orașului, dar e aici o biserică, Stânca Izbăvirii sau ceva de genul ăsta... și o pistă veche pentru patine pe roțile... nu, cred că-i o popicărie... și un copil s-a pierdut în iarbă. Cu mama lui. I-am auzit strigând. Copilul e aproape, mama lui nu-i la fel de aproape. Puștiul pare speriat, iar mama lui pare...

Ciudată, vru ea să încheie fraza, dar nu avu nicio șansă.

– Doamnă, avem o legătură foarte proastă. Vă rog să re...

Apoi nimic. Becky se opri să se uite la telefon și văzu o singură bară. În timp ce privea, aceasta dispăru și fu înlocuită de mesajul ÎN AFARA ARIEI DE ACOPERIRE. Când își ridică privirea, fratele ei fusese înghițit de verdeață.

Deasupra, un avion cu reacție trăsă o dungă albă pe cer, la înălțimea de 12 000 de metri.

– Ajutor! Ajută-mă!

Copilul era aproape, dar nu chiar atât de aproape cum crezuse Cal. Și ceva mai spre stânga.

– Du-te înapoi pe drum! Țipă femeia, care părea acum și ea mai aproape. Întoarce-te cât mai poți!

– Mămico! Mami! Ei vor să ne AJUTE!

Apoi copilul țipă, pur și simplu. Țipătul se transformă într-un răcnet asurzitor, ezită un pic, apoi se transformă într-un râs mai isteric. Se auziră sunete înăbușite – poate de panică, poate ale unei încăierări. Cal țâșni în direcția aceea, convins că va ajunge într-un luminiș și că va descoperi copilul – Tobin – și pe mama lui, atacați de un nebun înarmat cu un cuțit, un personaj dintr-un film de Quentin Tarantino. Străbătu vreo zece metri și-și dădu seama că mai avea mult de mers, când iarba i se înfășură în jurul gleznei stângi. Se prinse de iarbă în timp ce cădea și nu reuși decât să smulgă două mâini de bălării care-i mănjiră palmele până la încheietură cu un suc verde, lipicios. Se prăbuși cât era de lung pe solul mălos și reuși să-și bage noroi în amândouă nările. Minunat! Cum se făcea că nu găseai niciodată în jur un copac, atunci când aveai nevoie de el?

Se ridică în genunchi.

- Puștiule? Tobin? Mămico?

Strănută noroi, își șterse fața și simți miros de zeamă de iarbă, atunci când inhală. Din ce în ce mai bine. Un adevărat deliciu al simțurilor!

- Zi ceva! Și tu, mămico!

Mămica nu se supuse. Tobin îl ascultă.

- *Ajutați-mă, vă rog!*

Acum copilul era în *dreapta* lui Cal și părea mult mai departe decât înainte. Cum se putea așa ceva? *Părise suficient de aproape cât să pun mâna pe el.*

Cal se întoarse, așteptându-se s-o vadă pe sora sa, dar în jur era numai iarbă. Iarbă *înaltă*. Ar fi trebuit să fie doborâtă la pământ, atunci când alergase prin ea, dar nu se întâmplase așa. Exista doar locul neted în care zăcuse întins, iar verdeața începuse deja să se ridice la loc. Rezistentă iarbă aveau aici, în Kansas! Rezistentă și *înaltă*.

- Becky? Beck?

- Liniștește-te, sunt aici, zise ea și, cu toate că n-o vedea, urma să dea de ea imediat; era, practic, lângă el.

Becky părea scârbită:

- Am pierdut legătura cu gagica de la 911.

- Bine, totul e să nu mă pierzi pe mine.

Cal se întoarse în altă direcție și își duse mâinile pâlnie la gură:

- Tobin!

Nimic.

- *Tobin!*

- *Ce vrei?*

Vocea se auzea slabă. Iisuse, ce făcea copilul ăla? Fugea ca fulgerul spre Nebraska?

- *Vii? Trebuie să continui să mergi! Nu pot să te găsesc!*

- *COPILE, STAI LOCULUI!*

Țipase atât de puternic și atât de tare că-l dureau coardele vocale. Era ca și cum ar fi fost la un concert Metallica, numai că fără acompaniament.

- *NU-MI PASĂ CÂT DE SPERIAȚ EȘTI, STAI LOCULUI! AȘTEAPTĂ SĂ VENIM NOI LA TINE!*

Se întoarce, așteptându-se s-o vadă din nou pe Becky, dar în jur era doar iarbă. Își îndoi genunchii și sări. Putu să vadă drumul (mai departe decât se așteptase; trebuie să fi alergat un timp, fără să-și dea seama). Putu să vadă biserica – Sfânta Casă a Legăturii cu Aleluia sau cum i-o fi zicând – și putu să vadă popicăria, dar asta fu tot. Nu se aștepta cu adevărat să vadă capul lui Becky, avea doar un metru și șaizeci de centimetri, dar se aștepta să-i vadă urma trecerii prin iarbă. Dar vântul bătea prin bălării mai tare ca niciodată și ca urmare păreau că există zeci de cărări posibile.

Sări din nou. Pământul plin cu apă plescăia de fiecare dată când ateriza. Imaginile acelea scurte de pe Route 73 erau înnebunitoare.

– Becky? *Unde naiba ești?*

Becky îl auzi pe Cal cerându-i puștiului să stea locului, indiferent cât de speriat era, și să aștepte să vină ei la el. Părusse un plan bun, dacă idiotul de frate-său ar fi lăsat-o să ajungă la el. Era bătută de vânt, era udă și se simțea pentru prima oară gravidă cu adevărat. Știrea cea bună era că fratele ei era aproape, în dreapta, la ora unu de pe cadran.

Grozav, pantofii mei or să se facă praf. De fapt, sunt deja făcuți praf.

– Becky! Unde naiba ești?

Bine, chestia asta era ciudată. Era încă în dreapta ei, dar acum părea aproape de ora cinci. Ca și cum ar fi fost *în urma ei*.

– Sunt aici, zise ea. Și o să stau aici până o să ajungi la mine, adăugă ea, apoi se uită la telefon. Cal, pe telefonul tău se vede vreo bară?

– N-am idee. E în mașină. Continuă să pălăvrăgești până ajung lângă tine.

– Ce-i cu copilul? Și cu mămica nebună? E dusă rău cu pluta...

– Hai să ne întoarcem împreună și *apoi* o să ne facem griji pentru ei, bine? spuse Cal.

Becky își cunoștea fratele și nu-i plăcea felul în care suna glasul lui. Era vocea lui Cal când era îngrijorat și încerca să nu se vadă.

– De acum, vorbește doar cu mine.

Becky se gândi, apoi începu să recite, scuturându-și din când în când pantofii plini de noroi.

– A fost cândva un tip numit *McSweeny* care și-a vărsat gin pe *cârnat*. Ca să fie în regulă, vermut a *adăugat* și a făcut fetei sale un *martini*.

– Încântător, spuse Cal, care era chiar în spatele ei, suficient de aproape ca să se întindă și s-o atingă și de ce se simțea atât de ușurat?

Pentru numele lui Dumnezeu, era doar *un câmp*.

– *Hei, voi!*

Copilul. În depărtare. Acum nu mai râdea, părea rătăcit și îngrozit.

– *Mă căutați? Sunt speriat!*

– *DA! DA! BINE! AI RĂBDARE!* răcni fratele ei. Becky? Becky, continuă să vorbești.

Măinile lui Becky se îndreptară spre rotunjimea pântecelui ei – refuza s-o numească burtică-bebe, cum i se spunea în revista *People* – și îl legănara ușor.

– Uite încă una. O fost odată o femeie numită *Jill*, care a înghițit un...

– Gata, gata. Te-am localizat cumva.

Da, vocea lui venea acum din față. Becky privi din nou în jur.

© Depositphotos / Sascha Burhard

– Cal, nu mai pierde vremea. Nu-i amuzant.

Avea gura uscată. Înghiți în sec. Și gâtul îi era uscat. Când scoate sunetul ăla, zăngănitor, știe că i s-a uscat gâtul. Avea în mașină o sticlă mare de Poland Springs. Și două coca-cola pe bancheta din spate. Le vedea: cutii roșii, litere albe...

– Becky?

– Ce vrei?

– Ceva nu-i în regulă.

– Ce vrei să spui? spuse ea, zicându-și în gând: *De parcă eu n-aș ști.*

– Ascultă-mă. Poți să sari?

– Sigur că pot să sar! Ce-i în capul tău?

– Mă gândeam că o să ai un copil în vara asta, la asta mă gândeam.

– Pot încă să... Cal, încetează să te îndepărtezi!

– Nu mă mișc, îi răspunse el.

– Te-ai mișcat, trebuie s-o fi făcut! Și o faci în continuare!

– Taci și ascultă-mă! O să număr până la trei. La trei, să-ți ridici mâinile deasupra capului ca un arbitru care semnalizează că golul a fost valabil și să sari cât de sus poți. Eu o să fac același lucru. Nu-i nevoie să te ridici prea sus ca să-ți văd mâinile, ai înțeles? Și o să vin la tine.

Oh, fluieră și o să vin la tine, dragul meu, gândi ea, fără să știe de unde îi veniseră cuvintele acelea în minte, probabil altceva de la cursul de literatură, dar ea știa un lucru, că el spunea că nu se mișcă, dar se mișca, se îndepărta tot mai mult.

– Becky? Beck...

– *Bine, țipă ea. Bine, hai s-o facem!*

– *Unu! Doi!* zise Cal, apoi răcni: *TREI!*

Pe când avusese cincisprezece ani, Becky DeMuth cântărise patruzeci și unu de kilograme – tatăl ei îi zicea Bețișor – și alerga în cursa cu obstacole, în echipa școlii. La cincisprezece ani putea să meargă în mâini dintr-un capăt al școlii în celălalt. Voia să creadă că era aceeași persoană; o parte din ea se aștepta în modul cel mai sincer să rămână acea persoană întreaga ei viață. Mintea ei nu pricepuse încă faptul că avea nouăsprezece ani și că era însărcinată... nu mai avea patruzeci și

unu de kilograme, ci șaizeci și două și jumătate. Voia să sară în sus – *Houston, am fost lansați* – dar era ca și cum ar fi încercat să sară în timp ce căra în spate un copil (dacă te gândești bine, cam așa era, de fapt, situația).

Ochii ei ajunseră pentru o clipă la nivelul vârfului ierbii, permițându-i o privire scurtă către calea pe care venise. Ceea ce văzu fu suficient pentru a o lăsa aproape fără suflare, din cauza îngrijorării.

Cal și drumul. *Cal... și drumul.*

Ajunse din nou jos, simți șocul impactului pornind din călcăie și ridicându-se în genunchi. Solul moale de sub piciorul ei stâng lunecă. Becky căzu și ateriză în noroiul negru, simțind un nou șoc al impactului, o adevărată lovitură peste fund.

Becky credea că mersese vreo douăzeci de pași în iarbă. Cel mult treizeci. Drumul ar fi trebuit să fie suficient de aproape să poți să arunci un frisbee până la el. În loc de asta se părea că parcursese lungimea unui teren de fotbal, și chiar mai mult. Un Datsun roșu rablagit, ce zbârâia de-a lungul șoselei, nu părea mai mare decât o cutie de chibrituri. O sută patruzeci de metri de iarbă – un ocean de mătase verde apoasă ce curgea lent – se întindea între ea și fâșia aceea subțire de asfalt.

Primul ei gând, în timp ce stătea în noroi, fu: *Nu. Imposibil. Nu ai văzut ceea ce crezi că ai văzut.*

Al doilea gând fu cel al unei înotătoare lipsite de puteri, prinse de marea care se retrage și e purtată tot mai departe de țărm, care nu înțelege cât de mare e necazul de care are parte decât atunci când începe să țipe și descoperă că nimeni de pe plajă n-o poate auzi.

Deși fusese zguduită de imaginea șoselei, improbabil de îndepărtată, scurta zărire a lui Cal o dezorientase și mai mult. Nu din cauză că acesta era departe, ci pentru că era aproape. Becky îl văzuse sărind deasupra ierbii la mai puțin de trei metri de ea, deși ei doi trebuiseră să țipe din răsuputeri ca să se facă auziți.

Nămolul era cald, lipicios, placental.

Iarba zumzăia furioasă, plină de insecte.

– *Fiți atenți!* strigă băiatul. *Să nu vă rătăciți și voi!*

Cuvintele fură urmate de alt hohot scurt de râs – o izbucnire zăpăcită, nervoasă, de ilaritate. De data asta nu fusese Cal și nu era nici copilul. Nu era nici femeia. Râsul venea de undeva din stânga ei, apoi încetă, înghițit de cântecul insectelor. Fusese un râs bărbătesc care avusese un iz de bețiv în el.

Becky își aminti brusc unul dintre lucrurile pe care le strigase Mămica aceea Ciudată: *Nu mai striga, dragule! El o să te audă!*

Ce naiba?

– *Ce naiba?* răcni Cal, de parcă ar fi fost ecoul ei.

Becky nu fu surprinsă. *Tanța și Costel gândesc la fel*, obișnuia să spună doamna DeMuth. *Frick și Frack au două capete, dar numai un spate*, obișnuia să spună domnul DeMuth.

Urmă o pauză, în care se auzi doar sunetul vântului și bâzâitul insectelor. Apoi, din străfundul plămânilor: *CE NAIBA E ASTA?*

Pentru o scurtă perioadă, mai bine de cinci minute. Cal își pierdu un pic mințile. I se întâmplă după ce încercase un experiment. Sărise deasupra ierbii și se uitase spre drum, aterizase, așteptase, apoi, după ce numărase până la treizeci, sărise și privise din nou.

Dacă vrei să exagerezi cu corectitudinea, ai putea spune că se ȋcnise un pic chiar prin faptul că se gândise să încerce un asemenea experiment. Dar în momentul acela realitatea începuse să semene cu solul de sub picioarele lui: lichidă și înșelătoare. Nu reușea să facă o chestie simplă, adică să meargă către locul de unde venea vocea surorii sale, pentru că aceasta venea din dreapta când mergea spre stânga și din stânga când mergea spre dreapta. Uneori venea din față, alteori din spate. Nu conta în ce direcție mergea, rezultatul era că se îndepărta și mai mult de drum.

Sări din nou și-și fixă privirea pe clopotnița bisericii. Aceasta era o lance albă, sclipitoare, așezată pe fundalul de-un albastru luminos al cerului aproape fără nori. O biserică mizerabilă, o clopotniță divină, superioară. *Congregația trebuie să fi plătit din plin pentru mândrețea asta*, își zise el. Deși de acolo – probabil la o distanță de o jumătate de

kilometru, ceea ce era o nebunie, pentru că mersese mai puțin de trei-zeci de metri – nu putea să vadă vopseaua ce se jupuia sau scândurile din ferestre. Nu-și zărea nici propria mașină, aflată printre celelalte automobile micșorate de distanță, din parcare. Dar putea să vadă Priusul plin de praf, care se afla în rândul din față. Încercă să nu se gândească la ceea ce zărise pe scaunul din dreapta... un amănunt dintr-un coșmar pe care nu era gata să-l analizeze în momentul acela.

La primul salt, se întorsese să fie cu fața exact către clopotniță și, într-o lume normală, ar fi fost în stare să ajungă la biserică mergând prin iarbă după o linie dreaptă, sărind din când în când în sus, ca să facă unele corecții minore ale rutei sale. Există un panou ruginit, găurit de gloanțe, între biserică și popicărie, în formă de romb, cu margine galbenă, pe care scria, probabil, PUȘTII ÎNCEȚI O SUG. Nu era sigur – își lăsase și binoclul în mașină.

Căzu înapoi în noroiul moale și începu să numere.

– Cal! se auzi vocea surorii sale, de undeva din urma sa.

– Așteaptă, strigă el.

– Cal, spuse Becky din nou, de undeva, din stânga. Vrei să continui să vorbesc?

Apoi, pentru că el nu-i răspunse, ea începu să cânte cu glas inegal, undeva, în fața sa:

– A fost cândva o fată care s-a dus la Yale...

– Taci și așteaptă! răzni el din nou.

Își simțea gâtul uscat și rigid, trebui să facă un efort ca să înghită în sec. Deși era aproape ora două după-amiaza, soarele părea să fi rămas suspendat chiar deasupra capului său. Îl simțea cum începe să-l ardă pe scalp, pe vârful urechilor care erau mai sensibile. Se gândi că dacă ar fi avut ceva de băut – o înghițitură rece de apă de izvor sau o coca-cola – nu s-ar fi simțit atât de speriat, de îngrijorat.

Picături de rouă ardeau în iarbă, o sută de lentile ce refractau și intensificau lumina.

Zece secunde.

– Puștiule? strigă Becky, de undeva din dreapta sa. (Nu. Încetează. Nu s-a mișcat. Stăpânește-te!)

Și ea părea însetată. Cu glas răgușit.

– Mai ești cu noi?

– Da. Ai găsit-o pe mămica mea?

– Încă nu/răcni Cal, spunându-și că trecuse ceva timp de când nu mai auziseră de ea – nu că în clipa aceea ar fi reprezentat principala lui grijă.

Douăzeci de secunde.

– Puștiule? spuse Becky, vocea ei venind iarăși din spatele lui. Totul o să fie bine.

– L-ai văzut pe tatăl meu?

Un jucător nou, își zise Cal. Grozav. Poate că și William Shatner¹ e aici. Și Mike Huckabee... Kim Kardashian... tipul care îl interpretează pe Opie în Sons of Anarchy și toată echipa din The Walking Dead.

Închise ochii, însă în momentul acela se simți amețit, de parcă ar fi stat în vârful unei scări care începe să i se clatine sub picioare. Își dori să nu se fi gândit la *The Walking Dead*. Ar fi trebuit să se mulțumească doar cu William Shatner și cu Mike Huckabee. Deschise din nou ochii și se pomeni că se legăna pe călcâie. Se îndreptă cu oarecare efort. Din cauza căldurii, transpira și îl mânca fața.

Treizeci. Stătuse în locul acela treizeci de secunde. Se gândi că ar fi trebuit să aștepte un minut întreg, dar nu fusese în stare, așa că sări ca să se uite din nou spre biserică.

O parte din el – o parte pe care încercase din răspuțeri s-o ignore – știa deja ce avea să vadă. Partea aceea îi oferise un comentariu aproape jovial: *Cal, amice, totul o să fie schimbat. Iarba curge și tu odată cu ea. Gândește-te la asta ca la a deveni una cu natura, fârtate.*

Când picioarele sale obosite îl săltară din nou în aer, Cal văzu că acum clopotnița era mai în stânga sa. Nu cu mult – doar un pic. Dar el fusese purtat suficient de departe spre dreapta ca să nu mai vadă partea din față a panoului în formă de romb, ci numai *spatele lui* din aluminiu argintiu.

¹ Interpretul căpitanului Kirk din serialul *Star Trek* (n. tr.).

Nu era sigur, dar avea impresia că totul se afla cu o idee mai departe decât fusese. Ca și cum el ar fi făcut câțiva pași înapoi, în timp ce număra până la treizeci.

Undeva, câinele lătră din nou: *ham, ham*. Undeva se auzea un radio. Cal nu-și dădea seama ce cântec era, auzea doar bubuitul basului. Insectele își bâzâiau nota lor unică și țicnită.

– Oh, hai! zise Cal.

Nu se pricepuse să vorbească de unul singur – ca adolescent, adoptase o atitudine de budist care se dădea cu planșa și se mândrea cu perioada îndelungată în care putea să-și mențină senin tăcerea –, dar acum vorbea de unul singur și abia dacă își dădea seama de asta.

– Hai, ce naiba! Asta-i... o aiureală!

Și mergea. Mergea spre drum – și o făcea tot fără să-și dea seama.

– Cal! strigă Becky.

– E o aiureală, spuse el din nou, respirând din greu și trăgând de iarbă.

Piciorul i se prinse de ceva, iar el se prăvăli în genunchi, în apa noroioasă, adâncă de un deget. Apă fierbinte – nu călăie, ci fierbinte, fierbinte ca apa din baie – îl stropi până pe prohabul pantalonilor, dându-i senzația că se pișase pe el.

Rămase șocat o clipă. Se ridică în picioare. Începu să alerge. Iarba îi biciuia fața, iar când o spadă verde îl izbi sub ochiul stâng, simți o durere pătrunzătoare. Durerea îl făcu să tresară violent și alergă și mai tare, luând-o la goană cât de iute putea.

– *Ajută-mă!* țipă băiatul, dar cum să facă asta, pentru că *Ajută* venea din stânga lui Cal, iar *mă* din dreapta; era o versiune stereo à la Kansas.

– *Asta-i o aiureală!* țipă Cal din nou. *E o aiureală, e o aiureală, e o aiureală aiurea!*

Cuvintele se lipeau între ele, *eoaiurealăeoaiureală*, ce chestie prostescă, ce remarcă lipsită de sens, iar el nu se putea împiedica s-o spună...

Căzu din nou, de data asta rău, izbindu-se în piept. Acum hainele îi erau atât de pătate de pământ dens, cald și negru, încât arăta și mirosea ca niște materii fecale.

Cal se ridică, mai alergă cinci pași, simți iarba înfășurându-i-se în jurul picioarelor – ca și cum și le-ar fi vârat într-un cuib de sârmă încurcată – și al naibii să fie dacă nu căzu a treia oară! Capul îi zumzăia ca și cum ar fi avut un nor de muște pe dinăuntru.

– Cal! răcni Becky. Cal, oprește-te! *Oprește!*

Da, oprește-te, dacă nu o să strigi ajută-mă împreună cu băiatul. Un duet dat naibii!

Cal găfâi, trăgând aer în piept. Inima i-o luase la galop. Așteptă să-i treacă bâzâitul din cap, apoi își dădu seama că nu era, de fapt, în capul său. Existau cu adevărat muște. Le vedea țâșnind prin iarbă, un roi întreg ce se învârtea, prin perdeaua verde-gălbuie, în jurul a ceva aflat chiar în fața sa.

Își întinse mâinile în iarbă și o trase la o parte, ca să vadă despre ce era vorba.

Un câine – arăta ca și cum ar fi fost un golden retriever – zăcea pe o parte în nămol. Blana de-un roșu cafeniu, fleșcăită, lucea sub o pătură mișcătoare de muște albastre. Limba lui umflată îi atârna printre gingii, iar bilele încetoșate ale ochilor îi ieșiseră din cap. Catarama ruginită a zgârzii îi sclipea prin blană. Cal se uită din nou la limbă. Căpătase o culoare alb-verzuie. Cal nu voia să știe de ce. Pielea câinelui, murdară, udă, pătată de muște, arăta ca un covor auriu soios aruncat pe o grămadă de oase. O parte din blana aceea se mișca – petice mici din ea – în briza caldă.

Stăpânește-te. Era gândul lui, dar exprimat cu glasul calm al tatălui său. Faptul că auzise vocea aceea îl ajută. Se uită la adâncitura din abdomenul câinelui și văzu ceva mișunând. O grămadă clocotitoare de viermi. Ca aceia pe care-i văzuse colcăind pe hamburgerii mâncați pe jumătate ce zăceau pe scaunul din față, de lângă șofer, al afurisitului de Prius. Burgeri care se aflau acolo de mai multe zile. Cineva îi lăsase pe scaun, plecase din mașină și îi lăsase și nu se întorsese niciodată și niciodată...

Calvin, stăpânește-te! Dacă nu pentru tine, atunci pentru sora ta.

– O să mă stăpânesc, îi promise el tatălui său. O să mă stăpânesc.

Își desprinsese mânuchiurile de verdeață solidă de pe glezne și de pe gambe, abia simțind micile tăieturi pe care i le făcuse iarba. Se ridică.

Becky, unde ești?

Mult timp domni tăcerea – suficient de mult timp ca inima să-i părăsească pieptul și să i se ridice în gât. Apoi auzi, la o distanță incredibilă:

Aici! Cal, ce trebuie să facem? Ne-am rătăcit!

Cal închise ochii din nou, pentru scurt timp. *Asta-i în stilul copilului.* Apoi își zise: *Le kid, c'est moi.* Era aproape amuzant.

– Să continuăm să strigăm, spuse el, mergând către locul din care venea vocea ei. Să continuăm să strigăm până când vom fi împreună din nou.

– Dar mi-e sete!

Glasul ei părea acum mai aproape, dar Cal nu avea încredere în asta. Nu, nu, nu.

– Și mie, spuse el. Dar vom ieși din asta, Beck. Trebuie doar să ne păstrăm capul limpede.

Nu avea de gând să-i spună că el era pe cale să-și piardă mințile – fie și puțin. La urma urmei, Becky nu-i spusese niciodată numele băiatului cu care se culcase, iar asta făcea, cumva, să fie chit. Ea avea un secret, acum avea și el unul.

– Ce-i cu copilul?

Ah, lisuse, acum se auzea iarăși slab. Cal era atât de speriat, încât adevărul țâșni din el fără nicio dificultate și în gura mare:

– Becky, dă-l naibii de copil! Acum e vorba de noi!

Dirjecțiile se topeau în iarba înaltă, ca și timpul: o lume a lui Dali, cu sonor Dolby. Alergau după vocea celui alt ca niște copii obosiți, dar prea încăpățânați să termine cu leapșa lor și să se ducă acasă, la cină. Uneori Becky se auzea aproape; alteori părea departe; n-o văzu nici măcar o dată. Uneori, băiatul țipa să-l ajute cineva, o dată atât de aproape, încât Cal se aruncă în iarbă cu mâinile întinse, ca să-l înhațe înainte să plece mai departe, dar nu era niciun copil acolo. Doar o cioară cu capul și cu o aripă sfâșiate.

Aici nu există dimineață sau noapte, își spuse Cal, *doar o după-amiază veșnică.* Însă exact atunci când îi veni această idee, văzu că albastrul

cerului se întuneca și că solul noroios de sub picioarele lui ude devenea întunecat și el.

Dacă am avea umbre, ar deveni mai lungi și am putea să le folosim pentru a înainta în aceeași direcție, își spuse el, dar nu aveau nici un fel de umbră. Nu în iarba cea înaltă. Se uită la ceas și nu fu surprins să vadă că se oprișe, în ciuda faptului că era dintre cele automate. Iarba îl oprișe. Era sigur de asta. Există o atmosferă rea în iarbă, vreun rahat paranormal ca în serialul *Fringe*.

Trecuse de jumătate de nimic când Becky începu să suspine.

– Beck? Beck?

– Cal, trebuie să mă odihnesc. Trebuie să stau jos. Mi-e sete. Și am crampe.

– Contracții?

– Așa cred. O, Doamne, și dacă am un avort spontan aici, în câmpul ăsta afurisit?

– Rămâi în locul în care ești, îi spuse Cal. Or să treacă.

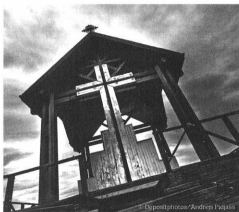
– Mulțumesc, doctore, o să...

După aceea, nimic. După care Becky începu să țipe:

– *Pleacă de lângă mine! Pleacă! NU MĂ ATINGE!*

Cal, care era prea obosit ca să fugă, o luă la goană.

Chiar copleșită de șoc și de groază, Becky știu cine trebuia să fie nebunul, când acesta dădu iarba la o parte și apărură în fața ei. Purta haine de turist – pantaloni Dockers și pantofi Bass Weejuns murdari de noroi. Dar premiul cel mare era tricoul lui. Cu toate că era mânjit cu pământ și cu o crustă

de-un cafeniu-închis, care era aproape sigur sânge, Becky putu să vadă ghemul făcut din ceva ce semăna cu spaghetti și știi ce era imprimat dedesubt – CEL MAI MARE GHEM DE SFOARĂ, CAWKER CITY, KANSAS. Nu avea și ea un tricou identic împachetat cu grijă, în valiza ei?

Tatăl lui Tobin. În carne murdărită de noroi și iarbă.

– *Pleacă de lângă mine!* strigă Becky și sări în picioare, ocrotindu-și cu mâinile pântecul. *Pleacă! NU MĂ ATINGE!*

Tăticul rânji. Avea obrajii acoperiți de-o barbă scurtă și buzele roșii.

– Liniștește-te. Vrei s-o vezi pe soția mea? Sau s-o saluți? Vrei să ieși? E ușor.

Becky se uita la el, cu gura căscată. Cal striga, dar ea nu-i acordă pentru moment nicio atenție.

– Dacă ai putea să ieși, n-ai fi rămas înăuntru, îi spuse ea.

Individul chicoti.

– Bună idee. Concluzie greșită. Tocmai mă întâlneam cu băiatul meu. Am găsit-o deja pe soția mea. Vrei s-o întâlnești?

Becky nu spuse nimic.

– Bine, zise el și-i întoarse spatele, apoi plecă prin iarbă.

Curând avea să dispară, așa cum făcuse fratele ei, iar Becky se simți cuprinsă de panică. Era evident că tipul era nebun, era suficient să-l privești în ochi sau să asculți ce transmitea mesageria sa vocală ca să știi asta, dar era *om*.

Tipul se opri și se întoarse, rânjind:

– Am uitat să mă prezint. Greșeala mea. Mă cheamă Ross Humbolt. Mă ocup cu investiții imobiliare. În Poughkeepsie. Pe soție o cheamă Natalie. Băiețelul se numește Tobin. Un copil drăguț! Și deștept! Tu ești Becky. Fratele tău e Cal. Ultima șansă, Becky. Vii cu mine sau mori. Și copilul, adăugă el, privind spre pântecul ei.

Nu avea încredere în el.

Nu avea, dar îl urmă. La ceea ce considera ea a fi o distanță sigură.

– Nu ai idee încotro mergi.

Becky? Becky? Cal. Dar foarte departe. Undeva, în Dakota de Nord. Poate în Manitoba. Becky se gândi că ar trebui să-i răspundă, dar avea gâtul prea uscat.

– M-am rătăcit în iarbă, ca și voi doi, îi spuse bărbatul. Dar acum nu mai sunt rătăcit. Am sărutat piatra, zise el, se întoarse iute și o privi cu ochii săi vicleni, nebunești. Și am îmbrățișat-o. *Văjji*. Și atunci am văzut. Pe toți tipii ăia micuți care dansau. Am văzut totul. Lîmpede ca ziua. Înapoi pe drum? Direct acolo! Soția e chiar acolo. Trebuie s-o întâlnești. E dulceața mea. Face cel mai bun martini din America. A fost cândva un tip numit McSweeny, care a vărsat niște gin pe *hmmm!* Ca să fie mut, a adăugat vermouth. Presupun că știi restul, zise individul și-i făcu cu ochiul.

În liceu, Becky urmase un curs sportiv facultativ numit Autoapărare pentru tinere. Acum încercă să-și amintească mișcările și nu reuși. Sigurul lucru pe care putu să și-l reamintească...

În fundul buzunarului pantalonilor ei scurți se afla inelul cu chei. Cea mai lungă și mai groasă cheie era cea de la ușa din față a casei în care crescuseră ea și fratele ei. O separă de celelalte și o strânse între primele două degete ale mâinii.

– Aici e! proclamă jovial Ross Humbolt, dând la o parte iarba înaltă cu ambele mâini, ca un explorator dintr-un film vechi. Spune bună ziua, Natalie! Această tânără va avea *un prunc!*

Pe iarba de dincolo de fâșia pe care o ținea deschisă individul era împrăștiat sânge, iar Becky voia să se oprească, dar picioarele o purtau înainte și tipul se dădu un pic într-o parte, ca în filmele acelea vechi în care individul cel suav zice *după tine, păpușă*, iar ei intră în clubul de noapte luxos, unde cânta o orchestră de jazz, numai că aici nu era nici un club de noapte luxos, ci un petic de iarbă bătătorită, în care zăcea femeia Natalie Humbolt, dacă acesta era numele ei, cu ochii bulbucăți și cu rochia ridicată ca să se vadă gropi mari, roșii, în pulpele ei, iar Becky își dădu seama de ce Ross Humbolt din Poughkeepsie avea buzele atât de roșii, iar unul dintre brațele lui Natalie fusese rupt din umăr și zăcea la trei metri de ea, în iarba zdrobită care începuse deja să se îndrepte și mai erau adâncituri mari, roșii, în braț și roșul acela era încă urned pentru că... pentru că...

Pentru că nu murise de mult timp, își spuse Becky. Am auzit-o țipând. Am auzit-o murind.

– Familia noastră e aici de ceva timp, îi spuse Ross Humbolt pe un ton prietenos și confidențial, în timp ce degetele lui pătate de iarbă se strângeau în jurul gâtului lui Becky și sughiță. Oamenii pot să fie foarte flămânzi. Pe aici nu-i niciun McDonald! Nici unul. Poți să bei apa care iese din sol – e nisipoasă și groaznic de caldă, dar după un timp nu-ți mai pasă – iar noi am stat aici zile în șir. Dar acum sunt sătul. Sunt plin.

Buzele lui pătate cu sânge coborără spre cupa urechii lui Becky, iar miriștea bărbii sale îi gădilă pielea, în timp ce individul șoptea:

– Vrei să vezi stânca? Vrei să stai goală pe ea și să mă simți în tine, sub caruselul stelelor, în timp ce iarba ne cântă numele? Poezie, nu-i așa?

Becky încercă să tragă aer în piept ca să ție, dar din laringele ei nu ieși nimic. În plămânii ei era un gol subit, îngrozitor. Individul își răsuci degetele în jurul gâtul ei, strivind mușchi, tendoane, țesut moale. Ross Humbolt rânji. Dinții lui erau pătați cu sânge, dar limba îi era de-un verde gălbui. Respirația îi mirosea a sânge, dar și ca o pajiște proaspăt cosită.

– Iarba are lucruri să-ți spună. Tu trebuie doar să înveți să asculți. Trebuie să înveți cum să vorbești limba *Bălăria înaltă*, scumpo. Stânca știe. După ce o să vezi stânca, o să înțelegi. Am învățat mai multe de la stânca aia în două zile decât am învățat în douăzeci de ani de școală.

O împinsese înapoi, cu spatele arcuit. Becky se îndoise ca un fir lung de iarbă în bătaia vântului. Respirația lui verde suflă din nou în figura ei.

– Douăzeci de ani de școală m-au făcut să apreciez situația ca fiind complexă, spuse el și zâmbi. E o stâncă¹ veche și bună, nu-i așa? Dylan. Copilul lui Iahve. Bardul din Hibbing². Să-ți spun ceva. Stânca din centrul acestui câmp este o *stâncă bătrână și bună*, dar este o *stâncă însetată*. Acționează în mod complex de dinainte ca pieile-roșii să fi vânat în Osage Cuestas, a acționat de când a adus-o aici un ghețar pe vremea ultimei glaciațiuni, și, fată dragă, e teribil de însetată.

¹ Joc de cuvinte rock, „stâncă”, dar și rock and roll (n. tr.).

² Bob Dylan este născut în Hibbing (n. tr.).

Becky ar fi vrut să-i tragă un genunchi în boașe, dar efortul era prea mare. Tot ce putea să facă era să-și ridice piciorul câțiva centimetri și apoi să-l pună încet la loc. Să ridice piciorul și să-l pună jos. Să ridice și să pună jos. Părea că tropăia, cu călcăiele mișcându-se cu încetinitorul, ca un cal gata să pornească în cursă.

Constelații din scântei negre și argintii explodară la marginea câmpului ei vizual. *Carouselul stelelor*, își spuse ea. Era ciudat de fascinant să privești cum se nășteau și mureau noi universuri, apărând și dispărând. Înțelese că în curând avea să se stingă și ea. Nu i se părea un lucru prea teribil. Nu era nevoie să acționeze de urgență.

Cal îi striga numele undeva, foarte departe. Dacă înainte fusese în Manitoba, acum era într-o mină din Manitoba.

Mâna lui Becky se strânse pe inelul de chei din buzunarul său. Dinții unora dintre cheile acelea i se înfipseră în palmă. Mușcând-o.

– Sângele e drăguț, lacrimile sunt mai bune, spuse Ross. Pentru o stâncă bătrână și insetată ca ea. Iar când o să te fut pe stâncă, o să am parte de ambele. Însă trebuie să acționez iute. Nu vreau s-o fac în fața copilului.

Răsuflarea lui *puțea*.

Becky își scoase mâna din buzunar, cu capătul cheii de la casa ei ieșind în afară printre arătător și degetul mijlociu, și-l izbi cu pumnul pe Ross Humbolt în figură. Voia doar să-i împingă gura într-o parte, ca individul să nu mai respire spre ea, să nu-i mai simtă duhoarea verde. Își simțea brațul fără vlagă și modul în care îl lovise pe individ fusese lent, aproape prietenos – dar cheia îl lovi sub ochiul stâng și-i sfâșie obrazul, schițând o linie grosolană trasată cu sânge.

Individul dăduse înapoi, trăgându-și capul spre spate. Mâinile lui își slăbiră strânsoarea; pentru o clipă, degetele nu i se mai înfipseră în pielea moale din adâncitura gâtului ei. După un moment, bărbatul își intensifică din nou strânsoarea, dar Becky apucase, între timp, să tragă aer în piept o singură dată, șuierând. Scânteile – carouselul stelelor – care explodau și luminau la marginea câmpului ei vizual periferic, se stinseră. Minteaa îi deveni limpede, la fel de limpede ca și cum i-ar fi

aruncat cineva apă înghețată în față. Rândul următor când îl lovi pe tip, o făcu împingând cu umărul și înfigându-i cheia în ochi. Încheieturile degetelor sale se loviră de os. Cheia trecu prin corneea și ajunse în centrul lichid al globului ocular.

Individul nu gemu. Scoase un soi de lătrat ca de câine, un hămăit grav, și o împinse puternic într-o parte, încercând s-o răstoarne. Antebrațele sale erau arse de soare și se jupuia. De aproape, Becky văzu că și nasul i se jupuia, rău de tot, iar șaua nasului îi fusese prăjită de soare. Individul se strâmbă, arătându-și dinții pătați cu verde și roz.

Mâna ei căzu, dând drumul cheii. Aceasta continuă să atârne de orbita umedă a ochiului, iar celelalte chei dansau între ele și se loveau de obrazul rănit. Sângele mănjise toată partea stângă a figurii lui Humbolt, iar ochiul din partea aceea era o gaură roșie, lucitoare.

Iarba clocotea în jurul lor. Vântul se dezlănțui, iar lamele înalte izbeau și loveau spatele și picioarele lui Becky.

Bărbatul o lovi cu genunchiul în pântec. A fost ca și cum ar fi pocnit-o cu o bucată de lemn pentru sobă. Becky simți durere și ceva mai rău decât durerea, în locul de jos în care abdomenul întâlnea vintrele. Era un soi de contracție musculară, o răsucire, de parcă în pântecul ei s-ar fi găsit o funie înnodată, iar cineva o întinsese, o întinsese mai mult decât ar fi trebuit să fie.

- Oh, Becky! Oh, fato! Curul tău – curul tău e iarbă acum! răcni individul, cu o notă de ilaritate nebunească în glas.

O lovi din nou cu genunchiul în burtă, apoi și a treia oară. Fiecare lovitură provoca un bubuit proaspăt, negru, otrăvitor. *Omoară copilul*, își spuse Becky. Ceva curgea pe partea interioară a piciorului ei stâng. Nu putea să spună dacă era sânge sau urină.

Dansau împreună, femeia gravidă și nebunul cu un singur ochi. Dansau în iarbă, plescăind din picioare, mâinile lui fiind pe gâtul ei. Cei doi se împleticeau într-un semicerc vâluit în jurul cadavrului lui Natalie Humbolt. Becky era conștientă de trupul din stânga ei, zărea uneori pulpele albe, însângerate, mușcate, fusta de blugi murdară și chiloții de bunicuță, expuși vederii, ai lui Natalie. Iar brațul ei – brațul lui Natalie din

iarbă, chiar în spatele picioarelor lui Ross Humbolt. Brațul murdar și retezat al lui Natalie (cum reușise să-l desprindă? îl rupsesse ca pe un copan de pui?) zăcea cu degetele ușor îndoite, cu murdărie strânsă sub unghiile crăpate.

Becky se aruncă spre Ross, lăsându-și greutatea în față. Bărbatul făcu un pas înapoi, puse piciorul pe brațul acela, iar brațul se răsuci sub călcâiul lui. Individul scoase un strigăt furios de suferință în timp ce cădea, trăgând-o pe Becky după el. Nu dădu drumul gâtului ei până nu atinse pământul, iar dinții îi clănțăniră zgomotos.

Ross preluă cea mai mare parte a impactului, masa elastică a burții-de-tătic-de-suburbie ușurându-i propria-i cădere. Becky se desprinsese de el și începu să se târască în patru labe prin iarbă.

Numai că nu putea să se miște iute. Interiorul ei pulsa cu o greutate îngrozitoare și cu un simțământ de încordare, de parcă ar fi înghițit o minge medicinală. Voia să vomite.

Bărbatul o prinse de gleznă și trase. Ea căzu lată, pe abdomenul care o durea și pulsa. O suliță de durere îi străpunse abdomenul, o străbătu o senzație de arsură. Bărbia ei izbi pământul umed. Vederea i se umplu de puncte negre.

– Unde te duci, Becky DeMuth?

Nu-i spusese numele ei de familie. Nu avea de unde să-l știe.

– O să te gălesc din nou. Iarba o să-mi arate unde te ascunzi, iar micii omuleți dansatori or să mă ducă drept la tine. Vino aici. Nu trebuie să te duci acum în San Diego. Nu-i nevoie să iei vreo decizie în privința copilului. Acum, totul e gata.

Vederea lui Becky se limpezi. Văzu, chiar în fața ei, pe o bucată de iarbă turtită, o poșetă de damă din împletitură de paie, cu conținutul răsturnat, iar printre obiecte zări o foarfecă pentru manichiură – arăta mai degrabă a clește decât a foarfecă. Lamele erau mânjite cu sânge. Becky nu voia să se gândească cum folosisse Ross Humbolt din Poughkeepsie unealta aceea sau cum avea s-o folosească ea însăși.

Cu toate acestea, strânse mâna în jurul ei.

– Ți-am spus să vii aici, îi zise Ross. Acum, câtea! adăugă el și o trase în picioare.

Becky se răsuci și se întoarse spre el, ținând în pumn foarfeca pentru manichiură a lui Natalie Humbolt. Îl izbi cu ea în față, o dată, de două ori, de trei ori, înainte ca individul să înceapă să țipe. Era un țipăt de durere, chiar dacă, înainte ca ea să termine, țipătul se transformase într-un hohot puternic de râs. Becky își spuse: *Și băiatul râdea*. Apoi, pentru un timp, Becky nu se gândi la nimic. Până răsări luna.

În timpul ultimelor raze de lumină ale zilei, Cal stătea în iarbă și-și ștergea lacrimile de pe obraji.

Nu se lăsase întru totul în voia plânsului. Se prăbușise în fund, după cine știe cât umblet și strigat inutil după Becky – ea încetase de mult timp să-l strige – și atunci, pentru un timp, ochii îl înțepaseră și deveniseră umezi, iar respirația ceva mai greoaie.

Amurgul era minunat. Cerul căpătase o nuanță profundă, austeră, de albastru, aproape negru, iar spre apus, dincolo de biserică, orizontul era luminat de lumina infernală a jarului ce se stingeau. Cal văzu toate acestea din când în când, atunci când avu suficientă energie să sară și să privească și când se putu convinge că avea vreun rost să se uite în jur.

Pantofii i se udaseră, așa că deveniseră grei, iar picioarele îl dureau. Interiorul coapselor îl ustura. Își scoase pantoful drept și lăsă să curgă din el puțină apă murdară. Nu purta șosete, iar picioarele lui goale aveau aspectul de-un alb oribil al unei făpturi înecate.

Își scoase și celălalt pantof, fu gata să-l golească, apoi ezită. Îl duse la buze, își împinse capul pe spate și lăsă apa murdară – apă care avea gustul piciorului său împuțit – să-i curgă pe limbă.

Îi auzise pe Becky și pe Bărbat undeva, departe, în iarbă. Auzise Bărbatul vorbind cu ea cu o voce veselă, de om beat, ca și cum i-ar fi citit ceva, dar Cal nu fusese în stare să priceapă prea mult din ce-i spusese. Ceva despre o stâncă. Ceva despre niște oameni care dansau. Un vers dintr-un cântec vechi. Ce cântase individul? *Douăzeci de ani de scris și m-au pus în schimbul de noapte*. Nu, nu era așa. Dar ceva apropiat de asta.

Muzica folk nu era un domeniu în care Cal se pricepea; el era mai degrabă un fan RUSH. Formația asta plutise pe *Valuri permanente* prin toată țara.

Apoi îi auzise pe cei doi bătându-se și luptându-se în iarbă, auzise strigătul înăbușit al lui Becky și-l auzise pe bărbat răstindu-se la ea. Iar la urmă auzise țipete... țipete teribile, ca niște hohote de râs. Nu ale lui Becky. Ale Bărbatului.

În momentul acela Cal devenise isteric, alergând, sărind și țipând după ea. Strigase și alergase mult timp, înainte să reușească, în cele din urmă, să se stăpânească, să se silească să se oprească și să asculte. Se prăbușise, strângându-și genunchii la piept și gâfâind; îl durea gâtul de sete și-și îndreptase atenția spre tăcere.

Iarba amuțise.

– Becky? strigă el din nou, cu o voce răgușită. Beck?

Nici un răspuns, cu excepția vântului strecurându-se prin bălării.

Mai merse un pic. Strigă din nou. Se așează. Încercă să nu plângă.

Și amurgul era minunat.

Scotoci prin buzunare pentru a mia oară, cuprins de teribila fantezie că ar putea să găsească un baton uscat, pufos, de gumă de mestecat Juicy Fruit. Cumpăraseră un pachet de Juicy Fruit în Pennsylvania, dar el și Becky îl împărțiseră înainte să ajungă la granița statului Ohio. Juicy Fruit însemnase o risipă inutilă de bani. Bucățița aia de zahăr cu citrice dispăruse după ce-o mestecase de patru ori...

...simți o bucată tare de hârtie și scoase un plic cu chibrituri. Cal nu fuma, dar chibriturile se dădeau gratis la magazinul de băuturi aflat vizavi de Kaskaskia Dragon din Vandalia. Pe capac avea o imagine a dragonului din oțel inoxidabil, lung de zece metri. Becky și Cal cumpăraseră o mână de jetoane și petrecuseră cea mai mare parte a serii hrănind dragonul cel mare din metal, ca să vadă jeturi de propan în flăcări erupând din nările lui. Cal își imagina dragonul stând pe câmp și-l cuprinse amețeala de plăcere, la gândul că acesta ar fi expirat un șuvoi gazos de foc în iarbă.

Răsuci plicul cu chibrituri în mână, pipăind cartonul moale.

Arde câmpul, își spuse el. *Arde câmpul asta afurisit*. Iarba înaltă o să hrănească focul, ca toate paiele.

Își imaginează un râu de iarbă ce ardea, scânteii și bucăți de bălării prăjite plutind prin aer... Era o imagine atât de puternică, încât, dacă închidea ochii, putea să simtă mirosul fumului de iarbă ce ardea în vara târzie...

Și dacă flăcările se întorceau către el? Dacă focul o prindea pe Becky, undeva, pe câmpul ăla? Și dacă Becky leșina și se trezea din cauza duhoriilor propriului ei păr care ardea?

Nu. Becky n-o să aibă de-a face cu așa ceva. Nici el. Ideea din mintea lui era că trebuie să-i provoace ierbii durere, să-i arate că el nu înghițea rahaturile nimănui și atunci aceasta avea să-l lase – avea să-l lase pe amândoi – să plece. De fiecare dată când un mănunchi de iarbă îi mângâia obrazul, simțea că aceasta îl tachina, că se distra pe socoteala lui.

Se ridică pe picioarele ce-l dureau și smuci de iarbă. Era ca o funie veche și aspră, aspră și tăioasă, și-i răni mâinile, dar reuși să smulgă o mână pe care o strânse într-o grămăjoară, apoi ingenunche în fața ei, ca un penitent în fața unui altar. Desprinse un băț de chibrit, îl puse pe fâșia pentru aprins, puse capacul peste el ca să-l țină locului și trase. Focul țâșni. Figura sa era aproape și inhală un jet de sulf ce ardea.

Bățul se stinse în momentul în care atinse cu el iarba grea, umedă, cu firele grele din cauza că roua de pe ele nu se usca niciodată și dense pentru că erau pline cu sevă.

Mâna îi tremura atunci când aprinse următorul băț.

Acesta sfârâi când atinse iarba și se stinsese. Nu scrisese Jack London o poveste despre asta?

Altul. Și altul. Fiecare chibrit scotea un norișor de fum de îndată ce atingeia iarba umedă. Unul nu ajunse până la iarbă, ci fu stins de vântul ușor de îndată ce fu aprins.

În cele din urmă, când mai rămăseseră doar șase chibrituri, aprinse unul dintre ele și, cuprins de disperare, îl apropie de cutie. Hârtia plicului cu chibrituri se aprinse, într-o flacără albă, fierbinte, iar el o aruncă

peste grămadă de iarbă pârlită, dar încă umedă. Pentru o clipă, rămase în vârful masei de bălării de-un verde gălbui, iar din ea se ridică o limbă lungă și strălucitoare de foc.

Apoi cutia de chibrituri arse o gaură în iarba udă, căzu în noroi și se stinse.

Cal trase un șut întregii grămezi, într-un acces de disperare urâtă, scârboasă. Era singurul mod în care se împiedică să izbucnească din nou în plâns.

După aceea rămase liniștit, cu ochii închiși, cu fruntea rezemată de genunchi. Era obosit și voia să se odihnească, voia să zacă întins pe spate și să privească stelele apărând. În același timp, nu voia să se întindă în noroiul lipicios, nu-l voia în păr sau să-i ude tricoul în spate. Îi era de ajuns cât era de murdar. Picioarele lui goale aveau dungi în urma biciuirii cu marginile tăioase ale ierbii. Se gândi că ar trebui să încerce din nou să meargă către drum – înainte să dispară complet lumina –, dar abia reușea să stea în picioare.

Ceea ce-l făcu să se ridice în cele din urmă fu sunetul îndepărtat al unei alarme de automobil. Dar nu era o alarmă oarecare. Pentru că nu făcea *ua-ua-ua*, ca majoritatea alarmelor; făcea *UIIK-honk, UIIK-honk*. Din câte știa el, doar Mazda de model vechi urlau așa când erau violate, fulgerând în același timp din faruri.

Așa cum făcea mașina cu care se apucaseră el și Becky să traverseze țara.

UIIK-honk, UIIK-honk, UIIK-honk.

Picioarele îi erau obosite, dar Cal se ridică oricum dintr-o săritură. Drumul era din nou aproape (nu că asta ar fi contat) și da, putea să vadă o pereche de faruri ce luminau intermitent. Nu mai văzu și altceva, dar nu avea nevoie de mai mult ca să ghicească ce se întâmpla. Oamenii ce locuiau de-a lungul acelei bucăți de autostradă știau totul despre câmpul cu iarbă înaltă de dincolo de biserică și de popicăria defunctă. Știau că trebuie să-și țină copiii în partea sigură a drumului. Iar când vreun turist întâmplător auzea strigăte care cereau ajutor și dispărea în iarba

cea înaltă, decis să facă pe bunul samaritean, localnicii îi vizitau mașina și luau tot ce merita luat.

Probabil că indivizii iubesc câmpul ăsta vechi. Și se tem de el. Și-l venerază. Și...

Cal încercă să evite concluzia logică, dar nu reuși.

Și-i aduc sacrificii. Iar lucrurile pe care le găsesc în portbagaj sau în bord? Doar un mic premiu...

Avea nevoie de Becky. O, Doamne, câtă nevoie avea de ea! Și, o, Doamne, cât ar fi vrut să mănânce ceva! Nu putea să se hotărască ce dorea mai mult.

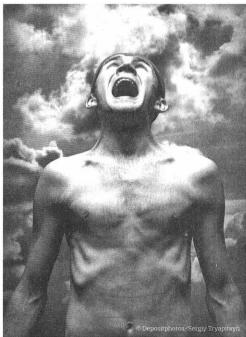
– Becky! Becky!

Nimic. Deasupra capului, stelele luceau deja...

Cal se prăbuși în genunchi, își apăsă mâinile în solul noroios și dragă niște apă. O bău, încercând să filtreze nisipul cu dinții. *Dacă Becky ar fi cu mine, am putea să ne imaginăm o cale de salvare. Știu că am putea. Pentru că Tanța și Costel gândesc la fel.*

Mai bău niște apă, de data asta uitând s-o filtreze și înghițând mai mult nisip. Și ceva ce se zbătea. Un gândac, poate un viermișor. Și ce dacă? Avea proteine, nu-i așa?

– N-o s-o găsesc niciodată, spuse Cal și se uită la iarba întunecată, ce se vălurea. Pentru că n-o să mă lași tu? Pentru că ții oamenii care se iubesc despărțiți, nu-i

așa? Asta-i prima ta obligație, am dreptate? O să ne tot învățăm, strigându-ne unul pe celălalt, până când o să înnebunim...

Numai că Becky încetase să-l strige. Ca și Mămica, Becky devenise...

– Nu trebuie să se întâmple în felul ăsta, spuse o voce limpede.

Cal își întoarse iute capul. Un băiețel cu haine stropite de noroi stătea acolo, cu fața slabă și murdară. Ținea într-o mână o cioară moartă, o ținea de un picior galben.

– Tobin? șopti Cal.

– Așa mă cheamă.

Băiatul duse cioara la gură și-și îngropă fața în pântecul ei. Penele trosniră. Cioara dădu din capu-i mort ca și cum ar fi spus *E bun, vino aici, mănâncă din carnea acestei făpturi*.

Cal ar fi vrut să spună că era prea obosit să se repeadă, după ultimul său salt, dar oroarea are imperativele ei, așa că sări oricum. Smulse cioara din mâinile pline de noroi ale băiatului, abia băgând în seamă măruntaiele care nu curgeau din pântecul deschis. Apoi văzu penele îndesate în gura băiatului. Le văzu foarte bine, în ciuda întunericului ce devenea tot mai dens.

– Nu poți să mănânci așa ceva! Iisuse! Ești nebun?

– Nu-s nebun, sunt doar flămând. Iar ciorile nu-s rele. N-am putut să mănânc nicio bucată din Freddy. Știi, l-am iubit. Tata a mâncat o parte, dar eu n-am putut. Sigur, pe atunci nu atinsesem stânca. Când atingi stânca – adică o îmbrățișezi – poți să vezi. Știi mult mai multe. Însă te face și mai flămând. Și, așa cum spunea tăticul meu, un om e carne și un om trebuie să mănânce. După ce am fost la stâncă ne-am despărțit, dar el a spus că putem să ne găsim unul pe celălalt oricând dorim.

Cal avea ceva de lămurit:

– Freddy?

– Era goldenul nostru. Prindea foarte bine Frisbee-urile. Cum sunt câinii de la televizor. Găsești mai ușor pe aici făpturi, dacă-s moarte. Câmpul nu mută ființele moarte, zise băiatul, iar ochii lui străluceau în lumina slabă, în timp ce se uita la cioara mutilată, pe care Cal o ținea încă în mână. Cred că majoritatea păsărilor evită iarba. Cred că știu

despre ce-i vorba și-și spun una alta. Însă unele nu ascultă. Presupun că majoritatea ciorilor nu ascultă, pentru că sunt câteva moarte pe aici. Dacă mergi un pic prin jur, ai să le găsești.

– Tobin, tu ne-ai atras aici? întrebă Cal. Spune-mi. N-o să mă supăr. Pun pariu că tatăl tău te-a pus s-o faci.

– Am auzit pe cineva țipând. O fetiță. Spunea că s-a rătăcit. Așa am fost vârați în treaba asta. Așa funcționează chestia, spuse el, apoi adăugă, după o scurtă pauză. Pun pariu că tăticul meu o ucis-o pe sora ta.

– De unde știi că-i sora mea?

– Stânca, spuse el, pur și simplu. Stânca te învață să auzi iarba, iar iarba cea înaltă știe totul.

– Atunci ar trebui să știi dacă-i moartă sau nu.

– O să aflu pentru tine, spuse Tobin. Nu. Pot să fac mai mult de atât. Pot să-ți arăt. Vrei să mergem să vezi? Vrei să știi ce-i cu ea? Hai, urmează-mă.

Fără să aștepte vreun răspuns, copilul se întoarse și merse prin iarbă. Cal aruncă pasărea moartă și țâșni după el, fără să aștepte să-l piardă din vedere nici măcar o secundă. Dacă l-ar fi pierdut, ar fi putut să rătăcească veșnic fără să-l mai găsească vreodată. *N-o să mă supăr*, îi spusese el lui Tobin, dar era supărat. Supărat cu adevărat. Nu suficient de supărat cât să ucidă un copil, sigur că nu (probabil că nu), dar nu intenționa să-l piardă din vedere pe copilul-momeală.

Numai că îl pierdu din vedere, pentru că luna se ridică deasupra ierbii, umflată și portocalie. *De parcă ar fi gravidă*, își spuse el, iar când se uită din nou în jos, Tobin dispăruse. Cal își sili picioarele obosite să alerge, târându-le prin iarbă, umplându-și plămânii cu aer ca să strige. Apoi nu mai există nici un fel de iarbă prin care să-și facă loc. Era într-un luminiș – un luminiș adevărat, nu doar un loc cu iarbă călcată în picioare. În mijlocul acestuia, o stâncă neagră uriașă țâșnea din sol. Avea mărimea unei basculante și pe ea erau desenați peste tot omuleți ca niște bețișoare, care dansau. Erau albi și păreau că plutesc. Păreau că *se mișcă*.

Tobin stătea lângă ea, apoi întinse o mână și o atinse. Copilul tremura – nu de teamă. Își spuse Cal, ci de plăcere.

– Ce bine e! Cal, vino! Încearcă și tu, îl invită el.

Cal se duse spre stâncă.

Se auzi, pentru scurt timp, alarma unei mașini, apoi încetă. Sunetul pătrunse în urechile lui Becky, dar nu declanșă nicio conexiune în creierul ei. Becky se târa. Făcea asta fără să se gândească. De fiecare dată când o apuca o nouă crampă, se oprea cu fruntea apăsată de noroi și cu fundul în aer, ca un credincios care se ruga la Allah. Când crampa trecea, se mai târa un pic. Părul ei, mânjit cu noroi, îi atârna pe față. Picioarele îi erau ude de ceea ce curgea din ea. Becky simțea cum se scurgea ceva din ea, dar nu se gândea la asta, cum nu se gândise nici la alarma mașinii. Lungea apă de pe iarbă în timp ce se târa, întorcând capul într-o parte sau în cealaltă, agitându-și limba ca un șarpe, *snoop-sloop*. O făcea fără să gândească.

Apăru luna, uriașă și portocalie. Becky își suci capul ca să se uite la ea, iar când se mișcă, o lovi cea mai rea crampă de până atunci. Una nu mai trecea. Se răsuci pe spate și-și dădu jos pantalonii scurți și chiloții. Ambii erau uzi cu ceva negru. În cele din urmă în minte îi apăru un gând limpede și coerent, trecând prin mintea ei ca izbitura unui fulger: *Copilul!*

Zăcea pe spate în iarbă, cu hainele murdare de sânge în jurul gleznelor, cu genunchii depărtați și cu mâinile în zona inghinală. O chestie ca niște muci i se scurgea printre degete. Apoi simți o crampă paralizantă, și odată cu ea ceva rotund și tare. Un craniu. Curba acestuia se potrivea perfect în mâinile ei. Era Justine (dacă era fată) sau Brady (dacă era băiat). Becky se mințise singură pretinzând că nu se decisese; știuse de la început că pruncul va fi păstrat.

Încercă să țipe, dar din gura ei ieși doar o șoaptă *hhhhaaaahhh*. Luna se uită la ea, ca un ochi inflammat de dragon. Becky împinse cât de tare putu, cu pântecul ca o scândură, cu fundul înfipt în solul mocirlos. Ceva se rupse. Ceva *alunecă*. Ceva ajunse în mâinile ei. Brusc, Becky se simți golită, foarte goală, dar măcar mâinile îi erau pline.

În lumina de-un roșu portocaliu a lunii, Becky ridică pruncul trupului ei, spunându-și: *E în regulă, femeii din toată lumea nasc pe câmp.*

Era Justine.

– Salut, fetițo! croncâni ea. Oooh, ești atât de mică!

Și de tăcută.

De aproape, era ușor de observat că stâncă nu era din Kansas. Avea înfățișarea neagră și sticloasă a pietrei vulcanice. Lumina lunii arunca o sclipire incandescentă pe suprafețele ei colțuroase, creând pete de lumină în nuanțele jadului și perlelor.

Bărbații-bețișoare și femeile-bețișoare se țineau de mâini în timp ce dansau în valurile curbate ale ierbii. Cal nu-și dădea seama dacă imaginile fuseseră sculptate în piatră sau pictate pe ea.

De la distanța de opt pași, omuleții păreau că plutesc oarecum pe suprafața bucății mari din ceva-ce-probabil-nu-era-obsidian.

De la șase pași, păreau că atârnă chiar *sub* suprafața neagră, sticloasă, fiind obiecte sculptate din lumină, ca niște holograme. Era imposibil să-i privești cu atenție. Era imposibil să nu-i privești.

De la patru pași de stâncă, putu *să-i audă*. Stâncă emitea un bâzâit discret, ca un filament dintr-un bec cu tungsten prin care trece curentul. Nu-l *simțea* – nu era conștient că partea stângă a figurii sale începuse să se facă roz, ca și cum ar fi fost arsă de soare. Nu avea deloc senzația de căldură.

Pleacă de aici, își spuse el, dar descoperi că-i ciudat de greu să pășească înapoi. Se părea că picioarele nu i se mai mișcau în direcția aceea.

– Credeam că mă conduci la Becky.

– Am spus că o să vedem ce-i cu ea. Și asta facem. Vom vedea cu ajutorul pietrei.

– Nu-mi pasă de piatra ta blestemată, o vreau pe Becky.

– Dacă o să atingi piatra, n-o să te mai rătăcești, îi spuse Tobin. N-o să te mai rătăcești iarăși. Vei fi izbăvit. Nu-i drăguț? întrebă băiatul, în-lăturându-și penele negre care-i rămăseseră în colțul gurii.

– Nu, îi răspunse Cal. Nu cred că e. Mai bine rămân rătăcit.

Poate că era de vină doar imaginația sa, dar avu impresia că bâzâitul devenise mai puternic.

– Nimeni nu vrea să rămână rătăcit, îi spuse cu amabilitate băiatul. Becky nu vrea să rămână rătăcită. A avortat spontan. Dacă n-o s-o găsești, probabil că o să moară.

– Minți, spuse Cal, fără convingere.

Probabil că se mai apropiase cu o jumătate de pas. O lumină blândă, fascinantă, începuse să se ridice în centrul stâncii, dincolo de siluetele acelea ca niște bețe, care pluteau... ca și cum tungstenul ce bâzâia și pe care-l auzea era afundat la vreo doi pași sub suprafața pietrei, iar cineva îl trăgea încet în sus.

– Nu mint, spuse băiatul. Privește atent și o să poți s-o vezi.

Jos, în interiorul de cuarț fumuriu al stâncii, Cal văzu trăsăturile întunecate ale unei figuri omenești. La început crezu că-și vede propria reflectare. Dar, deși trăsăturile erau similare, nu erau ale sale. Era Becky, cu buzele ridicate într-un rânjet ca de câine, provocat de durere. Cheaguri de murdărie îi mânjeau o latură a feței. Tendoanele ieșeau în evidență la gâtul ei.

– Beck? spuse el, ca și cum ea ar fi putut să-l audă.

Făcu încă un pas înainte – nu se putea împiedica să n-o facă – și se aplecă să vadă. Ridicase palmele în față, într-un gest ce voia să spună *nu-merg-mai-departe*, dar nu putu să nu simtă că începuseră să se bășice din cauza a ceea ce radia din piatră.

Nu, sunt prea aproape, își spuse el și încercă să se arunce înapoi, dar nu reuși. În loc de asta, călcăiele îi alunecară, ca și cum ar fi stat în vârful unei grămezi de pământ moale, care fugea de sub el. Numai că terenul era plat; aluneca înainte pentru că piatra îl atrăgea, avea propria sa gravitație, și-l trăgea spre ea așa cum atrage un magnet pilitura de fier.

Din adâncul globului de cristal imens și aspru al stâncii uriașe, Becky deschise ochii și păru să se uite la el cu uimire și groază.

Bâzâitul pătrunse în capul lui Cal.

Vântul se porni, odată cu el. Iarba se zbătea dintr-o parte în alta, cu frenezie.

În ultima clipă, Cal deveni conștient că îi ardea carnea, că pielea sa fierbea în climatul nenatural ce exista în spațiul din imediata apropiere a stâncii. Știa că atunci când avea să atingă piatra avea să fie ca și cum și-ar fi pus palmele pe o tigaie încinsă și începu să țipe...

... apoi se opri, cu sunetul înțepenit în gâtul său, îngustat subit.

Piatra nu era deloc fierbinte. Era rece. Binecuvântat de rece, iar el își lăsă fața pe ea, un pelerin obosit care ajunsese în cele din urmă la destinație și putea acum să se odihnească.

Când Becky își ridică încet capul, soarele răsărea sau apunea, abdomenul o durea ca și cum s-ar fi vindecat după o săptămână de răceală la stomac. Își șterse sudoarea de pe față cu dosul palmei, se ridică în picioare și ieși din iarbă, ducându-se drept spre mașină. Fu ușurată să descopere cheile atârând în contact. Becky ieși din parcare și se duse pe șosea, conducând cu viteză redusă.

La început nu știu încotro se ducea. Îi era greu să gândească din cauza durerii din abdomen, care venea în valuri. Uneori era o durere surdă, ca aceea a unui mușchi suprasolicitat; alteori se intensifica fără niciun avertisment, până ajungea o durere ascuțită, de-i dădeau lacrimile, care o străpungea prin măruntaie și-i ardea vintrele. Fața îi era fierbinte, cuprinsă de febră, iar faptul că șofa cu fereastra lăsată n-o răcorea.

Se înnopta, iar ziua muribundă mirosea a pajiște proaspăt cosită, a grătare în curtea din spate și a fete ce se pregăteau să iasă la întâlniri și la meciuri de baseball în nocturnă. Merse prin străzile din Durham, în lumina roșie mohorâtă, soarele fiind o picătură de sânge coagulată la orizont. Trecu prin Stratham Park, unde alergase cu echipa ei de curse cu obstacole, în liceu. Coti în jurul terenului de baseball. Se auzi zăngănitul unei băte de aluminiu. Băieții răcniră. O siluetă întunecată fugi de la prima bază, cu capul în jos.

Becky șofa distrată, cântând numai pentru ea unul dintre limerick-urile ei, conștientă doar pe jumătate că făcea asta. Cântă în șoaptă limerick-ul cel mai vechi pe care-l găsisese atunci când își pregătise referatul pentru cursul de Introducere în literatură, un limerick care

fusesse scris cu mult înainte ca forma aceea de poezie să se transforme în ritmuri obsedante, scârboase, despre regulat, cu toate că se îndrepta deja în direcția aceea.

*În iarba-naltă s-a pitit cândva o fată
și pe trecători îi înhăța șireată.
Precum antilope-nfulecate de lei,
bârbații au căzut întruna și ei
și tot mai gustoși erau de fiecare dată.*

O fată, gândi ea, aproape la întâmplare. Fata ei. Atunci își dădu seama ce făcea. Își căuta fata, cea pe care ar fi trebuit s-o îngrijească, și Doamne, ce aiureală, copilul fugise de ea, iar Becky trebuia s-o găsească înainte să se întoarcă părinții ei acasă, și se întuneca iute, iar ea nu reușea să-și amintească numele micului rahat...

Se strădui să-și amintească cum de se întâmplase așa ceva. Pentru un moment, trecutul recent fu un gol înnebunitor. Apoi își aminti. Fata voia să se dea în leagăn, în curtea din spate, iar Becky îi spusese *du-te, e în regulă*, fără să-i acorde prea multă atenție. În momentul ăla schimba niște SMS-uri cu Travis McKean. Se certau. Becky nici măcar nu auzise ușa din spate închizându-se.

ce să-i spun mamei, zicea Travis, nu știu dacă vreau să mă duc la colegiu, cu atât mai puțin să întemeiez o familie. Și o perlă ca asta: dacă o să ne căsătorim trebuie să-i spun da și fratelui tău? tot timpul stă pe patul tău și citește reviste plicticoase despre planșe, mă întreb dacă n-a stat acolo să se uite în noaptea în care te-am lăsat gravidă. dacă vrei o familie ar trebui să întemeiezi una cu el.

Scosese un geamăt care-i rămăsese în gât și dăduse cu telefonul de perete, lăsând o urmă în ipsos, sperând că părinții or să se întoarcă beți și n-or să bage de seamă. (Dar cine erau părinții ăia?) Beck se dusesse la fereastra largă ce dădea spre curtea din spate, dându-și părul de pe față și încercând să se liniștească – și văzuse leagănul gol mișcându-se

încet în bătaia vântului, cu lanțurile zângănind încet. Poarta din spate era deschisă către alee.

Ieșise afară în seara cu miros de iasomie și strigase. Strigase și pe alee. Strigase în curte. Strigase până o duruse abdomenul. Stătuse în mijlocul drumului gol și țipase: „Hei, copile! Hei!”, strigase cu mâinile făcute pâlnie la gură. Mersese de-a lungul cvartalului, intrase în iarbă și petrecuse ceea ce i se păruseră zile întregi croindu-și drum prin bălăriile înalte, uitându-se după copilul neascultător, după cel de care era responsabilă și pe care îl pierduse. Când ieșise, în cele din urmă, mașina o aștepta, iar ea se urcă la volan. Și acum șofa fără țel, privind trotuarele, un animal disperat cuprins de panică. Își pierduse fetița. Fetița ei fugise de ea – copil neascultător, responsabilitate pierdută – și cine știe ce i se întâmplase, ce putea să i se întâmple chiar atunci. Faptul că nu știa nimic o făcea s-o doară abdomenul. O făcea s-o doară rău.

Un stol de păsărele zbură prin bezna de deasupra drumului.

Avea gâtul uscat. Îi era atât de al naibii de sete, că abia mai rezista.

Durerea o injunghie, pătrunse în ea și plecă, precum un amant.

Când trecu pe lângă terenul de baseball pentru a doua oară, jucătorii se duseseră cu toții acasă. *Joc întrerupt din cauza întunericului*, își spuse ea, o frază care îi făcu piele de găină pe brațe, și acela fu momentul în care auzi țipătul unui copil.

– BECKY! strigă fetița. E TIMPUL SĂ MĂNÂNCI! strigă ea, de parcă Becky ar fi fost cea care se rătăcise. E TIMPUL SĂ VII SĂ MĂNÂNCI!

– CE FACI, FETIȚO? îi răspunse Becky, țipând la rândul ei și trăgând mașina lângă trotuar. VINO ÎNCOACE! VINO ÎNCOACE CHIAAR ACUM!

– TREBUIE SĂ MĂ GĂSEȘTI! strigă fetița, cu vocea plină de încântare. URMEAZĂ-MI GLASUL!

Țipetele păreau că vin din partea îndepărtată a câmpului, unde iarba era înaltă. Nu se uitase deja acolo? Nu tropăise prin toată iarba, încercând s-o găsească? Nu fusese gata să se rătăcească ea însăși prin iarbă?

– A FOST CÂNDVA UN FERMIER BĂTRÂN ÎN ASFINȚIT! strigă fata.

Becky porni să străbată câmpul. Făcu doi pași, avu o senzație de sfâșiere în pânțele și țină.

– CARE UN SAC PLIN CU SEMINȚE A-NGHIȚIT! ciripi fata, cu vocea vibrând de un râs abia stăpânit.

Becky se opri, expiră durerea și când partea cea mai rea a acesteia trecu, făcu încă un pas, cu grijă. Imediat, durerea reveni, mai puternică decât înainte. Avu senzația că anumite lucruri erau tăiate înăuntrul ei și că intestinele erau un cearșaf întins foarte tare, care începuse să se rupă la mijloc.

– MĂNUNCHIURI MARI DE IARBĂ I-AU IEȘIT DIN CUR! chiui fata.

Becky gemu din nou, făcu un al treilea pas chinuit, fiind acum aproape de a doua bază, iarba cea înaltă nu era departe, apoi o altă fulgerare de durere o străbătu, iar ea se prăbuși în genunchi.

– ȘII-AU ACOPERIT BOAȘELE ȘI CE ERA ÎN JUR! strigă fata, cu glasul tremurând de râs.

Becky prinse burduful gol, moale, al abdomenului său, își închise ochii și-și lăsă capul în jos, așteptând să-i fie mai ușor, iar când se simți un piculeț mai bine, deschise ochii

și Cal era acolo, în lumina cenușie a amurgului, uitându-se în jos spre ea. Privirea lui era tăioasă și lacomă.

– Nu încerca să te miști, zise el. Nu te mișca un timp. Doar odihnește-te. Sunt aici.

Era gol de la mijloc în sus și ingenunchease lângă ea. Pieptul său osos era foarte alb în lumina slabă, de culoarea turturelelor. Avea fața arsă de soare – rău, cu o bășică la capătul nasului – dar, în afară de asta, arăta bine și odihnit. Nu, mai mult: avea ochii strălucitori și era plin de energie.

– Copilul, încercă ea să spună, dar din gura ei nu ieși nimic, doar un clămpănit, sunetul scos de cineva care încerca să deschidă un lacăt ruginit cu scule ruginite.

– Ți-e sete? Pun pariu că da. Uite. Ia asta. Pune-l în gură.

Cal împinse o bucată rece, umedă, de tricou în gura ei. O îmbibase cu apă și o răsucise ca pe o frânghie.

Becky o supse cu disperare, ca un prunc flămând ce se hrănește.

– Nu, spuse el. Gata. O să ți se facă rău, adăugă el și luă funia de bum-bac umed, lăsând-o gâfâind ca un pește pe uscat.

– Copilul, șopti ea.

Cal rânji – rânjetul său cel mai bun, cel mai comic.

– Nu-i grozavă? Am primit-o. E perfectă. Abia e scoasă din cuptor și-i coaptă tocmai bine.

Se întinse într-o parte și ridică o legătură înfășurată în tricoul altcuiva. Becky văzu o bucățică de năsuc albăstrui ieșind din giulgiu. Nu, nu era un giulgiu. Giulgiurile erau pentru cadavre. Erau scutece. Născuse un copil aici, în iarba înaltă, și nu avusese nevoie de adăpostul vreunei iesle.

Cal, ca de obicei, vorbi ca și cum ar fi avut o legătură directă cu gândurile ei intime.

– Ești Fecioara Maria? Mă întreb dacă or să apară magii. Mă întreb ce cadouri or să aibă pentru noi!

Un băiat pistruiat, ars de soare, cu ochii cam depărtați, apărură din spatele lui Cal. Și el era gol până la mijloc. Probabil că tricoul lui fusese înfășurat în jurul copilului. Se aplecă, ținând mâinile pe genunchi, ca să privească pruncul înfășat.

– Nu-i minunată? Întrebă Cal, arătând-o băiatului.

– E delicioasă, zise băiatul.

Becky închise ochii.

Sofa prin întuneric, cu fereastra coborâtă, vântul dându-i părul de pe față. Iarba înaltă mărginea ambele laturi ale drumului și se întindea în față cât vedeai cu ochii. Se întrebă dacă o să meargă prin ea tot restul vieții ei.

– În iarba-naltă s-a pitit cândva o fată, cântă Becky, doar pentru ea. Și pe trecători îi înhăța șireată.

Iarba foșni și se întinse către cer.

Becky deschise ochii pentru câteva clipe, dimineața târziu.

Fratele ei ținea un picior de păpușă în mână, murdar de noroi. Se uita la ea cu o fascinație prostească, în timp ce mesteca. Era un lucru plin de viață, ce arăta dolofan, dar cam mic, și de-o culoare caraghioasă, de-un albastru deschis, aproape la fel ca laptele înghețat. *Cal, nu poți să mănânci plastic*, se gândi ea să spună, dar era prea obositor.

Băiețelul stătea în spatele lui Cal, întors în profil, lingând ceva din palma sa. Ceva ce arăta ca jeleul de căpșuni.

În aer era un miros puternic, ca acela al unei cutii proaspăt deschise de pește conservat. Duhoarea aia îi făcu stomacul să ghiorăie. Dar Becky era prea vlăguită ca să se ridice, prea vlăguită ca să spună ceva, iar atunci când își lăsă capul pe pământ și închise ochii, se cufundă imediat în somn.

De data asta nu visă nimic.

Undeva, un câine lătra: *ham-ham*. Un ciocan începu să lovească, o izbitură răsunătoare după alta, readucând-o pe Becky în starea de conștiență.

Buzele îi erau uscate și crăpate, și-i era din nou sete. Sete și foame. Se simțea ca și cum a fi primit vreo zece șuturi în burtă.

– Cal, șopti ea. Cal.

– Trebuie să mănânci, îi spuse el și-i vârî în gură o fâșie de ceva rece și sărat; degetele lui aveau sânge pe ele.

Dacă ar fi fost cât de cât în mințile ei, Becky ar fi vomitat. Dar chestia aia avea gust bun, era o fâșie dulce-sărată de ceva, cu textura grasă a unei sardele. Chiar mirosea un pic ca o sardea. Bechy supse din ea așa cum supsese din funia udă făcută din tricoul lui Cal.

Cal sughiță în timp ce ea sugea fâșia aia, indiferent din ce era ea, o sugea ca pe niște spaghetti și o înghițea. Îi lăsă în gură un gust neplăcut, acru-amar, dar până și asta era, într-un fel, plăcut. Ca echivalentul gustului cu care rămâi după ce ai băut o margarita și ai lins niște sare de pe marginea paharului. Sughițul lui Cal sunase aparoape ca un hohot de râs.

– Mai dă-i o bucată, spuse băiețelul, aplecându-se peste umărul lui Cal.

Cal îi dădu altă bucată.

– Miam, miam! Înghite și copilașul ăsta!

Becky înghiți și închise din nou ochii.

Când se pomeni din nou că-i trează, era pe umărul lui Cal, și era în mișcare. Capul i se bălângănea și stomacul ei i se întorcea pe dos la fiecare pas.

– Am mâncat? șopti ea.

– Da.

– Ce am mâncat?

– Ceva delicios.

– *Cal, ce am mâncat?*

Fratele ei nu-i răspunse, se mulțumi să dea la o parte iarba pătată cu stropi cafenii și păși într-un luminiș. În centrul acestuia se afla o stâncă neagră, uriașă. Lângă acesta stătea un băiețel.

Aici ești, își spuse ea. Am alergat după tine prin tot cartierul.

Numai că nu fusese o stâncă. Nu poți să alergi după o stâncă. Fusese o fetiță.

O fetiță. *Fetița mea.* Responsabilitatea mea...

– *CE AM MÂNCAT?* întrebă Becky și începu să-și lovească fratele cu pumnii, dar pumnii ei erau lipsiți de putere... *OH, DOAMNE! OH, IISUSE!*

Cal o așează jos și se uită la pumnii ei surprins, apoi amuzat.

– Ce crezi că am mâncat?

Se uită la băiat, care rânjea și clătina din cap, așa cum faci când cineva tocmai a spus o tâmpenie cu adevărat caraghioasă.

– Beck... scumpo... am mâncat niște iarbă. Iarbă și semințe, chestii de felul ăsta. Ciorile o fac tot timpul.

– A fost odată un fermier bătrân din asfințit, cântă băiatul și-și duse mâinile la gură, ca să-și oprească chicotitul; degetele lui erau roșii.

– Nu vă cred, spuse Becky, dar glasul ei sună fără putere.

Se uita la stâncă. În ea fuseseră săpate peste tot mici siluete care dansau. Da, în lumina aceea slabă păreau cu adevărat că dansează. Că se mișcă într-o spirală ascendentă, ca dungile de pe reclama unui bărbier.

– Hai, Beck. Copilul e – e grozav. Atinge stâncă și o să-l vezi. O să înțelegi. Atinge stâncă și vei fi...

– *Izbăvită!* strigă Tobin, și cei doi râseră împreună.

Costică și Costel, își spuse Becky. *Râd la fel.*

Se duse către stâncă... întinse mâna... apoi o trase înapoi. Ceea ce mâncase nu avusese gust de iarbă. Avusese gust de sardele. Ca ultima înghițitură dulce-sărată-amară de margarita. Și ca...

Ca mine. Ca și cum mi-aș fi lins transpirația de pe propriile-mi subsuori. Sau... sau...

Becky începu să țipe. Încercă să se întoarcă, dar Cal o ținea de un braț și Tobin de celălalt. Ar fi putut să scape măcar din strânsoarea copilului, dar era lipsită de vlagă. Iar stâncă. O atrăgea către ea.

– Atinge-o, îi șopti Cal. O să încetezi să fii tristă. O să vezi că pruncul e bine. Micuța Justine. E mai mult decât bine. Face parte dintre *elementele primordiale*. Becky – ea *curge*.

– Da, spuse Tobin, atinge stâncă. O să vezi. N-o să mai fii rătăcită aici. Atunci vei înțelege iarba. Vei fi parte din ea. Așa cum Justine face parte din ea.

O însoțiră până la stâncă. Aceasta bâzâia din greu. Fericită. Din interiorul ei ieși cea mai minunată strălucire. În afară, bărbații-bețișoare și femeile-bețișoare dansau, cu mâinile lor ca niște bețișoare ridicate. Se auzea muzică. Becky își spuse: *Toată carnea e iarbă*.

Becky DeMuth îmbrățișă stâncă.

Erau în total șapte, într-o rulotă veche, menținută întreagă cu scuipat, sârmă și – poate – cu rășina tuturor drogurilor care fuseseră fumate în interiorul pereților ei ruginiți. Pe o latură, printre izbucniri psihedelice roșii și portocalii era imprimat cuvântul FURTHUR, în onoarea autobuzului școlar International Harvester 1939, cu care Asociația Marry Pranksters a lui Ken Kesey a vizitat Woodstock în vara lui 1969. Pe vremea aceea, doar doi dintre hipioții ăia întârziați se născuseră.

Acum, în secolul al douăzeci și unulea, Pranksterii fuseseră în Cawker City, ca să-și aducă omagiul Celui Mai Mare Ghem De Sfoară Din Lume. După ce plecaseră de acolo, consumaseră cantități uriașe de droguri și acum erau cu toții flămânzi.

Twista, cel mai tânăr dintre ei, fu cel care descoperi Stâncă Neagră a Izbăvirii, cu turla ei albă, lucitoare, și cu parcareă atât de accesibilă.

– Picnic la biserică! răcnii el de pe scaunul său de lângă Tati Cool, care sofa; Twista țopăi în sus și-n jos, iar catarama pantalonilor lui zăngăni. Picnic la biserică! Picnic la biserică!

Ceilalți fură de acord. Tati se uită la Mami, în oglinda retrovizoare. Când ea ridică din umeri și dădu din cap, intră cu FURTHUR în parcare și opri lângă o Mazda prăfuită, cu numere de New Hampshire.

Pranksterii (care purtau cu toții tricouri suvenir cu Ghemul De Sfoară și miroseau a marijuana) coborâră. Tati și Mami, cei mai în vârstă, erau căpitanul și secundul corabiei FURTHUR, iar ceilalți cinci – Mary Kat, Jepster, Eleanor Rigby, Fankie Vrăjitorul și Twista – erau de acord să le urmeze ordinele, scoțând din mașină grătarul, răcitorul cu carne și – bineînțeles – berea. Jeepster și Vrăjitorul stăteau lângă grătar când au auzit primul glas lipsit de vlagă.

- Ajutor! Ajutor! Să mă ajute cineva!
- Pare să fie glas de femeie, spuse Eleanor.
- Ajutor! Vă rog să mă ajute cineva! M-am rătăcit!
- Asta nu-i glas de femeie, zise Twista. E un copil.
- Departe, spuse Mary Kat, care era drogată în ultimul hal și doar atât îi trecuse prin minte să spună.

Tati se uită la Mami. Mami se uită la Tati. Se apropiau de șaiszeci de ani și fuseseră împreună mult timp – suficient de mult timp ca să capete telepatie de cuplu.

- Copilul s-a dus în iarbă, spuse Mămica Cool.
- Mămica lui l-a auzit țipând și s-a dus după el, zise Tăticul Cool.
- Poate e prea scundă să vadă care-i calea înapoi spre drum, spuse Mami. Iar acum..

- ...s-au rătăcit amândoi, încheie fraza Tati.
- Iisuse, asta-i nasol, exclamă Jeepster. Eu m-am rătăcit odată... Eram într-un magazin...

- E departe, spuse Mary Kat.
- Ajutor! Să mă ajute cineva!

De data asta fusese femeia.

- Să mergem să-i găsim, spuse Tati. Să-i scoatem de acolo și să le dăm de mâncare.

- Bună idee, zise Vrăjitorul. Bunătatea omenească, fraților. A naibii bunătate omenească.

Mami Cool nu avusese ceas de mână de ani întregi, dar se pricepea să spună ce oră este, după soare. Își miși ochii și se uită, măsurând distanța între mingea roșie și câmpul de iarbă, care părea să se întindă

către orizont. *Pun pariu că tot Kansasul arăta așa înainte să vină oamenii și să strice totul*, își spuse ea.

– E o idee bună, spuse ea. E în jur de cinci și jumătate și sunt sigură că-s flămânzi cu adevărat. Cine rămâne ca să aibă grijă de grătar?

Nu s-a oferit nici un voluntar. Toți erau flămânzi, din cauza drogurilor, dar nici unul dintre ei nu voia să rateze misiunea de salvare. În cele din urmă, traversară cu toții în grup Route 73 și pătrunseră în iarba înaltă.

Traducere din limba engleză de LIVIU RADU

©Stephen King, Joe Hill

LITERATURA HORROR

Mircea Pricăjan

MIRCEA PRICAJAN (Oradea, 1980) a absolvit Facultatea de Litere, cu o teză despre Stephen King, și un masterat, cu o disertație despre literatura fantastică. A debutat în 1997, continuând apoi să publice proză, traduceri, interviuri, cronici în presa culturală. În 2002 apare romanul *În umbra deasă a realității*. Din 2003 lucrează ca redactor la revista de cultură *Familia*. În paralel a condus revistele electronice *Imagikon* (2003–2004) și *Suspans* (2010–2012). În 2012 a fondat *Revista de suspans*. A tradus peste 50 de cărți, dintre care 16 fiind scrise de Stephen King.

„Cea mai veche și puternică emoție a omului este frica, iar cea mai veche și puternică frică este aceea de necunoscut.”

H.P. LOVECRAFT

Introducere

E greu să găsim în literatura de specialitate informații precise despre momentul în care termenul *horror* a fost folosit pentru prima

dată pentru a defini un anumit fel de a scrie literatură. Cel mult putem vorbi despre o perioadă – anii '70-'80 ai secolului XX, cu precădere – când nevoia pur economică a editurilor de a-și duce produsele (tot mai numeroase, de altfel) direct spre grupul de cititori interesați a impus introducerea unei taxonomii specifice. Termenul circula oricum, încă din anii '40-'50, cu referire la producțiile cinematografice care stârneau înghesuială la reprezentațiile de matineu (Hammer Films a jucat un rol esențial), dar și cu privire la unele povestiri publicate în sumedenia de periodice dedicate suspansului, misterului, straniului, ca *Weird Tales*, *Fear*, *Unknown* etc. Nu în ultimul rând au fost, în aceiași ani ce au urmat celei de-a doua conflagrații mondiale, seriile radiofonice precum *The Shadow*, *Inner Sanctum*, *Suspense*, ca să amintim doar câteva.

Vedem astfel că fenomenul era în plină desfășurare grație mass-media. Acei ani au însemnat o veritabilă școală pentru viitorii autori ai așa-numitei generații de aur a horrorului pur și dur.

Ce definește însă o narațiune horror? În mod evident, sentimentul de groază pe care îl cultivă în moduri mai mult sau mai puțin subtile. Groaza este însă un sentiment, la rândul lui, greu de definit. Nu întâmplător, în zorii curentului gotic în literatură se vorbea cu obstinație despre senzaționalism. Acesta se considera atunci că suscită cel mai bine teama, fiind în fapt o expresie a alterității, a fricii de ceea ce iese din tipar. Pasul următor, cel mai bine reprezentat de prozele lui E.A. Poe, a fost spre grotesc. Într-un eseu dedicat exclusiv grotescului, Joyce Carol Oates afirmă că, în acest caz, „imaginea grotescă [este folosită] drept comentariu de natură istorică”. În același mod, cu aceeași finalitate, autorii moderniști au indus teama prin sondarea psihologiei deviate, iar scriitorii de horror contemporan au apelat la un melanj dintre tropii fundamentali utilizați de înaintașii lor și actualitatea imediată, ceea ce a desăvârșit genul: groaza devine astfel prilej de meditație asupra pericolelor prezentului.

Pentru o mai cuprinzătoare înțelegere a fenomenului, în eseu de față vom apela la o prezentare diacronică, pornind de la primele manifestări artistice ale spaimei și ajungând până în zilele noastre.

Întrucât discutăm despre una dintre principalele emoții ale omului (frica), ba mai mult despre singura capabilă să-i dezvolte instinctul de autoconservare, originile genului literar care s-a construit exclusiv în jurul ei trebuie căutate în cele mai vechi timpuri.

Înainte ca teama să capete un singur chip (diavolul) și ideea salvării să se cristalizeze pe coordonate religioase, omul și-a condus viața în relație nemijlocită cu fenomenele naturii. Iar când imaginația a venit cu bagajul ei interpretativ – chiar așa primitiv cum ne putem închipui că era în zorii umanității –, multitudinea de temeri au trebuit exorcizate într-un fel sau altul. Astfel, cele mai vechi reprezentări artistice ale amenințărilor posibile sunt picturile rupestre – vechi de peste 40 000 de ani. Adesea, acestea întruchiează scene, veritabile istorisiri la care participă sălbăticiuni mai mult sau mai puțin fictive (bizoni, lupi, țestoase fanteziste, pești, schelete) și oameni în postura de vânători ori războinici. Caracterul expiator al acestor reprezentări figurative este evident.

De aici, pasul spre folclor (o formă mai coerentă a credințelor împărtășite de comunități din ce în ce mai largi) a fost inerent. Moartea, viața de apoi, prezențele demonice și Diavolul însuși și-au făcut loc ca principii motorii în majoritatea culturilor orale ale lumii. Din nefericire, în absența practicii scrisului, s-a păstrat foarte puțin din aceste rețele narrative. Totuși, s-a putut constata că în perioada literaturii primitive (orale, deci) vorbim despre o uimitoare varietate, datorată în principal incapacității omului de atunci de-a abstractiza, ceea ce a dus la o anumită „plasticitate” a gândirii puternic atașate de concret.

Cel dintâi epos al omenirii, *Epopoea lui Ghilgamesh*, emanație a culturii sumeriene (începutul mileniului al treilea), dezvoltă și mai mult, printre altele, temele ce aveau cu timpul să germineze în genul numit astăzi horror. Lamentația lui Ghilgamesh („Groază mi s-a făcut de sfârșitul care l-a ajuns, / m-am temut de moarte, de aceea am alergat pe câmpie” etc.) la moartea lui Enkidu, răpus de crunța boală aruncată asupra lui de zeița Iștar, încrețește și astăzi pielea cititorului.

Cultul Morților este însă apanajul exclusiv al literaturii egiptene vechi. Aici discutăm despre adevărate imnuri: *Cartea Morților*, *Textele sarcofagelor*, *Textele piramidelor*, *Imnul Nilului*, *Imnul lui Eknaton* etc. Majoritatea sunt folosite și astăzi ca sursă de inspirație în genul care ne interesează.

Ajungem astfel la Cartea cărților, cea mai citită și citată lucrare: *Biblia*. Îndeosebi *Vechiul Testament*, unde cruzimea, răzbunarea, pedeapsa capitală, distrugerea unor orașe întregi pentru încălcarea unor tabuuri/ convenții sunt normă. *Cartea lui Iov*, o veritabilă discuție pe marginea problemei de ordin moral a existenței răului, ajunge la o concluzie valabilă și azi: nenorocirea este rodul nedreptății.

Literatura greacă și cea latină, apogeul expresiei artistice în Antichitate, mustesc de-a dreptul de opere în care regăsim tropii specifici horrorului: *Iliada*, *Odiseea*, mai cu seamă tragediile lui Eschil (*Prometeu înălțuit*, *Orestia*), Sofocle (*Antigona*, *Oedip rege*, *Electra*) și Euripide (*Ciclopul*, singura dramă cu satiri care s-a păstrat din Antichitate), iar la latini: *Eneida* lui Virgiliu, *Metamorfozele* lui Ovidiu (un adevărat compendiu de legende), dar și ale lui Apuleius (roman satiric subintitulat și *Măgarul de aur*), *Satyriconul* lui Petronius etc.

Nu insistăm. E limpede, așadar, că întreaga literatură a vechimii e îmbibată de acel sentiment apăsător, născut în special dintr-o meditație existențială pe marginea relației dintre om și divinitate/ necunoscut, care se regăsește în cele mai bune creații ale horrorului modern.

Amintim, în încheiere, pentru conformitate, doar alte câteva titluri relevante: literatura indiană – *Vedele*, *Upanișadele*, dubletul *Mahabharata* și *Ramayana*; literatura arabă – *O mie și una de nopți*; literatura persană – *Cartea regilor*.

Toate acestea, studiate în amănunt și cu spiritul mereu treaz, privind în perspectivă, ne conduc spre cuvintele autorului contemporan Douglas Winter, care, în 1982, concluziona că „horrorul (groaza – n.n.) nu este un gen literar, precum mystery-ul, science-fictionul sau westernul, ci un sentiment”.

Sărim peste o perioadă însemnată, Evul Mediu, nu pentru că nu ne-ar interesa – în definitiv, este perioada când întâlnim opere de genul *Divinei Comedii*, *Beowulf*, *Cântecul nibelungilor*, autori de geniu precum Chaucer, romanul cavaleresc din care s-au inspirat puternic „goticii” de care ne vom ocupa acum –, ci pentru că spațiul nu ne permite. La fel, lăsăm în urmă și Renașterea, cu ai săi Boccaccio (*Decameronul* conține unele dintre cele mai cumplite episoade din istoria literaturii universale!), Machiavelli, Rabelais (*Gargantua și Pantagruel*), Cervantes, Francis Bacon, desigur Shakespeare (tragediile sale – *Hamlet*, *Macbeth*, *Regele Lear* etc. – își trag seva din tragediile grecești amintite anterior), dar și cel mai de seamă clasic englez, John Milton (*Paradisul pierdut*).

Totul pentru a ajunge mai degrabă la secolul al XVIII-lea, și anume la curentul gotic, părintele de drept al horrorului actual (denumit uneori și neogotic).

Romanul gotic e o constantă a literaturii engleze încă din 1764, când Horace Walpole a publicat *Castelul din Otranto*, scriere amendată neîncetat de numeroși critici pentru senzaționalismul ei, pentru accentele melodramatice și pentru aplecarea spre supranatural.

Multe din imaginile intense ale genului provin de la așa-numiții poeți ai cimitirelor, Gray și Thompson, care amestecă peisajul pădurilor vaste, întunecate, luxuriante, cu ruinele unor clădiri impunătoare, mănăstiri și un tip de personaj care excelează în melancolie. Literatura gotică, văzută ca mișcare distinctă, a fost o dezamăgire pentru idealismii poeți romantici, întrucât personajul sentimental zugrăvit de Ann Radcliffe – de pildă – nu putea transcende în realitate.

Într-un roman gotic, accentul cade pe o serie de elemente. *Castelul* este o prezență obligatorie, fie că el se află în Otranto, Arragon, Beaston, Eridan, Montabina, Roviego sau Tariffa. *Misterele* sunt omniprezente și se petrec din Ungaria până la New York. Personajele trebuie să treacă toate prin *aventuri* dintre cele mai fantastice. *Poveștile* despre vrăji,

superstiții, pasiuni generatoare de groază sau milă apar la un moment dat în desfășurarea acțiunii. De asemenea, se istorisesc *vieți*, apar *memorii* și *istorii* întregi. *Negrul* trebuie să fie prezent și el cât mai des, de preferință chiar în titlu.

Deși romanul gotic a influențat multe genuri emergente, amploarea lui a scăzut treptat și, odată cu apariția lui *Melmoth răătăcitorul* de Charles Maturin (sau a primelor romane istorice ale lui Walter Scott – data de referință este aproape identică), declinul s-a desăvârșit. Cercul s-a închis: de la revolta în fața ordinii din Epoca Rațiunii la acceptarea ideii că rațiunea derivă din teroare.

Evoluția romanului gotic de la tonul melancolic al literaturii sentimentale la sublimul practicat de poezii cimitirelor a avut un puternic impact asupra tinerei mișcări romantice de la Wordsworth la Shelley. Romane precum *Castelul din Otranto* de Horace Walpole, *Aventurile lui Ferdinand Count Fathom* de Tobias Smollett, *Longsword, Conte de Salisbury* de Thomas Leland, *Bătrânul baron englez: O poveste gotică* de Clara Reeve și *Vathek: O poveste orientală* de William Beckford i-au influențat pe Coleridge să scrie o dramă gotică, pe Shelley să scrie două romane gotice și pe Byron să scrie *Manfred*.

Horace Walpole, întemeietorul

În prefața ediției românești a *Castelului din Otranto* („Biblioteca pentru toți”, 1982), Ileana Verzea afirmă, pe drept cuvânt, că goticul englez este delimitat în timp de apariția, în 1764, a romanului lui Walpole și de primele romane istorice ale lui Walter Scott (aprox. 1814). Mai mult, găsește ca trăsătură fundamentală explorarea „zonelor emoționale și imaginative ale conștiinței, latura irațională a personalității umane, speculând gustul pentru aspectele senzaționale și insolite ale existenței, pentru fantastic, supranatural, ingeniozitate”.

Horace Walpole, al 4-lea conte de Orford, s-a născut în 1717 și a murit la venerabila vârstă de 79 de ani, în 1797. A fost membru în Parlamentul britanic de trei ori, din partea Whigsilor. Mare admirator al arhitecturii gotice, și-a clădit singur o casă în acest stil, Strawberry Hill, la sud-vest

de Londra, în Twickenham. Acolo și-a adus și o tiparniță, care l-a deservit cu devotament în intensă lui carieră literară. De sub acele teasuri a văzut lumina zilei și de-acum renumitul roman *Castelul din Otranto*, debutul propriu-zis al lui Walpole, anunțat de pe pagina de titlu drept „o traducere din italiană după Onuphrio Muralto”. În prefața primei ediții suntem avertizați:

„Lucrarea de față a fost găsită în biblioteca unei străvechi familii catolice din nordul Angliei. A văzut lumina tiparului la Neapole, ca incunabul, în anul 1529. [...] Cartea e scrisă în cel mai pur stil italian.” Totul, probabil, din dorința arhaizării, intens uzitată în epocă și menită să învâluie opera într-o aură de mister, dar și pentru a veni în întâmpinarea apetenței cititorilor pentru scrieri medievale. De altfel, în prefața celei de-a doua ediții (1765), Walpole se scuză pentru acest artificiu, aducând ca argument, în principal, „neîncrederea în propriul talent”.

Interesant este că autorul nu a mai scris apoi multe opere gotice, mărginindu-se să compună și să publice eseuri politice, memorii, povestiri de salon, o lucrare în care își descrie propria casă etc.

M.G. Lewis

Din păcate, cum se întâmplă cu cele mai multe lucruri care devin extrem de populare, după succesul *Castelului din Otranto* a urmat o explozie de astfel de scrieri, majoritatea încercând să prelucreze formula pentru a acoperi cât mai bine cererea. Așa se face că Anne Redcliffe, cu înclinația ei spre epic, apelează la *happy-end*, atât de gustat de burghezia momentului, căzând mult prea des în senzationalism și patetism, introducând în romane poezii melodramatice și accentuând disproporționat elementul supranatural și scopul moral-educativ. Clara Reeve, la rândul ei, aduce genul în derizoriu, făcându-l chiar pe Walpole să o catalogheze drept o „imitatoare lipsită de har”.

Din noianul de epigoni, singurul care face notă discordantă este Matthew Gregory Lewis. Născut târziu, în 1775 – Walpole avea deja 58 de

ani –, debutează înainte să împlinească 20 de ani cu romanul *Călugărul* (1796, deci cu un an înainte de moartea lui Walpole). Considerat de unii exegeți „cel dintâi autor englez de roman de groază”, M.G. Lewis s-a lăsat impregnat de folclorul necromantic englez și german, a fost influențat de conceptele *Sturm und Drang*, a fost întotdeauna pasionat de descoperirea malignului și a înspăimântătorului, a fost „fascinat de implicațiile estetice ale unor categorii etice ale supranaturalului și subumanului” și, șocând cititorii prin oroare și senzualitate morbidă, „a determinat direcția macabră și grotescă” a prozei din perioada următoare.

Temelia genului

Pe autorii despre care vom vorbi în cele ce urmează mulți ar fi înclinați să îi includă într-un gotic altoit pe trunchiul romantismului și, ulterior, victorianismului. Ar fi o abordare profund greșită. Așa cum am arătat anterior, trăsăturile fundamentale ale goticului sunt medievalismul (castele, genealogii complicate), misterul, senzaționalul. Or, în operele poetilor iakiști, ale surorilor Brontë, ale lui William Blake, Walter Scott sau, peste ocean, ale lui Washington Irving, Poe, Hawthorne, Melville, și cu atât mai puțin ale victorienilor Dickens, Stoker, Collins, Conan Doyle sau Robert Louis Stevenson, acestea nu apar decât accidental.

Spre deosebire de celelalte țări europene, romantismul în Anglia a fost o emanație firească, a cărei apariție nu a fost susținută de o școală anume. Așadar, nu putem vorbi despre o mișcare *per se*. Tocmai de aceea, romantismul englez are o durată de viață foarte lungă: un secol și jumătate. Tot ca o consecință, scrierilor romantice englezești le lipsește emfaza, retorica și gesticulația declamatorie din celelalte țări (Franța, Germania...), având în schimb o naturalețe desăvârșită. În fapt, în cazul Angliei vorbim despre o „reînviere” a romantismului, pe bazele unei îndelungate tradiții naționale. Din această tradiție a făcut parte, glorios, și goticul.

Peste ocean, în America, abia odată cu apariția romantismului putem vorbi despre o literatură adevărată. Conștiința națională doar atunci începe să funcționeze autonom, ca urmare, cu siguranță, și a Războiului de Independență (1775–1783) care a dus la desprinderea politică de Marea Britanie, chiar dacă pentru instaurarea democrației va mai fi de așteptat.

Perioada victoriană se suprapune perfect peste curentul realist care era în plină dezvoltare la nivel mondial. Totuși, grație caracteristicilor proprii, realismul britanic este cu totul aparte (asemănător, într-o oarecare măsură, cu cel rus). Ajunge doar să ne gândim la Dickens și Dostoievski și vom înțelege de ce este obligatorie o succintă prezentare în cadrul unui eseu având ca temă horrorul.

Romantismul european

Romantismul englez începe cu poezii lăciști, numiți astfel pentru că toți locuiau în Țara Lacurilor, în nord-vestul Angliei. Cele trei figuri marcante sunt: William Wordsworth, Samuel Taylor Coleridge și Robert Southey. Dintre aceștia, poate doar Coleridge (1772–1834), grație *Baladei bătrânului marinăruș*, are o importanță intrinsecă pentru noi, altminteri rolul lor mărginindu-se la acela de precursori ai celor mai marcante figuri ale vremii: Lord Byron și grupul din jurul său format din Percy Shelley și soția sa, juna Mary, doctorul Polidori. La aceștia ne vom întoarce când vom discuta separat momentul astral de la Villa Diodati.

Spuneam că odată cu primele romane istorice ale lui Walter Scott (1771–1832), curentul gotic în literatură se sfârșește. Cu toate acestea, Sir Scott însuși a cultivat macabru și fantasticul cosmic (dacă e să preluăm o sintagmă dragă lui H.P. Lovecraft) în povestiri precum *Odaia cu tapiserie* sau *Povestea lui Willie rățacitorul*. Tot el este autorul unuia dintre cele mai bune compendii despre vrăjitorie în Europa: *Despre demonologie și vrăjitorie* (1830).

Thomas Moore (1779–1852) a contribuit și el la domeniul macabru cu poemul *Alciphron*, transformat ulterior în romanul *Epicureanul* (1827).

La el, groaza vine nu din povestea în sine, ci din descrierea minunilor cumplite din subteranele străvechilor temple din Memphis.

Un alt romancier puternic influențat de macabru este William Harrison Ainsworth (1805-1882). Deși astăzi aproape complet dat uitării, umbrat de geniul congenerilor săi (Charles Dickens, spre exemplu), el și-a legat numele în epocă de multe creații în proză, dintre care se remarcă în special *Corabia fantomă*, un roman din 1839 care pornește de la legenda Olandezului zburător.

În Germania, compozitorul și scriitorul E.T.A. Hoffmann (1776-1822), deși cultivând un stil îngrijit, matur, nu reușește prin prozele sale extravagante să atingă decât latura grotescă a horrorului, terifiantul scăpându-i printre degete. Tangențial, Goethe (1748-1832) a folosit și el unele aspecte ale macabrului, în special în *Suferințele tânărului Werther*.

Mary Shelley

Anul 1816 a fost un an deosebit. A fost „anul fără vară”, când a nins în luna lui cuptor. Cu un an în urmă erupsese vulcanul Tambora și aruncase lumea într-o „iarnă vulcanică”. Așa se face că, venind la Villa Diodati de lângă lacul Geneva din Elveția, Percy Bysshe Shelley și logodnica sa Mary, fiica celebrului William Godwin (teoretician politic, romancier și editor), și-a ferventei feministe Mary Wooldstonecraft, însoțiți de medicul lor personal John William Polidori, răspunzând invitației bunului lor prieten, poetul care-a schimbat fața poeziei secolului al XIX-lea, Lord Byron, s-au văzut nevoiți toți patru să se adăpostească de frig la căldura șemineului. Oameni umblați, cultivați, ei știau cu toții că nimic nu pune mai bine sângele în mișcare ca o poveste înfricoșătoare. *Fantasmaforia*, o antologie germană de povești cu fantome, apăruse de puțin timp și făcea deliciul tuturor cunoscătorilor. A fost așadar alegerea firească, și mai multe seri la rând cei patru s-au delectat și s-au înfricoșat la ceas de seară, cu vântul şuierând printre copaci și bătând furios în uși și geamuri.

Epuizând la un moment dat tezaurul de povești germane, în tipicu-i spirit de aventurier, Byron a propus oaspeților săi un concurs inedit.

Fiecare trebuia să scrie câte o poveste înfricoșătoare, s-o citească seara în fața focului și, după ce toate ițele se vor fi depănat, povestea cu cea mai vizibilă influență asupra ascultătorilor avea să iasă câștigătoare.

Zis și făcut. Mary, la cei nouăsprezece ani ai ei, a fost poate cea mai impresionată de zilele deja scurse în izolare, ascultând istorioare bizare. N-a pus geană peste geană câteva nopți la rând, iar când a reușit totuși să așipească, a fost vizitată de-un ciudat coșmar, în care „un tânăr palid, student al artelor profane, îngenunchea în fața arătării pe care-o alcătuiuse”. De la vis la concretizarea pe hârtie n-a fost cale lungă.

Inutil de spus că juna Mary a câștigat concursul, întrecându-l până și pe simbolul literar al vremii, Byron, care-a născocit doar un fragment având la bază legendele vampirilor auzite pe când călătorea prin Balcani. Polidori a amplificat povestea și-a publicat, în 1819, *The Vampyre*, poate prima manifestare în literatură a vampirului romantic.

Astfel, într-o singură vară cu ninsori, s-au născut nu mai puțin de doi monștri care înflăcărează imaginația oamenilor și astăzi, după mai bine de 200 de ani.

Romantismul american

Printre primii scriitori americani care s-au aplecat asupra laturii misterioase a creației narative se numără Washington Irving (1783-1859). Cu toate că „fantomele sale sunt prea excentrice și caraghioase pentru a aparține cu adevărat literaturii de teroare”, cum apreciază H.P. Lovecraft în eseuul său intitulat *Horrorul supranatural în literatură* (1927), preocuparea nu-i poate fi negată. A vădit-o în numeroase povestiri, dintre care amintim doar *Aventura unui student german*, *Căutătorii de comori*.

Lui i s-a alăturat mai celebrul Nathaniel Hawthorne (1804-1864). Tot Lovecraft ne spune: „Horrorul supranatural n-a fost niciodată obiectivul principal al lui Hawthorne, deși tentația era atât de adânc îngropată în personalitatea sa, încât nu s-a putut abține să nu o sugereze cu

forța unui geniu atunci când a făcut apel la lumea ireală pentru a ilustra discursul moralizator pe care a dorit să-l propovăduiască. "Nimic mai adevărat! Atât în povestirile sale, cât și în romane (îndeosebi *Faunul de marmură*, *Secretul doctorului Grimshawe* și *Casa cu șapte frontoane*) transpare acea angoasă a păcatelor trecutului în Noua Lume, deseori sub forma bântuirii.

Ambrose Bierce (1842-1913) este autorul american al vremii care s-a bucurat de cea mai mare popularitate. Aproape, dacă nu chiar toate povestirile sale pot fi socotite horror. În ele, Bierce tratează groaza în tot spectrul ei: de la ororile fizice și psihologice naturale la supranaturalul malign. Lovecraft îl socotea un veritabil „reper conducător în literatura americană a straniului”. Astăzi, lucrurile s-au mai schimbat.

Același Lovecraft face o afirmație valabilă până astăzi: „Mare parte din literatura horror americană de cea mai bună calitate se datorează scriitorilor care nu au fost atrași în mod special de acest gen literar.” Este cazul lui Henry James (1843-1916), cu romanul *O coardă prea întinsă*, poveste cu fantome de ale cărei implicații autorul probabil nici n-a fost conștient, și al lui Herman Melville (1819-1891), cu *Moby Dick*.

Pentru evoluția genului discutat aici, de-o importanță crucială este însă Edgar Allan Poe.

Edgar Allan Poe

Edgar Allan Poe s-a născut la 19 ianuarie 1809 din părinți săraci și fizicește debili, actori de teatru cu existență grea și nesigură, care au murit la puțin timp după ce au dat viață celei de-a treia odrasle. Fiul mijlociu, Edgar, a fost apoi adoptat de o familie instărită de negustori scoțieni din Richmond, Virginia, familia John Allan. A urmat școli de prestigiu, din America și Anglia (între anii 1815 și 1820), ceea ce l-a ajutat să-și formeze destul de timpuriu gustul pentru literatură și știință. Ajuns la pragul universitar, Edgar pierde susținerea părintelui său adoptiv, care refuză să-i achite datoriile pentru instalare și cheltuielile de reprezentare, dar și pe cele făcute la jocul de noroc, unde tânărul încercase să câștige sumele necesare și pierduse în schimb enorm. Mai

mult, dezamăgirea familiei Allan se adâncește atunci când Edgar se îndrăgostește de tânăra Sarah Elmira Royster. Ruptura definitivă survine însă în 1827, odată cu plecarea tânărului Poe la Boston, pentru a se înrola ca soldat. Este eliberat din serviciul militar la moartea mamei sale adoptive, iar în 1830, împăcându-se cu domnul Allan, intră la Academia Militară din West Point.

După ce, la Boston, publicase volumul de versuri *Tamerlan și alte poeme*, acum, în 1829, la Baltimore, vede lumina tiparului al doilea volum, *Al Aaraf, Tamerlan și poeme mărunte*, primit cu oarecare bunăvoință critică.

O nouă răcire a relației cu tatăl adoptiv aduce după sine hotărârea lui Poe de a abandona școala militară. Pleacă la New York, unde publică volumul *Poeme*, în 1831. Anii care au urmat sunt acei „ani lipsă” din biografia sa, când nu se știe ce a făcut și pe unde a umblat. Cert este că atunci a atins cele mai „amare drojdii ale mizeriei și ale suferinței”.

În 1835 este numit redactor la revista *Baltimore Saturday Messenger* din Richmond, ajutat de un prieten mai vârstnic, avocat și literat, fost membru al juriului care îi decernase un premiu pentru povestirea *Manuscris găsit într-o sticlă*. În această revistă Poe va publica în perioada următoare prozele care i-au adus recunoașterea talentului.

În 1836 o ia în căsătorie pe verișoara sa Virginia Clemm și de atunci începe o etapă marcată de nestatornicie. Poe călătorește mult, căutând să-și întrețină familia. Publică între timp, în *Gentleman's Magazine*, majoritatea textelor pe care le reunește în 1840 în volumul emblematic *Povestiri grotești și extraordinare*.

În 1847, Virginia moare. Episodul îl afectează profund și îl aruncă în brațele unei crize de deznădejde sumbră. Doi ani mai târziu, la 7 octombrie, Poe moare pe neașteptate.

În eseu de care am amintit, H.P. Lovecraft scrie: „Înainte de Poe, majoritatea scriitorilor interesați de elementele stranii au băjbăit prin

Întineric, fără a înțelege baza psihologică a atracției exercitate de fenomenul horror și fără a putea renunța – într-o măsură mai mare sau mai mică – la anumite convenții literare fără conținut.”

În cazul operei lui Poe, discutăm de o fericită întâlnire dintre arta narativă desăvârșită și temele morbide a căror tradiție, am văzut, este atât de îndelungată. Datorită acestui fapt, creația literară a lui Poe este piatra de temelie a genului horror. Următorul creator de talia sa, H.P. Lovecraft, avea să se manifeste abia peste aproximativ un secol.

Perioada victoriană

Cel mai de seamă reprezentant al victorianismului, Charles Dickens (1812-1870), a cultivat, la rândul său, proza de factură sumbră. *Semnalizatorul*, publicată în 1866 în ediția de Crăciun a publicației pe care o patrona, *All the Year Round*, este o veritabilă poveste cu fantome, care, grație verosimilitudinii scriiturii, se apropie atât de viitorul curent psihologic, cât și de școala gotică demult apusă. De altfel, mare parte din opera lui Dickens, în special din perioada sa de maturitate, este străbătută de un fior al spaimei, venind cel mai adesea pe fondul atmosferei apăsătoare în care trăiau oproșiții vremii, dar datorându-se și scenelor de brutalitate la care aceștia erau părtași.

Perioada victoriană a cunoscut o înflorire fără precedent a spiritismului. Apar tot mai mulți șarlatani care se pretind cunoscători ai teosofiei hinduse, ai hipnozei etc. Ceea ce a condus la creșterea numărului de povestiri cu subiecte pseudoștiințifice. Edward Bulwer-Lytton (1803-1873) este socotit principalul „vinovat”. Opera lui se clădește aproape exclusiv pe exploatarea psihologismului bizar, fiind însă trasă în jos de o retorică bombastică și-un ton romantic găunos. *Casa și creierul* (1859) a fost multă vreme considerată una dintre cele mai izbutite povestiri pe tema casei bântuite. Alte două exemple sunt romanul *Zanoni* (1842) și *O poveste stranie* (1862), unde autorul se concentrează pe crearea de atmosferă, fapt care duce la o supradimensionare nejustificată a narațiunii.

În aceleași cercuri cu Dickens și Bulwer-Lytton se mișca și Wilkie Collins (1824-1889), cel socotit a fi nășit apariția romanului polițist. Narațiunea cu suspans a fost însă o preocupare relativ secundară pentru Collins, marea lui ambiție fiind de a-l depăși pe Dickens în crearea de atmosferă apăsătoare, personaje puternice (și, deseori, patibulare) și intrigi care să țină cu sufletul la gură.

În aceeași categorie a prozei sumbre o găsim și pe Emily Brontë (1818-1848), care la doar 29 de ani, cu un an înaintea prematurei sale dispariții, publică *La răscruce de vânturi*. Londra înfășurată în cețuri misterioase și colcăind de personaje veroase din proza lui Dickens se transformă aici în mlaștinile din Yorkshire bătute de vânturi, un loc în care orice suflet candid e pervertit, sălbăticia afectând totul. Romanul marchează tranziția spre apariția unei noi școli literare, una mai puternic marcată de psihologism.

Nici sora mai mare a lui Emily, Charlotte Brontë (1816-1855), nu s-a ferit să prezinte cititorilor vremii scene de groază insuportabilă. În romanul *Jane Eyre* (1847) ideea soției nebune a nobilului Rochester, el însuși personaj byronian, soție închisă în podul de la Thornfield Hall, departe de ochii lumii, inclusiv de ai tinerei și ingenuiei guvernante Jane Eyre, înfiorează și acum cititorii.

Alte nume de reținut, dar asupra cărora nu zăbovim, ar fi Robert Louis Stevenson (1850-1894), autorul remarcabilului *Straniul caz al doctorului Jeckyll și al domnului Hyde* (un clasic al motivului dublului), dar și *Hoțul de cadavre*; Oscar Wilde (1854-1900), cu *Portretul lui Dorian Gray*; Thomas Hardy (1840-1928); Sir Arthur Conan Doyle (1859-1930), părintele lui Sherlock Holmes, cu *Căinele din Baskerville* sau *Căpitanul vasului Steaua Polară*; H.G. Wells (1866-1946) în special cu povestirea *Fantoma terorii* din volumul *Treizeci de povestiri stranii*; și chiar poetul Robert Browning (1812-1889), al cărui poem *Infantele Roland la Turnul Întunecat sosît* - a inspirat celebra saga a lui Stephen King.

Însă cel mai de seamă scriitor al vremii, în ceea ce privește subiectul nostru, a fost Bram Stoker.

Bram Stoker

Bram Stoker, un irlandez sadea (s-a născut în Clontarf, o suburbie a Dublinului, în 8 noiembrie 1847), a publicat *Dracula* în 1897, dar a petrecut opt ani studiind subiectul. Înaintea lui, jurnalistul Joseph Sheridan Le Fanu, a dat spre publicare un roman de senzație, pe aceeași temă, numit *Carmilla* (1872).

Îndemnat de tată să-i calce pe urme, Bram Stoker s-a angajat inițial ca funcționar de stat la Dublin Castle. A ocupat apoi funcția de jurnalist și cea de critic teatral pentru *The Evening Mail*, bucurându-se astfel de prietenia celebrului actor Sir Henry Irving (la moartea acestuia, Stoker suferă un stop respiratoriu și aproape că moare; lui îi dedică două volume monografice).

Tot datorită lui Irving își părăsește Irlanda natală și se mută în orașul unde se-ntâmplă toate lucrurile importante, Londra. Prieten de nădejde, pentru a nu-l lăsa chiar pe drumuri (era de puțin timp căsătorit cu Florence Balcome, una dintre fostele iubite ale lui Oscar Wilde – a circulat o vreme și un zvon conform căruia celebrul scriitor ar fi părăsit definitiv Irlanda din cauza acestui mariaj), Irving îl angajează pe postul de director economic la Lyceum Theatre, a cărui conducere tocmai o preluase. Împreună cu trupa acestui teatru, Stoker călătorește apoi prin mai multe țări ale lumii, acumulând experiență.

Treptat, Bram Stoker este introdus – tot de Irving, desigur – și-n elita culturală a Londrei. Participă la serate, la baluri și la mai tot ce organiza protipendada londoneză. Ajunge astfel să-i cunoască pe James McNeil Whistler și pe creatorul lui Sherlock Holmes, Arthur Conan Doyle.

La 64 de ani, când se stinge din viață, Abraham Stoker lasă în urmă 13 romane, 2 culegeri de povestiri, o soție (aprigă, vom vedea cu ocazia turnării filmului *Nosferatu* al lui Murnau) și un fiu, pe Noel.

O rudă îndepărtată a sa, Dacre Stoker (n. 1958), a publicat recent, în 2009, romanul *Dracula, mortul viu*, scris în colaborare cu Ian Holt.

Deși n-a dat niciodată dovadă de forțe artistice ieșite din comun, celelalte romane ale sale fiind fiascouri notorii, grație impactului pe care

l-a avut *Dracula* în epocă și mai ales în deceniile care au urmat, Bram Stoker și-a asigurat definitiv un loc de frunte în evoluția genului horror.

Cel care a clădit horrorul

De la reprezentanții de seamă ai romantismului și victorianismului și până la apariția cu totul neașteptată a lui H.P. Lovecraft (1890-1937), literatura groazei nu are parte de „practicanți” care să fi rezistat probei timpului. Numele lor pot fi găsite mai mult în creștomaii și istorii literare decât pe rafturile librăriilor.

Să amintim doar câțiva, cei la care Lovecraft însuși face referire în încheierea eseului său.

Poate surprinzător, în spațiul german „literatura horror este cel mai bine reprezentată în prezent” – scrie Lovecraft – „de Hanns Heinz Ewers (1871-1943), scriitorul care a reușit să îmbine concepțiile sale macabre cu o cunoaștere eficientă a psihologiei moderne”, în sprijinul acestei afirmații aducând titluri precum *Ucenicul vrăjitorului* și *Mătrăguna*, care, spune Lovecraft, au calități certe care le plasează în categoria operelor clasice.

Alți „maestri moderni”:

Arthur Machen (1863-1947), scriitor galez, autorul unor opere în care supranaturalul, fantezia și horrorul se împletesc. A scris, printre altele, *Marele zeu Pan*, 1894, despre care Stephen King spune că este „poate cea mai bună poveste horror scrisă în limba engleză”. Tot de sub pana lui a ieșit și *Oamenii albi*, socotită de Lovecraft a avea o valoare artistică mai mare, grație unei atmosfere mai bine realizate.

Algernon Blackwood (1869-1951), unul dintre cei mai prolifici scriitori de povești cu fantome, deși valoarea acestora este extrem de inegală. Excelent creator de atmosferă stranie.

M.R. James (1862-1936) – mult mai cunoscut decât Blackwood, a scris și el cu precădere povestiri cu fantome. A abandonat clișeele goticului,

aducând povestea în decoruri contemporane. Narațiunile sale au fost ulterior adaptate radiofonic, dramatic și pentru televiziune.

Lordul Dunsany (1878–1957) – deși în istorisirile sale vorbește despre lumi străni, fantastice, pe autor îl atrage mai mult frumusețea lor decât spaima pe care ar putea-o insufla. Teroarea vine mai mult din acea dimensiune aluzivă specifică basmelor. Este o teroare spectrală.

Într-un astfel de climat, nu e de mirare că apariția lui H.P. Lovecraft a fost una fulminantă, luminoasă în ciuda întunecimii cosmice a subiectelor sale. Iar ceea ce a venit după el i-a purtat definitiv amprenta.

H.P. Lovecraft

Howard Phillips Lovecraft s-a născut la 20 august 1890 în Providence, Rhode Island, având ca părinți un comis-voiajor, Winfield Scott, și pe soția acestuia, Sarah Susan Phillips. De la vârsta de opt ani rămâne orfan de tată, fiind crescut de mamă, de cele două mătuși și în special de bunicul său, Whipple Van Buren Phillips, antreprenor.

Având mare predispoziție la boli – asemănându-se în această privință atât cu predecesorul său E.A. Poe, cât și cu urmașul Stephen King –, tânărul Lovecraft își petrece timpul mai mult în casă, educându-se singur. În acest chip a ajuns să asimileze întreaga literatură, pornind de la clasicii greci și latini, trecând prin *1001 de nopți* și ajungând la reprezentanții victorianismului cu care era contemporan, fără îndoială urmărind constant acele elemente tenebroase care îi trezeau interesul (și care se regăsesc la autorii prezentați până acum în eseu de față). La nouă ani devine pasionat de chimie, iar la doisprezece de geografie și astronomie. Primele încercări literare datează de la șapte ani, când scrie povestiri și poezii evident tributare lecturilor sale (*Poemul lui Ulise* este o parafrază în 88 de versuri a *Odiseei*). Totodată, compune tratate de chimie și astronomie. Prima povestire horror despre care avem cunoștință este *Fiara din peșteră*, scrisă în 1905 și publicată în 1918 în revista *The Vagrant*.

Pe când avea doar 14 ani, moare și bunicul său, cel care susținea financiar familia. Lipsurile atât materiale, cât mai ales cele afective îl aruncă într-o mare depresie. Din această pricină, Lovecraft abandonează definitiv liceul. Se retrage în sine, găsind consolare în poezie și astronomie.

Un alt episod semnificativ este moartea mamei, în 1921. Grăbindu-se să înlocuiască figura ei ocrotitoare, întâlnește și se căsătorește cu Sonia Haft Greene, o evreică de origine rusă cu nouă ani mai mare ca el. Mariajul se destramă cinci ani mai târziu.

Anii care i-au mai rămas de trăit, până în 1937, îi petrece în reclusiune, revenind din New York în Providence-ul natal, scriind și citind. A fost cea mai prolifică decadă a vieții sale. Acum îi descoperă pe acei „maestri moderni” amintiți de noi în capitolul anterior și, sub influența lor, scrie cele mai reprezentative opere – *Cazul Charles Dexter Ward*, *Culoarea căzută din cer*, *În munții nebuniei*.

Este creatorul miturilor Cthulhu (un panteon de zeități și entități imaginare, botezat astfel de August Derleth, editorul său) sau, păstrând preferința autorului, al ciclului Arkham: povestirile se desfășoară toate într-o regiune imaginară a Noli Anglii cuprinsă între localitățile Arkham (corespondentul Salemului), Innsmouth (Newburyport, Massachusetts), Dunwich (la întrepătrunderea dintre Hampden, Wilbraham și Monson) și Kingsport (Marblehead, de asemenea Massachusetts). În opera sa distingem câteva elemente recurente: acele zeități închipuite, un univers cosmic și prezența unei cărți interzise de magie neagră, fie ea *Necronomiconul*, *Cartea lui Eibon*, *Cultul fără nume*, *Cultul ghoul-ilor* etc.

Influența lui Lovecraft asupra literaturii fantastice și cea horror a secolului XX e aproape imposibil de analizat exhaustiv. Până la mijlocul anilor '60 și chiar începutul anilor '70, o foarte mare parte a literaturii de gen (dar și celelalte forme ale artei, în special cea dramatică, prin seriale radiofonice, de televiziune și lungmetraje) stă covârșitor sub pecetea creației lovecraftiene, din nefericire însă doar la nivel de pastişă. Excepțiile pot fi numărate pe degetele unei singure mâini.

Deși în timpul vieții sale H.P. Lovecraft a fost un autor relativ necunoscut, la scurt timp după dispariția sa s-au pus bazele unui adevărat cult Lovecraft, pornind îndeosebi de la mitologia Cthulhu. Principalul promotor, în această direcție, a fost August Derleth. Din păcate, cu toate exagerările cărora li s-a dedat, Derleth poate fi amintit, totodată, și în calitate de cea mai proeminentă figură din mulțimea de scriitori care, până la adevărata înflorire a genului din anii '70, s-au inspirat din opera lui Lovecraft. Deși începutul de secol XX corespunde unei veritabile inflații de publicații dedicate literaturii horror, *Weird Tales* fiind prima care merită menționată, nu multe sunt numele de autori care au rezistat probei timpului. Amintim două: Robert Bloch (autorul nemuritorului *Psycho*) și Robert E. Howard (cunoscut îndeosebi drept creatorul lui Conan, deși creațiile sale horror sunt mult mai meritorii).

În anii care au urmat, cultura horror s-a dezvoltat cu precădere în direcție audio-video. Serialele radiofonice cu accent pe groază și fiori au înflăcărat imaginația viitoarei generații de aur a scriitorilor de horror, la fel cum au făcut-o și filmele de cinema, în bună parte ecranizări ale operelor măștrilor genului. Pe lângă literatura gotică și romantică, toți autorii care au consolidat genul horror începând cu anii '70 amintesc influența acestor două mijloace de expresie artistică. Cel mai de seamă dintre ei, Stephen King, a dedicat un întreg volum fenomenului media horror, *Danse Macabre* (1981, câștigător al Premiului Hugo, un an mai târziu).

Din rațiuni de spațiu tipografic, alegem să prezentăm succint doar câțiva dintre cei mai reprezentativi autori.

Ramsey Campbell

În a doua jumătate a deceniului '70, în Marea Britanie debutează tânărul Ramsey Campbell. Romanul *The Doll Who Ate His Mother* (1976) face trimitere direct din titlu la filmele erei atomice. Omagiu adus aceleiași arte sunt și cele trei „novelizări” pe care Campbell, născut la

Liverpool în 1946, le publică un an mai târziu: *The Bride of Frankenstein*, *Dracula's Daughter* și *The Wolf Man*. Însă măsura talentului său de autor cu greutate o dă abia în 1979, când scoate la lumină *The Face That Must Die*, o poveste alertă despre un ucigaș psihotic care i-a adus autorului laude din partea „starurilor” genului de peste ocean: Peter Straub, David Morrell, Whitley Strieber și Stephen King, cel al cărui omolog european spun criticii că este. Au urmat romane care i-au întărit poziția: *The Parasite* (1980, pe tema ocultismului), *The Nameless* (1981, ecranizat în 1999), *Obsession* (1985) etc.

Astăzi, Ramsey Campbell este privit ca un adevărat guru de scriitorii noului val al horrorului britanic. Laureat al tuturor marilor premii, antologat și analizat în eseuri monografice, Campbell este, pe bună dreptate, scriitorul care a readus gloria horrorului pe tărâm britanic, acolo unde bazele lui au fost puse de Walpole, Shelley, Stoker.

Brian Lumley

Dacă există în Marea Britanie un autor care să fi dus mai departe arta lui Lovecraft, în același timp remodelând-o, acesta este Brian Lumley. Născut în 1937, deci chiar în anul morții lui Lovecraft, unii n-au ezitat să speculeze o eventuală reîncarnare transoceanică a scriitorului din Providence, Rhode Island. Fost ofițer în Poliția Militară Regală, în 1980 a abandonat cariera armelor și s-a dedicat exclusiv literaturii horror. Începutul activității sale de scriitor stă puternic, cum spuneam, sub pecetea influenței lui Lovecraft. Multe dintre primele sale cărți le-a publicat la Arkham House, editura înființată de August Derleth însuși, în 1939, cu intenția declarată de-a publica în ediții cartonate cele mai bune opere ale lui Lovecraft. Mitologiei Cthulhu, Lumley i-a adăugat o seamă de povestiri, dar și un roman întreg în care l-a introdus ca personaj principal pe Titus Crow. Ulterior, aventurile lui Crow au evoluat într-o serie aparte.

Brian Lumley este însă mai cunoscut ca autorul seriei *Necroscope*. Primul volum a văzut lumina tiparului în 1986, reprezentând, la data aceea, o adevărată revelație. Mitul vampirului, atât de uzat, a fost

resuscitat în cel mai fericit chip prin povestea lui Harry Keogh. Succesul seriei, concepută inițial în cinci volume, a generat mai multe urmări: trilogia *Vampire World*, două volume *Necroscope: The Lost Years* și trilogia *E-Branch*, plus un roman final, *The Torch* (2006).

În intervalul 1996-1997, Brian Lumley a fost președintele Horror Writers Association, înființată în 1985 de Robert McCammon, Joe R. Lansdale și Dean Koontz, din partea căreia, în 2010, a primit Premiul pentru întreaga activitate. În același an i-a fost decernată aceeași distincție în cadrul World Fantasy Convention.

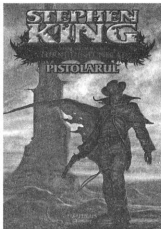
Din nefericire, opera lui (la fel ca și a lui Ramsey Campbell) este aproape complet necunoscută publicului român.

Stephen King

Despre Stephen King (n. 1947, Portland, Maine) aproape că nu se mai poate spune nimic nou. De altfel, autorul care a dat lovitura în 1974 cu un roman scurt și bizar, *Carrie*, a fost destul de zgârcit de-a lungul timpului cu informațiile din viața personală. Știm despre el, în linii mari, doar ceea ce singur ne-a spus în *On Writing* (2000 – *Misterul regelui. Despre scris*, Editura Nemira 2007) sau, printre rânduri, despre tinerețile sale, în *Danse Macabre* (1981). Ce merită amintit, în treacăt, este asemănarea incredibilă dintre istoria lui de familie dezbinată, plus primii ani ai unei copilării bolnăvicioase, și biografia lui E.A. Poe și H.P. Lovecraft.

De asemenea, demn de semnalat pentru istoria genului este faptul că Stephen King, după succesul cu *Carrie* și inevitabila sa înregimentare în segmentul horror al literaturii, și-a îndreptat atenția spre temele clasice ale genului: vampirii (*Salem's Lot*, 1975) și casa bântuită/ fantomele (*The Shining*, 1977). Elementul definitoriu, rămas astfel până în zilele noastre, în cele mai recente scrieri ale autorului, este universul recognoscibil în care se desfășoară acțiunea. Forța prozei sale, dincolo de capacitatea ei evocativă, stă în introducerea treptată, logică a elementului supranatural într-un cadru comun, de zi cu zi, cu care cititorul rezzonează. O formulă pe care au încercat să o reproducă, fără prea mare succes, majoritatea scriitorilor care i-au urmat.

Din toată creația lui King, amplă și diversă, atât ca stil, subiect, desfășurare, cât și ca valoare, merită reținută seria *Dark Tower* (7 volume, cu un al 8-lea publicat recent, dar oarecum independent de celelalte). În acest nexus al operei sale, Stephen King a cumulat întreaga sa putere creatoare, oferind răspunsuri, prin convergență, multora dintre romanele sale anterioare (sau, în câteva cazuri, chiar viitoare!). În mod cert, exegeza literară de specialitate va avea mult de disecat interpretativ palierele la care acest ciclu funcționează.

Inutil de spus că apariția lui Stephen King la mijlocul anilor '70 marchează începutul perioadei faste a literaturii horror în lume. Privind de departe, King este al treilea mare pilon pe care se sprijină acest gen. Anii 2000, deși au adus la lumină figuri importante, încă nu au reușit să producă o gândire literară de anvergura sa.

Peter Straub

Cunoscut la noi, în România, mai mult prin asociere cu Stephen King (datorită celor două traduceri *Talismanul* și *Casa întunericului*, deși a mai apărut un roman al său, independent, *Copiii pierduți*), Peter Straub aduce în contemporaneitatea horrorului mai mult din acel spirit gotic-baroc al rădăcinilor sale. În opera lui Straub se simte mai apăsător influența culturii scrise, în detrimentul celei audio-video, de la care se revendică, bunăoară, Stephen King.

După un debut neconvingător și pentru el însuși cu romanul *Marriages* (1973), Straub își îndreaptă atenția spre partea întunecată a lucrurilor, cu romane precum *Julia* (1975) și *If You Could See Me Now* (1977). Reține însă atenția publicului cu o poveste care, așa cum se întâmplă în zorii unui nou curent literar, reiterează un motiv clasic, inovându-l.

Ghost Story (1979) e o poveste fascinantă, care îmbină istorisirea cu fantome à la M.R. James cu tehnica poveștilor în ramă brevetată de Chaucer și Boccaccio. Succesul cărții a dus la ecranizarea ei, la scurt timp, în 1981, avându-l în rolul principal pe nimeni altul decât pe Fred Astaire.

Shadowland (1980) abordează subiectul magiei, în vreme ce *Floating Dragon* (1984, câștigător al Premiului August Derleth) se apropie ca subiect de romanele congenerului său, Stephen King (un oraș întreg căzut pradă unui rău nevăzut), în același timp distanțându-se de el prin tehnica narativă.

De altfel, Peter Straub a fost întotdeauna interesat de latura tehnică a unei povești, multe dintre cărțile sale putând prilejui discuții ample, academice. Autorul e un stilist care n-a uitat că povestea primează.

O atenție specială merită trilogia *Blue Rose: Koko* (1988), *Mystery* (1990) și *The Throat* (1993).

Anne Rice

Tot de mitul vampirului își leagă numele și Anne Rice (n. 1941). În lumea literară americană, dacă vrei să-ți câștigi pâinea din scris, mai greu e să-ți găsești nișa în care să activezi. Anne Rice a avut norocul – dar și înțelepciunea – să intuiască și să profite de potențialul pe care poate inconștient îl pusese în prima ei carte de succes (*Interviu cu un vampir*, 1976), prologul unei complicate povești cu vampiri, expuse la persoana întâi de protagoniști, apelând în același timp la un ton sobru, de cronicar burghez, la bine documentate decoruri istorice, la curente filosofice și, mai presus de toate, la personaje complexe, sfâșiate între poftele firești (ale vampirilor) și aspirațiile superioare (de-a redeveni oameni).

Dacă *Interviu cu un vampir* este povestea spusă de Louis unui reporter dornic de-o știre senzațională, următoarele cărți din serie îl înfățișează ca personaj mai important pe Lestat, vampirul ambițios care nu s-ar da în lături de la nimic pentru a-și atinge dorința de supunere totală. Într-atât e de mare pofta lui de mărire, încât, în cea de-a treia

carte a seriei, *Regina damnaților*, ajunge să soarbă sângele lui Enkil și al Akashei, făuritorii vampirilor de pe fața pământului. Mergând chiar mai departe, în *Diavolul Memnoch*, nesătutul Lestat bea până și din sângele sfânt, sângele lui Iisus.

Din nefericire, deși multe dintre celelalte cărți ale autoarei (de pildă, cele din dipticul *Songs of the Seraphim*) sunt demne de luat în seamă, Anne Rice a rămas și va rămâne definitiv în conștiința cititorilor exclusiv prin *Cronicile Vampirilor*.

Robert McCammon

Nume pe nedrept dat uitării astăzi, Robert McCammon (n. 1952) este unul dintre principalii actori de pe scena literaturii horror în perioada ei de înflorire maximă (a doua jumătate a anilor '70 și începutul anilor '90). Romanele sale publicate până în 1992, când a decis să renunțe la scris, sunt veritabile capodopere, *Swan Song* (1987) putând oricând rivaliza cu *The Stand* de Stephen King, iar *Boy's Life* (1991) și *Gone South* (1992) fiind, poate, cele mai cutremurătoare povești despre maturizare din întreaga literatură horror.

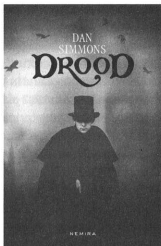
Deși autorul a revenit asupra deciziei și, în 2002, a publicat romanul *Speaks the Nightbird*, primul din seria *Matthew Corbett*, și cu toate că nu permite retipărirea cărților sale de început, socotindu-le insuficient de bine realizate literar, tocmai pentru acele opere rămâne McCammon în istoria literaturii horror. Cazul său se aseamănă, în a doua parte, cu cazul lui Dean Koontz, iar în prima – aplecare asupra genului horror, pentru a-l abandona apoi – cu al lui Dan Simmons.

Dan Simmons

Cel pe care cititorii români îl asociază în special cu serii SF serioase, doldora de referințe intertextuale, și, mai recent, cu romanul istoric de mister *Drood*, și-a început cariera de scriitor compunând povești terifiante. Dan Simmons (n. 1948) a debutat cu romanul *Song of Kali* (1985), povestea unui călător american care, aflat la Calcutta, descoperă un cult bizar care o venerază pe zeița Kali. Cea mai mare reușită în domeniu, din

bibliografia asta, pare a fi însă masivul roman *Carrion Comfort* (1989), recompensat cu premiile Bram Stoker, August Derleth și World Fantasy. Romanul introduce ideea controlului minții de la distanță, socotind că aceasta ar fi explicația pentru fapte abominabile comise de-a lungul istoriei, inclusiv Holocaustul. *Summer of Night* (1991) și continuarea sa *A Winter Haunting* (2002) sunt povești de maturizare (sau despre pierderea inocenței), în tânăra tradiție a lui *It* de Stephen King și *Boy's Life* de Robert McCammon.

Deși *The Terror* (2007) și *Drood* (2009) conțin elemente horror, ambele se concentrează îndeosebi pe construirea atmosferei de epocă – într-adevăr apăsătoare, sumbre. Din câte se pare, abia *The Abominable*, romanul pe care autorul îl va publica anul acesta, va marca întoarcerea sa la horror.

Dean Koontz

Dean Koontz (n. 1945) și-a început și el activitatea de romancier scriind povești de groază. De regulă, acele cărți se deosebesc prin introducerea inițialei R. (de la Ray) în numele autorului. În ultimii ani, însă, autorul s-a profilat pe genul thriller, rareori cu vreo tentă supranaturală.

De altfel, întotdeauna scrisul lui Koontz a fost unul alert, iar preocuparea sa a împletit mereu fiorul groazei cu amenințarea descoperirilor științifice de ultimă oră. Primele romane din sfera horrorului (*The Fall of the Dream Machine*, *Fear That Man*, *Bestchild*, *A Darkness in My Soul* etc.) s-au oprit la primele ediții, autorul socotind că abia din 1980, odată cu publicarea romanului *Whispers* (*Șoapte*), ecranizat pentru micul ecran, cariera lui de scriitor merită consemnată editorial pe mai departe. Au urmat alte romane de același calibru: *Phantoms*, *Strangers*, *Watchers*, *Lightning*, *Midnight* (*Miezul nopții*, în ediția românească), *Cold Fire*,

Hideaway, *Dark Rivers of the Heart* (*Râurile întunecate ale inimii*, un excelent roman) etc. Începând cu *Intensity* (*Beția sângelui*), Koontz prinde parcă aripi și orice publică e un succes garantat. E vizibilă din ce în ce mai tare o aplecare deosebită asupra limbajului, asupra personajelor mai bine conturate, asupra unei intrigi dezvoltate cu precizie de ceasornicar elvețian, asupra unui melanj omogen de genuri (odată cu *Intensity*, Koontz își dezlipește eticheta de scriitor de cărți strict horror!). Punctele forte ale scriiturii de până atunci sunt folosite ca rampe de lansare, autorul brodând în jurul lor noi și noi arabescuri.

Așa se face că în 1997 publică *Sole Survivor* (*Unicul supraviețuitor*); în 1998, *Fear Nothing* (prima parte din trilogia care-l are ca personaj principal pe Christopher Snow); în 1999, *False Memory* și *Seize the Night* (a doua parte a trilogiei *Christopher Snow*); în 2000, excelentul *From the Corner of His Eye* (tradus la noi cu fatidicul *Nimic nu e întâmplător*); în 2001, *By the Light of the Moon*; 2003 – *The Face* și *Odd Thomas* (acesta din urmă, aducându-i cele mai multe aprecieri din partea cititorilor, care l-au convins să revină cu noi „episoade”, șase până acum, cel de-al șaptelea fiind deja anunțat); în 2004, *Life Expectancy*; 2005 – un proiect transformat în carte datorită eșecului de a-l transpune în film, *Frankenstein* (cinci volume scrise în colaborare cu diverși alți autori) etc.

Retras și zgârcit cu aparițiile televizate, mare iubitor de câini, fără moștenitori direcți (familia sa are un istoric de boli mentale, ceea ce l-a făcut să refuze ideea procreării), Dean Koontz este un autor prolific, destul de consecvent valoric, nu neapărat surprinzător, dar întotdeauna plăcut la citit.

Clive Barker

Născut în 1952, Clive Barker, prin viziunea sa cu totul aparte (nu doar în scris, ci și în domeniul picturii, al cinematografului etc.), a însemnat o revelație. Se întâmplă mai rar ca un autor să impresioneze așa puternic încă de la debut, cu atât mai puțin atunci când debutează cu un volum de povestiri. Și totuși, Clive Barker a făcut istorie publicând, în 1984, primul din cele șase volume intitulate generic *Books of Blood*. Amestecând

halucinantul cu visceralul, absurdul cu grotescul, astralul cu teluricul cel mai prozaic, Barker reușește în povestirile sale să dea o nouă dimensiune horrorului. De asemenea, sexualitatea ambiguă este o trăsătură a scrisului său (el însuși fiind un homosexual declarat), la fel și existența unor universuri – fantastice și totodată macabre – paralele lumii noastre. Cuvintele lui King la apariția acestor volume rămân valabile: „Am văzut viitorul genului horror, iar numele acestuia este Clive Barker.”

În 1985, Barker publică romanul *The Damnation Game*, iar în 1986, *The Hellbound Heart*, cel care va da naștere francizei cinematografice *Hellraiser*. Deși în majoritatea celorlalte opere ale sale a ales să accentueze elementul fantasy, uneori adresându-se chiar copiilor, cărțile de început au lăsat o impresie atât de puternică, încât au dus la dezvoltarea unui întreg subgen (*splatterpunk*-ul, desăvârșit apoi de Richard Laymon).

Jack Ketchum

Dallas Mayr, autorul care a ales să scrie sub pseudonimul Jack Ketchum, s-a născut în 1946, în Livingston, New Jersey. Faptul că Robert Bloch i-a fost mentor încă din anii adolescenței este deja știut. La fel cum este cunoscut și că Stephen King, prin cuvintele de laudă pe care le-a avut la adresa romanului său din 1989, *The Girl Next Door*, i-a nășit lansarea pe marea scenă a lumii. Din păcate, dincolo de aceste amănunte, cititorul român probabil că știe puține despre Ketchum și opera sa.

A debutat în 1981 cu un roman controversat, *Off Season*, subiectul sensibil fiind, totodată, cel care l-a determinat să adopte un pseudonim; zece ani mai târziu apare și continuarea, *Offspring*. Au urmat cărți la fel de „scandaloase”: *Cover* (1987), *Red* (1995), *The Lost* (2001), *The Woman* (2011, în colaborare cu Lucky McKee) etc.

O caracteristică a scrisului lui Ketchum este încălcarea cu bună știință a tabuurilor. Cărțile sale nu sunt niciodată o relaxare; dimpotrivă, provoacă încordare, repulsie, revoltă, indignare. Totuși, nimic nu este gratuit în ele. Totul se justifică prin natura umană, care se manifestă în cel mai hidos mod atunci când persoana în cauză e supusă stresului (din varii motive, cel mai adesea de vină fiind constrângerea socială).

Richard Laymon

Reprezentant de marcă al subgenului *splatterpunk*, Richard Laymon (1947-2001) a clădit o veritabilă școală literară. A debutat în 1980 cu romanul *Cellar*, primul dintr-o serie intitulată *The Beast House Chronicles*. A scris multe cărți inegale ca valoare. În mod curios, cele mai izbutite creații ale sale sunt cele „mai cuminiți”, scăpând încadrării *splatterpunk*: *The Traveling Vampire Show* (2000, Premiul Bram Stoker) și *Night in Lonesome October* (2001).

Importanța lui ca scriitor se măsoară însă în numărul impresionat de adepți pe care îi are, majoritatea ducându-i mai departe moștenirea: Edward Lee, Brian Keene, Bryan Smith, Carlton Merlick III (care a dezvoltat un alt subgen, „bizarro”), John Skipp, Robert Devereaux, Wrath James White, John Urbancik etc. După falimentul Editurii Dorchester, care publica sub imprimatul Leisure Horror, coordonat de Don D'Auria, romanele lui Laymon și ale adepților săi, majoritatea acestor autori s-au mutat la Deadite Press, subgenul fiind rebranduit „cult horror”.

Din păcate, cele mai multe creații ale lui Laymon și cele inspirate de acestea sunt submediocre, viscereale fără discernământ, căutând doar să oripileze.

Horrorul în noul mileniu

După o perioadă de declin, când supraoferta a dus la apariția pe piață a nenumărate cărți de valoare îndoielnică, se pare că atenția sporită cu care editurile, în plină criză economică, își selectează autorii dă roade. Așa se face că în ultima vreme putem vorbi despre nume precum Gary McMahon, Michael Marshall, Conrad Williams, Tim Lebbon, Simon Bestwick, Sarah Pinborough, Adam Nevill, Jonathan Oliver etc. – în Marea Britanie, iar în Statele Unite: Bentley Little, Dale Bailey, Sarah Langan, Douglas Clegg, Lee Thomas, Tom Piccirilli, Gary A. Braunbeck,

Laird Barron, Jonathan Maberry, F. Paul Wilson etc. Lista ar putea continua pe pagini întregi.

Entuziasmul nostru se poate explica însă prin proximitate și contemporaneitate. Câți dintre aceștia vor fi validați de trecerea timpului rămâne de văzut. Cert este însă un lucru: genul horror, după ce a trecut prin atâtea etape, are de-acum material suficient pentru a-și dovedi validitatea literară. E nevoie doar de autori inteligenți și inspirați, care să știe să profite de-o tradiție îndelungată, inovând în același timp.

Groaza în literatura română

Românii nu au o tradiție atât de bine dezvoltată în ceea ce privește literatura groazei. Câteva exemple „clasice” se găsesc totuși.

La fel ca oriunde, avem elemente horror în basmele populare. Acolo, răul este întotdeauna personificat, iar supranaturalul îmbracă forme dintre cele mai cumplite.

În cultura scrisă, Adrian Oțoiu, în *Trafic de frontieră*, găsește că putem vorbi despre unii „clasici ai psihologiei groazei”, exemplificând cu „O făclie de paște” de Caragiale, unele proze de Cezar Petrescu, „Moara lui Califar”, fără-ndoială, de Gala Galaction, dar și poemul *Strigoii* al lui Eminescu.

În același registru, numit însă „miraculosul mitico-magic și superstițios”, Sergiu Pavel Dan îi plasează pe Vasile Voiculescu, Mircea Eliade și Pavel Dan.

Apropiindu-ne în timp, același Adrian Oțoiu ne îndreaptă atenția, într-o discuție despre groază, spre „romanul unui bloc în zece secvențe horror” al lui Radu Țuculescu, *Cuptorul cu microunde*. Găsim elemente specifice genului și la Mircea Cărtărescu, în „Gemenii” (dublul), dar și în primul volum al trilogiei *Orbitor* (grotescul și arabescul à la Poe). Tot spre grotesc și absurd ne spune Liviu Antonesei că glisează și *Mortido*, romanul lui O. Nimigean.

În afara acestor autori așa-zis de mainstream, sunt câteva nume, nu puține, care s-au afirmat în ultimii ani sau sunt pe cale să se afirme în genul horror. Cel care a cultivat groaza printre primii, la modul serios, este Liviu Radu (romanul *Spaima*, 2004). Unele povestiri din volumul *Numărul fiarei* (2004) de Sergiu Someșan intră, de asemenea, în atenția noastră.

În 2002, apare unul dintre primele romane horror românești: *În umbra deasă a realității* de Mircea Pricăjan, o încercare de-a împăca trendul horror american cu unele caracteristici autohtone.

Cinci ani mai târziu, în 2007, este publicat romanul *Chipul din cenușă* al tânărului Victor Dragomir. Evident influențat de Stephen King, autorul țese o poveste interesantă, bine scrisă, despre confruntarea unui scriitor cu dublul său. Din păcate, Victor Dragomir a ales să se dedice filmului, abandonând literatura.

În 2010, Oliviu Crăznic apare pe piață cu romanul gotic *...și la sfârșit a mai rămas coșmarul*. La distanță de 246 de ani de la apariția *Castelului din Otranto* de Horace Walpole, Crăznic bifează un pas necesar în evoluția genului în România, expunându-se riscului de a fi socotit anacronic. Romanul este foarte bine primit.

Stefana Czeller, la rândul ei, prezintă în acest număr al revistei cu povestirea „Ape negre”, a publicat în 2011 romanul *Cerneală și sânge*, o istorisire cu accente evident întunecate.

Proză cu adevărat horror a publicat, în diverse periodice și antologii, Ciprian Mitoceanu. La fel, A.R. Deleanu, care a debutat în 2012 cu romanul *Îmblânzitorul apelor* (poveste apocaliptică), se pregătește chiar de lansarea unui volum întreg conținând proze horror, intitulat *Acluofobia*. Dacă Mitoceanu este un povestitor diluvian, A.R. Deleanu se arată ca un stilist al poveștii. Va fi interesant de urmărit evoluția celor doi.

Două zone conexe ale horrorului sunt de asemenea bine reprezentate la noi. Horrorul romantic, prin seria *Ultima vrăjitoare din Transilvania*, de enigmatică Anna Vary (al doilea volum urmează să apară în curând), și horrorul nihilist, prin *Sânge satanic* de Cristina Nemerovski.

Accente horror găsim și în prima parte a romanului *O fereastră întunecată* de Florin Irimia, iar Ștefan Bolea, în volumul de poeme *Gothic* (2011), face un interesant exercițiu de trecere în registru liric a angoasei cel mai adesea exprimată epic.

Până acum ni s-au oferit și două antologii conținând proze horror. Prima, *Dincolo de noapte. 12 fețe ale goticului*, îngrijită de Oliviu Crăznic, apărută în 2012, reunește, pe lângă texte de factură gotică, și mai multe aparținând în mod clar horrorului modern. A doua, *Zombii. Cartea morților vii*, îngrijită de Mircea Pricăjan, adună 20 de viziuni din partea a 19 autori despre posibila apocalipsă zombi românească. Cele două antologii reunes, pe lângă unele nume amintite mai sus, și o seamă de autori încă nedebutați în volum propriu. Îi enumerăm aici, nu într-o ordine anume, alături de alții care s-au oferit lecturii în diverse publicații electronice: Diana Alzner, Aurelia Chircu, Alexandra Niculae, Cătălina Fometici, Lena Kart, Raluca Băceanu, Ioana Cătălina Dorojan, Paul D. Adrian, Andrei Gaceff, Felix Tzele, Alin Dărăngă și Teo Tucan, James R. Blaisse, Tiberiu Virgil Popescu.

Concluzii

Așa cum am putut vedea, fiorul groazei este o constantă a literaturii încă din cele mai vechi timpuri. Faptul că în prezent s-a ajuns la o separare a temelor și motivelor, dar mai ales a metodei artistice de exprimare a lor, rezultând genuri specializate – cum este și horrorul –, nu trebuie să sperie (sic!) pe nimeni. Discutăm despre evoluție, despre rafinarea unor simțuri, despre selectarea grupului-țintă de cititori, în definitiv.

Iar ceea ce sperăm să se înțeleagă la finalul acestui eseu este că literatura horror nu reprezintă o anomalie, o abominație. Dimpotrivă. Este o emanație firească a gândirii creatoare. Vlăstarul conștient de sine al imaginației.

Bibliografie selectivă

- H.P. Lovecraft, *Horrorul supranatural în literatură*, trad. de Florin Mircea Tudor, în revista *Echidistanțe*, nr. 1, Institutul European, Iași, 2006.
- Florin Mircea Tudor, *Dicționar horror*, Institutul European, Iași, 2003.
- Florin Mircea Tudor și Lucia-Alexandra Tudor, *Enciclopedie horror*, vol. 1 literele A-C, vol. 2 literele D-G, Institutul European, Iași, 2012.
- Stephen King, *Danse Macabre*, Berkley Books, New York, 1984.
- Randall Stevenson, *The British Novel Since the Thirties. An Introduction*, B.T. Batsford Ltd, Londra, 1987
- Joyce Carol Oates, „Reflections on the Grotesque”, postfață la *Haunted: Tales of the Grotesque*, Plume, 1995.
- Joyce Carol Oates, introducere la *American Gothic Tales*, Plume, 1996.
- Ovidiu Drimba, *Istoria literaturii universale*, 2 vol., Ed. Saeculum I.O. și Vestala, București, 1997.
- Ileana Verzea, *Proza „gotică” engleză sau fascinația imaginației într-o epocă a rațiunii*, prefață la Horace Walpole, *Castelul din Otranto*, trad. de Georgeta Pădureleanu, Ed. Minerva, BpT nr. 1125, București, 1982.
- Sergiu Pavel Dan, *Proza fantastică românească*, Ed. Minerva, București, 1975.
- Rodica Iulia, *Dracula sau triumful modern al vampirului*, Ed. Compania, București, 2004.
- Adrian Oțoiu, *Trafic de frontieră*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2000.

APE NEGRE

Ștefana Cristina Czeller

Ștefana Cristina Czeller s-a născut la Iași, în 1973. A absolvit Facultatea de Filologie a Universității de Stat „Mihail Lomonosov” din Federația Rusă, ca bursier al statului român. De 13 ani este reporter la cotidianul regional *Evenimentul* din Iași.

A publicat povestiri în antologiile *Dansând pe Marte*, *Pangaia*, *Steampunk – A doua revoluție*, *Venus*, *Cele douăsprezece fețe ale nopții*, *Cele 1001 scorneli ale Moșului SF*, *Călătorii în timp* și în revistele *Helion* și *Galileo*. Romanul de debut, *Cerneală și sânge*, a apărut în 2011, la Editura Millennium Books. Tot în 2011, i s-a decernat Encouragement Award la Eurocon, iar anul trecut, Premiul Romcon pentru debut.

Uneori, îl uram pe fratele meu, Mișa. Nu știam ce-mi trezea sentimentul ăsta. Să fi fost calmul lui perfect, modul în care reușea să treacă peste obstacole? Felul în care tata se uita la el? Aveam destule pentru care să-i mulțumesc și nimic să-i reproșez, dar la treizeci și ceva de ani mă simțeam încă un puștan în fața lui. Așa că, înainte de vacanță, corectând fără chef lucrările studenților, priveam cu acreală spre calendarul care-mi indica apropierea implacabilă a unei alte sindrofii familiale. Un ciocănit puternic m-a scos la timp din starea asta mizerabilă.

- Da, am spus. Întrați!

Ușa cabinetului s-a deschis energic și a intrat un ins athletic, îmbrăcat într-un costum negru, pe care gulerul de preot părea cumva nela-locul lui. Avea ochi câprui și păr blond, puțin zburlit. A pășit până în dreptul biroului de parcă era la el acasă.

- Bună ziua, mi-a spus cu o voce caldă. Sunt Tom Pears și, dacă aveți câteva minute libere, aș dori să discutăm, profesore Hall.

Nu-l mai văzusem și, având în vedere conținutul programei mele, nu mă număram printre favoriții clerului. Curios, i-am făcut semn să se așeze.

- Cu ce vă pot ajuta, părinte? am întrebat.

- Am citit cartea dumneavoastră despre istoria magiei negre, a zis, și am găsit-o extrem de interesantă. Îmi imaginez însă că a stârnit ceva controverse.

Mi-am dres glasul. Mă puteam aștepta la un pumn în nas sau la invitația de a vorbi în fața unor țicniți. Felul în care m-a privit mi-a dat de înțeles că știa ce-mi trecea prin minte.

- Fac parte dintr-o asociație mai puțin obișnuită, a spus.

Ultima variantă era deci cea bună.

- Nu cred că vă pot ajuta, am zis. Nu țin prelegeri în afara amfiteatrului!

- Nici nu intenționez să vă propun așa ceva, profesore Hall!

- Atunci?

- Aș vrea să vă uitați la niște fotografii și să-mi oferiți o opinie de expert.

Mi-a întins un teanc de poze mari, colorate. Am privit îngrozit cadavrul unei fete. Era goală și pe abdomen avea o arsură profundă. De pe sânul drept lipsea o bucată de piele, o împunsătură adâncă se vedea în dreptul inimii.

- Cine e? De unde aveți pozele astea? am întrebat cu glas slab.

- Cadavrul a fost descoperit acum câteva ore. Era studentă, Anna Makarova. Din Ucraina, singură la părinți. Tatăl e-un industriaș putred de bogat. Avea un apartament în oraș și un iubit, care-i plecat din țară. Poliția nu are, deocamdată, nici un suspect.

Sentimentul că eram pe punctul să mă vâr în ceva periculos începea să-l învingă pe cel de greață.

– Cine sunteți de fapt, părinte? am spus. Ce asociație reprezentați? Ce vreți de la mine?

Tom Pears n-a coborât privirea, dar ochii i-au devenit mai atenți.

– Fiat Lux se cheamă, a răspuns. Investigăm cazuri... ieșite din comun. Vă rog doar să vă uitați peste toate fotografiile și să-mi spuneți dacă vedeți ceva bizar.

– Pe lângă fata moartă, adică?

– Da, pe lângă fata moartă, mi-a răspuns plat.

Am vrut să-i dau pozele înapoi și să-i arăt ușa, după care să-mi torn o porție generoasă de coniac, în schimb am început să le răsfoiesc. Am văzut lumânarea neagră de pe noptieră, doar pe jumătate arsă, cercul de sânge din jurul trupului și petele de pe perete, excrementele de pisică de lângă prag. *Eu*, arsura de pe burta Annei. Am ridicat din umeri.

– Sunt elemente de magie neagră pe care, cred, le-ați identificat deja. E un ritual de inspirație medievală, dar nu știu care-a fost scopul său.

Tom și-a adunat pozele încet, parcă dându-mi ocazia să mă uit la ele pentru ultima oară. S-a scotocit în buzunar și mi-a întins o carte de vizită. Avea trecut pe ea doar un număr de telefon mobil.

– La orice oră răspunde cineva, mi-a zis. Dacă vă mai vine vreo idee... Am vârat-o în buzunar.

– Asociația asta, l-am întrebat pe Tom când era gata să deschidă ușa, cine mai face parte din ea?

– Un medic și un preot. Un, hai să-i zicem, expert în probleme de securitate. Un medium. Un istoric. Din păcate, profesorul Miles a trecut la cele veșnice acum o lună.

Am fluierat surprins. Adrian Miles fusese una dintre cele mai importante figuri ale unei comunități roase de veșnice invidii. Din câte știam, murise din cauza unui infarct, la doar 54 de ani. Dar oare știam tot?

– Aaa..., am murmurat. L-am întâlnit la câteva congrese. A fost un istoric extraordinar.

Preotul a surâs șters.

– Da, a fost și un om extraordinar. La revedere!

A ieșit și m-a lăsat într-o stare de agitație extremă. Poate asasinul săvârșise un fel de ritual, dar era o prostie să mă amestec într-o asemenea istorie. Nu știam nimic despre asociația lor. Am deschis laptopul și am început să caut Fiat Lux. Am găsit doar două referiri obscure, dar măcar aveam confirmarea că asociația exista. Am privit spre geam, dincolo de care culorile asfințitului se amestecau într-un fel de supă. Deodată, gândul că eram ultimul rămas în clădirea facultății m-a făcut să nu mă simt prea bine. Mi-am luat haina, am stins lumina și am ieșit din birou.

Până acasă, am tot rumegat cele aflate, fără să ajung la vreun rezultat. Am deschis televizorul, prea agitat ca să fac altceva. La știri au vorbit pe larg despre moartea Annei, dar detaliile cele mai urâte nu le știau. Am mai aflat doar că tatăl ei, Vladimir Makarov, era proprietarul mai multor stațiuni de lux din Germania și Austria. Ca mulți alți oligarhi slavi, era bănuț de legături cu mafia, așa că reporterii băteau monedă pe răzbunarea cercurilor interlope. Eu n-aș fi pariat însă pe asta.

Am adormit pe la ora două și am visat uși roșii deschizându-se și închizându-se. Spre dimineață, un Tom Pears crucificat cu capul în jos mi-a strigat, împrăștiind sânge, că totul s-a întâmplat din vina mea. Dimineață, doar o ceașcă mare de cafea neagră m-a putut face să funcționez.

Nu vedeam altă cale de a mă liniști decât să dau un telefon, așa că am făcut-o. După jumătate de oră, îmi conduceam Fordul spre adresa primită, din cartierul italian. După altă jumătate, intram în curtea unei case vechi. Mi-a deschis Tom.

– Bună dimineața, profesore! mi-a spus. Toți vor fi bucuroși să vă cunoască.

L-am urmat în tăcere pe un hol larg, cu portrete victoriene. Nici eu nu eram sigur cum speram să se desfășoare lucrurile. La fiecare pas, îmi venea să băgui o scuză și să fug. Am intrat însă într-o sală mare, cu o masă rotundă în mijloc. Lângă ea erau așezați un bărbat și o femeie, un altul își turna ceai. Prima s-a apropiat femeia. Avea nasul

cam mare, sprâncene lungi și groase, dinți de cal și o strângere de mână bărbătească.

– Agatha Piridis, mi-a spus.

Mi-am zis că avea niște cromozomi nepotrivți, biata de ea. Imediat, m-am simțit prost, iar ea a ridicat ușor din sprâncene.

– Nu mă supăr, multă lume își spune același lucru, a bombănit.

– Sunteți...

– Medium, da!

Bărbatul de la masă, un lungan cu fața acoperită de pistrui, a surâs larg.

– Agatha are un fel leșit din comun de a întâmpina oaspeții, mi-a zis. Sunt doctorul Jan Novak.

Avea mâini și ochi de chirurg, dar zâmbet de puștan pus pe șotii. Mulatrul care îmi urmărise fiecare mișcare sorbind degajat din ceai a pus ceașca pe masă cu aer satisfăcut.

– Ned Grimes, a spus și mi-a prins palma ca într-o menghină.

Am încercat să rezist strânsorii fără să gem și am reușit. Mi-a dat drumul și am făcut un efort ca să nu-mi frec palma.

– Acum știți pe toată lumea, profesore, a spus Tom. Niște ceai cu biscuiți?

M-am trezit dând aprobator din cap și așezându-mă lângă Agatha.

– Aveți vreo teorie, profesore? s-a interesat Tom.

– Încă nu, am răspuns. Lumânarea, excrementele, cercul de sânge sunt elemente de bază pentru tot felul de ritualuri negre. Până nu găsim ceva în plus... Presupun că Poliția a verificat suspiecții de serviciu.

– Exaltați mistici, nebuni violenți, interlopi ucraineni sau ruși? Da. N-a obținut mare lucru, a spus Ned.

Aș fi vrut să le povestesc despre visul meu, dar m-am oprit stânjenit. Ce rost avea?

– Uși, a murmurat Agatha. Multe, roșii, prin care intră ceva rău.

Mi-am dres incurcat glasul.

– Da, am șoptit, am visat așa ceva. De unde știți?

Ca și cum renunțarea la pronumele de politețe ar fi fost un semnal, Ned m-a bătut pe umeri jovial.

- Agatha știe multe, amice!
- Dar nu destule, a zis sec Agatha. Nu și de data asta. Am văzut-o chircindu-se.
- Mai dați-mi pozele alea! am spus.
- Nu preferi să vezi totul cu ochii tăi? a întrebat Ned.
- Se poate?
- Dacă știi pe cine trebuie...

Am plecat împreună cu el și cu Agatha. Mergeam spre locul unei crime, însoțit de doi oameni pe care abia îi cunoscusem, dar nu din cauza asta pulsul mi se accelerase nebunește. Mi-era teamă de ce aveam să simt acolo, de ce avea să ne întâmpine. O teamă irațională, dar imposibil de oprit. Când am ajuns la vila cu pereți de un alb imaculat, Ned m-a măsurat.

– Te simți bine? a întrebat.

– Îhî, am mormăit.

– Ești sigur că poți face asta? Nu-î nicio rușine dacă preferi să rămâi în mașină!

Aș fi vrut să-i accept oferta, dar m-am uitat spre Agatha și am strâns din dinți. Dacă ea putea, puteam și eu.

– E-n regulă, am zis.

– OK, a spus Ned și a coborât din mașină.

S-a apropiat de agentul de la poartă și i-a șoptit ceva. Am urcat scara acoperită de un covor ruginiu, încă nerealizând pe deplin unde urma să intrăm. Doar când am deschis ușa dormitorului și ne-am aplecat ca să trecem pe sub banda galbenă, totul a devenit cu adevărat clar. Ned a rămas pe hol, eu am pășit după Agatha în încăperea cu podeaua și pereții năclăiți de sânge și m-am bucurat că nu eram singur. Am rămas în mijlocul camerei, la câțiva pași de conturul desenat cu alb. Încercam să nu-mi imaginez cum fuseseră acele ultime clipe pentru Anna. Și totuși, asta trebuia să fac, dacă voiam să-mi dau seama ce se întâmplase. Mi-am poruncit să fiu tare. Mi-am zis că Mișa așa ar fi făcut. Am început să studiez încăperea. Un pat, o bibliotecă suspendată, o masă de toaletă, mult spațiu liber între ele... Șemineul ocupa jumătate din peretele opus patului și era piesa de rezistență. Arăta impunător, dar se vedea că Anna nu făcuse focul în el. Eu... Sunt? Fac? Vreau? Ucid? Atâtea variante posibile...

În spatele meu, Agatha a gemut slab. Parcă mirosul de seu de oaie al lumânării stinse devenea tot mai puternic și, dinspre locul unde zăcuse trupul Annei, o ceață ușoară se ridica. Am clipit și aburul a dispărut. Nu și izul de moarte. Agatha a murmurat ceva neinteligibil și

a făcut un pas spre mine. Am sprijinit-o și ne-am apropiat împreună de șemineu.

– Acolo, a șoptit Agatha, arătând cu degetul spre gaura neagră. Caută...

Deși știam că mă holbez la un șemineu, pentru o clipă am văzut o ușă. Agatha tremura la brațul meu, iar eu nu mă puteam convinge să mă clintesc. Ușa era acolo și nu era. Scârțâia și mă aștepta să o deschid, să fiu atras dincolo de ea, în... Înainte să fac o criză de isterie, mi-am mutat privirea. Nu a fost mai bine, fiindcă am zărit iarăși pata mare de sânge de pe podea. Nimeni nu merita să moară așa. Nimeni nu merita să-i fie ucis astfel copilul, orice afaceri necurate ar fi făcut. Gândul ăsta m-a silit să mă pun în mișcare.

Am ingenuncheat și am început să pipăi șemineul în interior. La început n-am întâlnit decât murdărie, apoi am dat peste ceva ce părea plastic. Am trecut atent palma peste locul ăla. Era o pungă, lipită de pereți. Flăcările au izbucnit deodată din nimic, iar eu m-am mișcat mai repede decât m-aș fi crezut în stare. Am smuls punga chiar înainte ca focul să-mi lingă mâneca.

– Să plecăm! am strigat.

Nu mi-a răspuns nimeni. Agatha leșinase. Am aruncat punga în buzunar și am luat-o pe Agatha în brațe. Din ușă, am privit spre șemineu și am simțit că-mi pierd mințile. Vălvătaia care aproape îmi consumase carnea dispăruse. Am înghițit în sec și am ieșit.

Mă așteptam ca Ned să mă interogheze, dar s-a mulțumit să verifice pulsul Agathe. Ne-am repezit la mașină și am gonit pe străduțele înguste. Gâfâiam, cu văpaia licărind încă în minte și capul Agathe în poale. Ned a discutat cu cineva la telefon, dar vorbele s-au scurs pe lângă mine fără să mă atingă.

Ne-am întors la Fiat Lux și, abia când Ned a pus-o pe Agatha pe targă, i-am înțeles alegerea. Aparatura pe care o aveau ar fi făcut de rușine orice cameră de gardă, iar Jan era al naibii de priceput. Tom l-a urmărit, murmurând o rugăciune. Simțindu-mă vinovat, fără să știu pentru ce, am rămas în sufragerie. Am desfăcut mașinal punga și am dat peste o poză îngălbenită de vreme. Cunoșteam personajul.

– Grigori Rasputin, am șoptit.

Hârtia părea destul de veche. Cum ajunsese în mâinile Annei?

– Ce faci, Nick? Nu vii?

Vocea lui Ned avea sonoritatea nerăbdătoare a comandantului care se pregătește de bătălie.

– Ba da, m-am trezit spunând.

– Hai! a ordonat. Avem multă treabă.

– Unde mergem?

– Să vorbim cu prietenul Annei, Mikola. S-a întors în oraș.

– Aha, am mormăit. Agatha va fi în ordine?

– Doarme. I-au dat un sedativ.

M-a trecut un fior și mi-am dat seama că Ned l-a observat, însă n-a rânjit condescendent. Am tăcut amândoi până când a virat spre campus.

Pe Mikola l-am întrebat în primul rând despre poză. Tânărul cu părul înfioat și haine de culoarea spicului și-a frecat zarul de aur de la gât înainte de a răspunde.

– A, chestia aia... Mi-a zis c-a primit-o.

– De la cine? am întrebat într-un glas eu și Ned.

– N-a vrut să spună. A râs, dar era cumva defazată... După-aia n-am mai văzut-o. Am plecat la Paris, la cumpărături. O chemasem și pe ea, dar mi-a tras clapa în ultimul moment. A zis că are ceva important de făcut.

– Ce? a spus primul Ned.

– Habar n-am! Dar chiar trebuie să fi fost ceva important, dacă a renunțat la shopping.

– Dar despre familia Annei știi ceva? am spus. Istorii vechi...

Mikola a ridicat din umeri cu o eleganță studiată.

– Mi-a zis că se trăgea din Marele Duce Dimitri Pavlovici. Cică a lăsat borțoasă o servitoare... Dar câteodată se dădea mare. Oricum, acum doar banii contează.

– Dimitri Pavlovici? Vărul țarului, asasinul! am exclamat.

Nu știa despre ce vorbesc, îmi spunea asta privirea lui goală.

– Mai aveți nevoie de ceva? Am cursuri...

Nu mai aveam nevoie. Știam că sunt copii de bani gata în campus, dar nu întâlnisem vreunul la cursurile mele. Mikola părea posterul perfect pentru toți și eram convins că avea să se consoleze repede după pierderea Annei.

– Sânge imperial în familie, am murmurat când am ajuns la mașină. Interesant...

– Care-i treaba cu ducele și Rasputin? a întrebat Ned.

– Rasputin a fost asasinat, iar Marele Duce Dimitri Pavlovici era printre criminali. I-au pus otravă în plăcinte și au tras în el de 11 ori, dar nu voia să moară. A reușit să iasă din subsolul unde îl țineau și a încercat să sară gardul grădinii, dar lătratul câinilor a alertat conspiratorii. Până la urmă, l-au aruncat în Neva de pe un pod. A fost prins sub gheață și s-a înecat.

– Ticălosul s-a lăsat greu, a zis Ned. Mda, poate poza nu-i o întâmplare.

– Dar știi ce nu pricep? Dacă asta e-un fel de răzbunare dementă, de ce să aleagă o linie obscură de sânge?

În scrâșnet de frâne, mașina a virat pe un drum lăturalnic.

– Trebuie să dau un telefon, a spus Ned.

– Țsta ce are? am zis, îndreptând degetul arătător spre aparatul de pe bord.

Ned a lăsat întrebarea mea să treacă de parcă n-ar fi auzit-o și a oprit la o benzinărie de pe marginea drumului.

– Așteaptă în mașină! mi-a zis. Vin imediat.

Deși vorbise jovial, n-am putut protesta. Mi-am scos carnetul

din buzunar și am rememorat tot ce știam. Nu era mare lucru. Iar contribuția mea fusese minimă.

– Te-ai descurcat bine! am auzit vocea lui Ned.

Se întorsese repede. Am surâs larg și apoi i-am zărit ochii calmi, atenți. Mă juca pe degete.

– Mulțumesc, am răspuns. Deci expert în securitate. CIA, MI 6?

Ned a rânjit.

– Chiar crezi că ți-aș spune?

– Nu prea, am recunoscut.

Telefonul de pe bord a sunat, iar Ned a răspuns.

– Agatha s-a trezit, a zis după ce a închis. Ne cheamă la Lux. Ține-te bine!

A demarat într-un nor de praf.

Varul de pe peretele din spatele ei părea mai colorat decât obrajii Agatheii, dar ea găsea de undeva puterea să suradă liniștitor. Jan și Tom erau la căpătâiul ei și alăturarea halatului alb cu crucifixul mi-a cam dat fiori. Slăbiciunea o urâtise și mai mult, dar în ochii Agatheii străluccea o hotărâre pentru care nu puteam să n-o invidiez.

– Doar cinci minute, a spus Jan. Nu mai mult!

Agatha părea să-și găsească greu cuvintele, dar nu-mi dădeam seama dacă era un lucru neobișnuit. Dintr-un impuls inconștient, m-am întins și am prins-o de mâna stângă. Avea pielea aspră și fierbinte.

– Întuneric, a șoptit. Bezna arde... Urlete... O ușă!

Mi-am simțit degetele trosnind din cauza forței cu care se agăța de mine, dar n-am încercat să mă desprind și nici n-am zis nimic. Parcă un suvoi de energie trecea din palma ei într-a mea, arzându-mă. Agatha a închis ochii, iar Jan s-a uitat lung la monitorul cardiac. Ritmul inimii ei se întetă.

– Un tunel strâmt... Spaimă... Dorință... O mână c-un cuțit... Durere, multă durere! Sânge...

Glasul îi căpătase un ton cavernos. Oasele începeau să mă doară de la strânsoarea ei.

– Mori, mori, mori, târâtură! a strigat Agatha.

Jan a făcut un pas spre măsuța pe care se odihnea o seringă plină.

– Ajunge! a spus.

Nimeni nu l-a contrazis.

– Primul, a șoptit Agatha, chiar în timp ce acul i se înfigea în venă.

S-a liniștit surprinzător de repede și degetele ei mi-au eliberat palma amorțită.

– S-o lăsăm să se odihnească, a spus Tom.

L-am ascultat. În sufragerie aerul părea mai dens, iar lumina bolnavă. Ne-am grupat posomorâți în jurul mesei și m-am decis să iau taurul de coarne.

– Trebuie să întreb, am zis. Totdeauna Agatha...

M-am întrerupt, încurcat. Cum să spun? O ia razna așa?

– Nu, a răspuns Tom. De obicei vede fețe, aude ultimele replici rostite. Niciodată nu e ușor de suportat, dar n-a mai avut nevoie de ajutorul lui Jan.

– O să fie bine, a spus Ned, dar n-am aflat mare lucru. Un cuțit, sânge, durere. Suntem la fel de orbi ca polițiștii. Poate, dac-am hipnotiza-o...

– Nici nu poate fi vorba! a intervenit Jan. Deja am mers prea departe.

– Ei, nu vreau s-o punem în pericol, a zis împăciuitor Ned. Doar spuneam...

– Ai multe de spus, nu? a tunat Jan. Cred că uiți de ce-ai plecat de la ei. O dungă a apărut pe fruntea lui Ned.

– Cât ai de gând să-mi scoți trecutul pe nas? s-a răstit. Aveați nevoie de cineva priceput să scurme în rahat, nu?

– Primul, am murmurat, oprindu-le harța ce-mi amintea dureros de propria ranchiună. Primul ce? Cadavru? Asasinat? Ucigaș? Ritual?

Ned a surâs forțat și a ieșit din cameră. Era pentru prima oară când îl vedeam pierzându-și cumpătul și bănuiam că era nevoie de un motiv foarte serios ca să izbucnească așa. Dar, probabil, Ned ascundea la fel de multe secrete ca și cele pe care le știa despre cei din jurul său. Mi-am turnat cafea, gândind cu voce tare.

– Nu cred că-i vorba despre primul cadavru. Totuși, ar trebui să identificăm rudele asasinilor lui Rasputin. Nu putem ignora posibilitatea ca toți să fie în pericol.

– Vorbește cu Ned, mi-a zis Jan. Sigur se poate ocupa de asta. S-a dus în bibliotecă.

Am deslușit o urmă de remușcare în glasul său. I-am ascultat sfatul. Ned stătea în fața calculatorului, aparent calm.

– Hai să vezi ceva! mi-a spus.

– Ce?

– Filmarea de la o cameră de supraveghere.

L-am lăsat să deschidă fișierul. Am văzut mașina Annei într-o parcare subterană.

– Bun, a murmurat Ned. Mai departe!

A derulat și, după câteva secunde, Anna a ieșit din lift. Purta pantofi cu tocuri înalte, dar parcă plutea spre Bugati. Ajunsese la vreo patru metri de mașină când o fată a țâșnit spre ea, de undeva din spatele parcarii. Fusta mulată a celeilalte se termina cu mult deasupra genunchiului și fața îi era acoperită de borurile ridicol de largi ale unei pălării de pai. I-a întins un pachet Annei și, surprinsă, ea l-a luat.

– Fotografia! am exclamat.

Fata a făcut cale-ntoarsă, iar Anna a deschis portiera. Se mișca altfel, somnolent. Luminile din parcare au început să tremure, apoi puricii au acoperit totul.

– Mașina celeilalte! am zis. Poți distinge numărul?

– Doar o parte.

– Unde s-a întâmplat asta?

– La banca unde papașa i-a deschis Annei un cont. Venea acolo cam o dată pe lună.

– Iar femeia cu pălăria știa când s-o aștepte... De unde? Cine e?

Răspunsul a venit abia când se însera, sub forma a cinci posibile identități.

– Trebuie să ne împărțim în perechi, a zis Ned. Nu merge nimeni singur, e prea periculos. Dacă fata-i amestecată...

I-am dat încă o dată dreptate. Simțeam însă cu toții că intrăm în criză de timp. Era greu de spus de ce sentimentul de alertă creștea cu fiecare oră, făcându-ne palmele să asude și tâmplile să zvâcnească. În fond, dacă aveam de-a face cu asasini în serie, următoarea crimă se putea petrece la fel de bine peste un an. Dacă era vorba despre ritualuri magice, cei care-l săvârșiseră pe primul aveau nevoie de odihnă înainte de a trece la următorul. Dar podeaua ne ardea sub picioare și Ned a citit încă o dată lista.

– O coafeză, o educatoare, o vânzătoare, o polițistă și o animatoare.

– Începem cu ultima, nu? am zis. Fusta aia...

– N-ar fi prea evident? a spus posomorât Tbm. S-a chinuit să-și ascundă fața. La fel de bine se putea îmbrăca așa ca să mascheze cine-i cu adevărat.

– N-are rost să ne contrazicem! l-a întrerupt Ned. Eu și Nick ne ocupăm de ea.

Mi-a făcut semn din cap să mă ridic. Entuziasmul cu care l-am ascultat m-a mirat.

– Tu și Jan, am spus după ce mașina a ieșit din curte. Care-i treaba cu voi?

– Adică? a zis aparent distrat Ned.

– Ei, hai! Oricine își dă seama că-i o problemă.

Ned a privit stopul mai atent decât era nevoie.

– Dac-ai să rămâi cu noi, profesore, ai să știi că sunt întrebări care nu trebuie puse, a mormăit.

Era un răspuns sibilinic, dar știam când să mă opresc. Am schimbat vorba.

– Ar trebui să fie ea! am citit de pe hârtia aruncată pe bord. Oksana Kulik, din Sankt Petersburg. Are un frate rămas în Rusia.

Imediat ce am rostit ultima replică, mi-am adus aminte de Mișa. De felul în care i se încheștaseră mâinile în părul meu. De sângele din apă. De tonul lui zeflemitor când repeta panseul preferat: „Ce-i viața fără un pic de durere?” De reproșurile pe care încă le așteptam.

– Probleme de familie? m-a întrebat Ned.

N-am încercat să neg.

– Tu chiar știi tot ce fac ceilalți? Nu te obosește?

Ned a râs.

– Am fost antrenat să știu, mi-a răspuns blajin. După o vreme, devine a doua natură. Cred că m-ar obosi mai rău să nu fiu atent la tot ce se întâmplă în jurul meu.

Drumul se întindea înaintea și în spatele nostru, o panglică gri mărginită de copaci, din care mașina mușca repede. Era ciudat cât de apropiat mă simțeam de un om despre a cărui existență nici măcar nu știusem săptămâna trecută. Dar poate că el știuse despre a mea.

– M-ai verificat, nu-i așa? Înainte ca Tom să vină la mine...

Ned m-a privit scurt și m-am simțit din nou radiografiat.

– Da, a răspuns. Ești remarcabil de cuminte.

– Adică neinteresant, am mormăit.

Ned a virat pe șoseaua de centură și mașina s-a strecurat abil printre cele ale navetiștilor.

– Am fost și la un curs de-al tău, a zis. Despre Inchiziție... Mi-a plăcut, iar studenții păreau să-l savureze. Nu încercai să le vinzi răspunsuri, ci întrebări.

– Da, sunt foarte popular în rândul studenților. Nu și al colegilor. Mă întreb dacă la anul, când îmi expiră contractul, mi-l vor reînnoi. Mă întreb de ce ați apelat la mine. N-am făcut decât să mă țin de trena ta.

– De fapt, te întrebi zilnic dacă a meritat, a zis Ned, ca Mișa să se rănească pentru a te salva. Să piardă orice șansă la performanța sportivă.

– Da.

Era prima oară când o spuneam cu voce tare și am descoperit că mă simțeam mult mai bine. N-am mai simțit nevoia să vorbesc câtă vreme am navigat printre blocurile acoperite cu graffiti, de care se sprijineau grupuri pestrițe de negri sau arabi.

– Crezi că putem lăsa aici mașina fără să ne temem c-o vom găsi fără roți? am spus.

A râs din nou.

– Am eu grijă de asta!

Chiar credeam că putea să aibă grijă. A oprit lângă niște băieți cu geți maro, fesuri roșii și piele tuciurie.

– Nu ieși încă, mi-a spus.

S-a dus spre cel mai înalt dintre ei și i-a șoptit ceva. Bărbatul s-a întors spre mașină doar o secundă și a dat din cap, apoi Ned i-a strâns mâna și am fost sigur că un pachetel a trecut dintr-o palmă în alta. Abia atunci mi-a făcut semn să cobor.

– Oksana stă în blocul de vizavi, a șoptit Ned. Ar trebui să fie acasă.

– Vrei să-i batem la ușă? am întrebat siderat. N-ar trebui s-o urmărim, poate ne duce la criminal?

Ned nu mi-a răspuns, doar a fluierat ușor și a intrat în scară. Nu mi-a rămas decât să urc după el. Blocul n-avea lift, dar Oksana locuia la etajul trei. Pe scări mirosea a mâncare prea prăjită și a clei. Am simțit cum începe să mi se ridice părul de pe ceafă

– Ceva nu-i în ordine! am exclamat.

Nu eram singurul care bănuia asta. Ned a început să alerge. Nu s-a oprit decât în fața ușii Oksanei. Era întredeschisă. Ned a dus mâna la spate și a scos un pistol.

– Ned, ce faci?

Încă o întrebare prostească. Ned m-a împins cu cotul într-o parte.

– Stai aici! mi-a spus și a deschis ușa cu o lovitură a piciorului stâng.

L-am privit neputincios cum intra în apartament. Prin crăpătura ușii am văzut sânge pe podea. Mult sânge. Am închis ochii, impunându-mi să nu vomit. De la prima crimă nu văzusem decât poze, și fusese destul de rău. Prima? Eram deja sigur că Oksana era moartă. Am așteptat încordat, cu urechile ciulite după orice zgornot ar fi indicat o luptă. Mă îngrozea gândul că Ned ar putea avea nevoie de ajutorul meu. Nu mă simțeam în stare să privesc un cadavru, darămite să prind un criminal. Din fericire, n-a trebuit să înfrunt o brută. După încă un minut, Ned a ieșit. Părea zguduit.

– Pericolul a trecut, a șuierat. Uită-te și tu!

Nu voiam să o fac, dar știam că trebuia. Am înghițit în sec și am intrat. Încă nu mirosea și eram recunoscător pentru asta, fiindcă stomacul meu oricum începuse să se răzvrătească.

Pe gresia ciobită din hol se vedea o dâră groasă și lungă de sânge. Am urmat-o spre dormitor, dorindu-mi să-i întorc spatele și să fug, să nu mă opresc decât acasă. Dacă Ned n-ar fi fost afară, probabil că aș fi făcut-o. Dar așa, am ajuns până în pragul dormitorului și am privit înăuntru. Aproape am leșinat.

Un copil de vreo doi ani era crucificat pe dulap, cu capul în jos. Pân-tecele îi era despicat de o rană hidoasă, din care mâțele se revărsaseră ca niște cârnăciori, arși la capăt de flacăra acum stinsă a unei lumânări negre. Pruncului îi lipseau două degete de la mâna stângă. Ochii nu-i erau contaminați de oroarea fără margini a ultimelor clipe, dar eu am simțit gustul flerii. Nu știu cum am reușit să o sculp în batistă, cum de nu m-am prăbușit pe podea.

Am icnit și mi-am mutat privirea. Atunci am văzut-o pe Oksana, rezemată cu spatele de peretele opus. Privea direct la copil, goală și moartă. Pe burtă se vedeau alte arsuri.

- Eu sunt, am citit și propria voce m-a speriat.

Mâna ei dreaptă ținea încă mânerul cuțitului, stânga - o sticlă de vodcă din care se revărsase destul lichid pe podea. Simțeam că mintea mi se întuneca și m-am silit să recapitulez amănuntele celeilalte crime ca să nu mă pierd cu totul. Am auzit o sirenă în depărtare și am mulțumit, fără să știu cui, că aveam un motiv să ies. Suportasem mai mult decât aș fi crezut că pot.

Ned aștepta la ușă, plum-buriu la față, dar cu o privire hotărâtă.

© Depositphotos/Andreas Gorkin

– Te simți bine? m-a întrebat.

– Da, am răspuns fără să încerc să par convins. Vine Poliția? Ce le spunem?

– Lasă-mă pe mine să vorbesc. Am chemat un amic.

M-am așezat, mai degrabă am căzut pe trepte și mi-am prins capul în mâinile tremurânde. Nu doream decât să uit cele văzute. Ora următoare, petrecută într-un birou de la secție, m-a convins că n-aveam s-o pot face niciodată. Imaginea copilului mutilat îmi plutea în fața ochilor ori de câte ori îi închideam.

– Eu sunt, am repetat în surdină. Cine ești? Ce vrei?

Îmi era greu să cred că odată cel mai mult mă deranja perspectiva de a-mi petrece câteva zile cu ai mei. Când ușa biroului s-a deschis și un agent mi-a zis să ies, nu m-a încercat un sentiment de ușurare, ci mai degrabă unul de oroare. Misterul încă se cerea dezlegat.

Nu Ned, ci Tom mă aștepta la ieșirea din secție.

– Ned e OK? am întrebat. Pe mine nici măcar nu m-au interogat.

– Nu mai aveau de ce, a răspuns Tom. Au închis cazul.

– Cum adică?

– Cuțitul Oksanei. Erau pe el urme de sânge nu doar de la copil.

– Anna? am ghicit.

– Da. Copilul era al unei fete de la club, se pare că aveau o... relație. Mama a murit săptămâna trecută, la spital. O boală genetică, transmisă și băiețelului. Au încercat să acceseze un program experimental, dar au fost refuzați. Programul era sponsorizat de Makarov.

– Și Oksana?

– În vodcă era destulă otravă cât să omoare trei oameni. Nu sunt semne c-ar fi silit-o cineva să bea. În stomac i-au mai găsit carne de om. Probabil, degetele lipsă...

S-a oprit, evident cuprins de greață. Ar fi trebuit să fiu mulțumit, dar nu eram.

– Te duc acasă, a spus Tom. Ai nevoie de somn. Toți avem.

Dimineața mi-a adus o durere groaznică de cap, a cărei explicație nu trebuia căutată mai departe de sticlele de bere aliniate pe frigider. Nu mai băusem așa gospodărește din studenție, și atunci doar de câteva ori. Berea îmi oferise o noapte de somn greu, fără vise și întrebări, iar acum plăteam prețul.

L-am amenințat cu degetul în oglinda de la baie pe bărbatul încercănat și greoi, iar el mi-a întors rânjetul livid. Am scos lama de ras și am decis că nu era momentul potrivit pentru ea. M-am mulțumit să mă stropesc pe față cu niște apă rece și să mă spăl pe dinți. Tot aveam senzația că o bilă de fier se rostogolește dintr-o parte în alta a creierului meu. Din dormitor, soneria telefonului a început să adauge țepi bilei.

– Vin acum, am strigat prosteste.

Aveam nevoie de cafea și multă liniște, dar blestemata aia nu se mai oprea. Am înșfăcat receptorul și m-am uitat urât la el înainte să răspund. Glasul lui Tom suna hăituit, cum mă simțeam și eu.

– Agatha vrea să te vadă, mi-a zis.

– Bine, vin cât de repede pot.

Mi-am călcat promisiunea imediat ce am făcut-o. În loc să apăs pe accelerație, am lăsat o grămadă de mașini să mă depășească. Până la urmă însă, am ajuns la Fiat Lux, iar Tom m-a împins înspre salonul medical.

Agatha prinsese puțină culoare în obraji, dar privirea îi căpătase o adâncime care nu-mi plăcea. I-am zâmbit larg, în ciuda temerilor mele nelămurite.

– Slavă Domnului că ți-ai revenit! am spus. Într-o zi, două, nici n-ai să-ți mai aduci aminte...

M-a oprit din minciună cu un gest poruncitor al mâinii.

– Nu vinde castraveți grădinarului, Nick! Apreciez totuși gestul. Hai mai aproape!

M-am așezat chiar pe pat, lângă ea, și m-a apucat strâns de mână. De data asta, era doar călduță, însă presentimentul rău nu mă părăsea.

– Nu s-a terminat, a croncănit.

Confirmarea propriei teorii m-a făcut să încerc să scap din strânsoare. Nu m-a lăsat. A închis ochii și a gemut.

– Agatha, am murmurat, liniștește-te!

– Ce-i mai rău va veni, a continuat. Frică. Moarte. Apă neagră. Multă apă, în jurul tău...

Era prea mult. Fără să-mi pese dacă o rănesc, m-am desprins și am sărit de pe pat. Agatha a deschis ochii, șuierând. Din prag, Tom se uita pierdut când la mine, când la ea. Mă auzeam respirând zgomotos, chinuit, de parcă mă înecam aievea și am dus mâna dreaptă la gură, să acopăr sunetele acelea care-mi aduceau aminte de o vară fierbinte. Agatha s-a liniștit chiar înainte ca Tom să se apropie de ea și m-a privit neguros.

– Sunt bine, i-a șoptit lui Tom. Ocupă-te de Nick.

Mi s-a făcut imediat rușine pentru violența reacției mele, dar n-aveam ce face. Am luat paharul întins de Tom și am băut toată apa, bucuros că era rece. Simțeam că datoram o explicație.

– Nu viitorul l-ai zărit, Agatha, am murmurat. Când aveam zece ani, a fost cât pe ce să mor înecat. M-a salvat fratele meu, dar a fost rănit destul de rău... Ai văzut trecutul!

– Ba nu! a dat din cap.

Tom mi-a poruncit din ochi să n-o contrazic.

– Culcă-te, i-a spus moale Tom și mi-a făcut semn să mergem în altă cameră.

Ne-am întors în sufragerie și, cu toate că nu mi-era foame, m-am întins după o tartină cu șuncă. Speram că gestul atât de obișnuit al mes-tecatului mă putea face să uit ce auzisem, dar n-a funcționat. Mi-am turnat niște suc de portocale și m-am încruntat la Tom, deși știam că n-are nicio vină.

– Ceva noutăți de la Poliție? am mârâit.

– Au aflat ce-i cu poza. A fost cumpărată de o femeie dintr-un anti-cariat, zilele trecute, dar nu pot spune dacă a fost Oksana. Ned a trecut pe acolo, dar magazinul e-nchis. A zis că, dacă ai chef, vă întâlniți la

casa proprietarei „Cocoșului roșu”. Trebuie să fie o figură tipă. Are nouăzeci de ani!

„Cocoșul roșu” părea mai degrabă un nume de cârciumă decât de anticariat. Mi-am luat rămas bun de la Tom și am ieșit. Am urcat la volan și o senzație de pericol iminent m-a izbit drept în moalele capului. Am lăsat mașina să ruleze încet, am dat drumul la radio și m-am privit în oglindă, bucuros că nimeni nu mă vedea tremurând pentru nimic. Prezentatorul anunța apropierea unei furtuni tropicale, ca și cum s-ar fi pregătit de o petrecere în pijamale. Am închis aparatul, enervat de buna dispoziție artificială din glasul lui. De-a lungul șoselei, primele pale de vânt, stărnite parcă de buletinul meteo, răvășeau niște gunoaie. Am înjurat și am apăsat pe accelerație. De ce mă grăbeam? Ce credeam că avea să ne spună femeia aia? La câți ani avea, mare lucru dacă-și amintea cum o cheamă, darămite să-mi poată oferi informații despre o fotografie din magazinul ei.

Deși nu apăsasem înapoi butonul radioului, muzica a acoperit zgomotul străzii. Un cântec despre dansul cu diavolul. Am simțit un pumn nevăzut adunându-se în jurul gâtului și, pentru câteva secunde, aerul nu mi-a mai pătruns în plămâni. Am icnit spasmodic, fluturând dezordonat din mâini, iar mașina a cârmit violent, gata să intre într-un stâlp de electricitate. Apa crescuse până la genunchi și era înghețată.

– Nu, am horcăit. Nu!

Mă înecam. Împotriva oricărei evidențe, trebuia să cred asta. Am auzit o ușă pocnind și un râs gros. *Nu încă*, mi-a șoptit cineva în ureche. *Curând ne vom întâlni, Nick. Curând... Eu întotdeauna câștig.* Apoi cineva a claxonat în spatele meu și eu am putut să inspir adânc. Am apăsat frâna în ultima clipă, cu inima duduind și vederea pe jumătate încețoșată. Deși purtam centura de siguranță, m-am izbit cu creștetul de plafon și am simțit gustul de sânge. Nissanul din spatele meu m-a depășit și l-am zărit pe șofer făcându-mi un gest deloc prietenos cu degetul.

– La fel și ție, amice, am murmurat.

Încet, punctele colorate s-au disipat și am putut vedea primele picături de ploaie zdrobindu-se de parbriz. Nu se auzea decât respirația mea șuierătoare, iar butonul radioului era tot în poziția închis. Ce dracu se întâmplase?

– Poate muzica s-a auzit din stradă, am șoptit tremurat.

Dar știam că nu era așa. Am privit telefonul de pe bord. Ar fi trebuit să-l sun pe Ned și să-i zic că nu mai puteam veni. Ar fi trebuit să-i cer ajutorul lui Tom. O luam razna. Dar am strâns din dinți, am dat drumul la radio și am demarat. Vocea lui Celine Dion a umplut mașina. Până am ajuns pe strada babei, mi-am interzis să aud altceva decât pe Celine. În cea mai mare parte a timpului, am reușit. Ploaia s-a oprit brusc când am parcat chiar lângă Ned.

– Ce-ai pățit? m-a întrebat Ned.

– Nimic, am șuierat.

– Crede-mă, recunosc pe cineva speriat de moarte!

– Nu acum, am zis. Poate mâine.

Ned a ridicat din umeri într-un fel care transmitea deloc subtil semnalul că nu renunțase la temă.

– Deci, ce știm despre babă? am întrebat.

– Nu mare lucru. Văduvă, fără copii. A fost căsătorită doar câteva luni, soțul a murit la debarcarea în Normandia. Numele de fată, Galea Afanasievna Pavlova. S-a născut la Sankt Petersburg, pe 29 decembrie 1916.

– Noaptea când a murit Rasputin! am exclamat.

Era un amănunt important, dar ce însemna?

– Maică-sa a murit în aceeași noapte, a continuat Ned. Taică-său era un negustor destul de prosper de pânzeturi. A fugit la Paris înainte ca bolșevicii să-i pună pielea pe băț, dar nu a luat cu el decât o mică parte din avere. Galea a devenit dansatoare de cabaret la 16 ani, a plecat peste ocean într-un turneu și a rămas acolo. Cam atât. Mergem?

– Hai, am răspuns fără prea multă tragere de inimă.

Cuvintele cântecului âluia blestemat tot mi se învăteau în minte. Ned s-a pus în mișcare și m-am întrebat dacă are pistolul. Apoi mi-am

zis că oricum n-ar conta. De unde veneau gândurile alea, nu știam. Ușa era din lemn roșu, cu un ciocănel pe care Ned l-a repezit înainte fără prea multă ceremonie. Bătaia s-a auzit mai puternic decât m-aș fi așteptat, dar n-a fost urmată de nicio reacție.

– Poate doarme, am presupus. La vârsta ei...

Ned a privit gânditor ușa.

– Nu cred, a spus.

A bătut din nou. Mi s-a părut că simt ceva furișându-se pe lângă ușă, dar Ned n-a dat niciun semn că ar fi auzit foșnetul. Am tăcut, nu voiam să par nebun. Ned a încercat clanța și ușa s-a deschis. Era prea simplu.

Dinăuntru venea un miros greu. Ned s-a încruntat și a băgat mâna dreaptă în interiorul sacoului.

– Stai aici! mi-a spus.

Nici prin cap nu-mi trecea să nu-l ascult. Senzația de sufocare a revenit pentru o clipă dureroasă, genunchii mi s-au muiat și m-am chircit. *Nick*, a revenit vocea din capul meu. *Niick...*

M-am năpustit înăuntru, fără să-mi mai pese de nimic. Din capătul holului a răzbătut un icnet și, izbindu-mă cu șoldul drept de o măsută, am fugit într-acolo. Primul lucru pe care l-am văzut au fost ochii albaștri ai Galei, privind drept spre mine, chiar dacă nu mă mai vedeau. Doar ei rămăseseră nemânjiți de sânge pe fața ei. Ned a țâșnit pe lângă mine și am știut că va vomita. Eu eram prea speriat ca să-mi fie greață.

Galea era goală și, pentru o femeie de nouăzeci de ani, trupul ei arăta uimitor de bine. Asta, dacă făceai abstracție de arsurile de pe burtă și de gaura cât o minge de fotbal dintre picioare. Bucăți din carnea ei se vedeau pe podea, unele încă alunecau pe pereți, printre pârlăiașele de sânge și alt lichid, pe care nu-l puteam identifica. Era ca și cum o grenadă i-ar fi explodat în vagin.

– Eu sunt Alfa și Omega, am citit cuvintele marcate cu fierul roșu.

Știam urmarea fără să mă uit în Biblie.

– Cel dintâi și Cel de pe urmă, Începutul și Sfârșitul... Apocalipsa.

Eram sigur că Galea era moartă, și totuși i-am căutat pulsul la încheietura acoperită de o pojghiță stacojie. N-am simțit niciun semn de viață, dar am văzut în palma ei ceva care mi-a înghețat inima. Părea un deget de copil. M-am rotit prin încăpere. Mi s-a părut că zăresc urme de ceară pe podea, dar balta de sânge era prea mare ca să fiu sigur. Privirea mi-a coborât spre ochii reflectați de oglindă și albastrul lor s-a făcut, pentru o nesfârșită secundă, negru. Nu mai puteam rămâne acolo. Galea era moartă, și totuși mă privea.

Am făcut primul pas spre ușă, ca într-un vis. *Pleci, Niick? Așa repede?* Am tresărit și m-am împleticit, cu un strigăt. Ochii Galei îmi clipeau sinistru și complice, cufundându-mă într-o fântână adâncă, puturoasă, din care nu aveam să mai ies.

– Nu-i moartă, am gemut. Nu... Cheamă...

Salvarea? Gândul mi se părea chiar și mie ilar. În adâncul minții știam că Galea dăduse colțul. Dar cine o așteptase oare de partea cealaltă?

– Cine? a întrebat Ned.

– Ea, am șoptit neputincios. Clipește...

– Ce spui acolo? Nick, uită-te la ea! E țeapănă.

M-am întors și am văzut că Ned avea dreptate. N-am putut să privesc iar în oglindă. Știam că acolo Galea clipea încă.

– Gata, plecăm! a decis Ned. Ne-am forțat prea mult norocul. Nici măcar eu nu pot explica asta polițiștilor.

Atunci s-a întâmplat. Ochii Galei s-au întors spre el și au început să sângereze. Înainte ca vreunul dintre noi să poată schița vreun gest, s-au scurs pe obraji, ca un măr întâi roșu, apoi portocaliu. Ned m-a prins de mână și amândoi am început să mergem de-a-ndăratelea. Oroarea devenise atât de greu de îndurat, încât n-aveam de ales decât să înnebunim ori s-o privim ca pe ceva normal. Doi sori mici au apărut în orbitele însângerate ale Galei chiar când am ajuns la ușă.

– Fug! a strigat Ned.

Chiar în timp ce leșinam, am înțeles ce era substanța de pe perete. Placentă. Cineva o posedase pe Galea. Pentru asta era ritualul! Iar Galea explodase pe dinăuntru, aducând pe lume o abominație. *Un homuncul.*

M-a trezit mirosul de baltă stătută. Am clipit și bezna s-a destrămat doar pe jumătate. Eram așezat în fund și aveam mâinile prinse la spate cu o sârmă al cărei capăt se ducea spre lațul de la gâtul meu. Nu mă puteam mișca fără să mă sugrum. Ceva mai încolo, Ned era întins pe cimentul rece, doar cu mâinile legate. Avea ochii închiși și fața plină de sânge.

– Ned? am șoptit. Mă auzi?

Din beznă, ceva s-a rostogolit spre Ned. Un bărbat cu chip cunoscut. Imposibil, și totuși real. Am crezut că o să urlu până-mi pierd glasul sau o să fac infarct. Am deschis doar gura într-un strigăt mut.

– Mda, n-a fost mare lucru de capul amicului tău. L-am doborât repede.

Vocea lui era aspră, disprețuitoare. De undeva, de departe, am găsit o urmă de furie pe care să mă sprijin.

– Du-te dracului, Grigori Efimovici!

A hohotit aproape prietenește.

– Am fost pe la el. Drept să-ți spun, profesore, iadul nu-i un loc prea plăcut. Dar eu și stăpânul lui am reușit să cădem la o înțelegere reciproc avantajoasă, cum vă place vouă să ziceți.

Îmi era greu să mă concentrez la cuvintele lui când priveam trupul lui Ned. Îl crezusem puternic. Nu era. Ce șanse aveam atunci eu? Pentru

o clipă, am fost gata să închid ochii și să-l las pe Rasputin cel renăscut să-mi facă tot ce vrea, numai să se termine cât mai repede. Apoi am văzut pleoapele lui Ned mișcându-se ușor. Oare mi se părușe? Speram că nu.

– Ce s-a întâmplat cu sfaturile bune, Grigori Efimovici? am șoptit. Cu credința în Dumnezeu? Fiecare om poartă în sine un medicament minunat, dar preferă să se lecuiască cu otrăvuri... Nu eu am scris-o.

– Nu trebuie să crezi tot ce citești, Nick, mi-a răspuns. Poate aveam vorbe goale pentru cei mulți și cuvinte alese pentru cei puțini. Poate, când au încercat să mă omoare prima oară, am văzut nu fața lui Dumnezeu, ci a Diavolului. Cine mă poate învinui că am decis să iau măsuri?

Am tăcut prudent, încercând să nu privesc prea des spre Ned. *Of, bietul Nick... Încă mai speră. Îmi place asta. Încearcă, Nick! Grigori e atât de previzibil... Dar eu câștig întotdeauna.* Am scuturat din cap, hotărât să alung vocea. N-aveam timp pentru ea. M-am uitat fix la Rasputin, la chipul tânăr și trupul viguros al unui bărbat la vreo douăzeci de ani.

– Ce-ai să faci acum? am întrebat răgușit.

– Am să trăiesc din nou, a răspuns rânjind, într-o lume plină de posibilități minunate. Doar pentru asta m-am născut a treia oară.

– A treia oară? am repetat buimac.

– Ce-i așa de greu de înțeles, profesore? Cine crezi că era Galea?

– Tu? am șoptit.

– Firește! N-a fost lucru ușor să mă agăț de ea. De copilul ăla urât și smiorcăit, sugrumat de cordonul înfășurat în jurul gâtului. Mă pregătisem pentru altceva. Dar era singurul corp disponibil pentru un suflet în pericol.

– Fascinant, am murmurat și am riscat încă o privire în spatele lui.

Ned scosese de undeva un briceag și, deși sârma li intra în gât, începuse să-și taie legăturile. Se mișca greu și am bănuț că nu doar prudența era de vină. Trebuia să câștig timp.

– Nu înțeleg, am spus. De ce ai avut nevoie de ritualuri, de primele crime? Da, Galea murea. Dar cum te-ai legat odată de un prunc, o puteai face și data viitoare...

A şuierat de mânie.

– El m-a lăsat să fac asta doar o dată! Nu-i place să-și piardă prada din gheare. Nu fără să primească în schimb ceva.

– Diavolul, am ghicit.

– Spune-i cum vrei! E un negustor formidabil.

Chiar sunt, a murmurat vocea cunoscută. *O, ia te uită!* Ned s-a ridicat poticnit și s-a aruncat în spatele lui Grigori. Am strigat odată cu el. Palmele lui Ned s-au adunat în jurul gâtului lui Rasputin și au început să strângă. Am fost încercat de o satisfacție sălbatică, dar Grigori a zămbit atroce și s-a scuturat, clipind spre mine. A fost o mișcare ușoară, care nu părea să-i ceară mai mult efort decât pentru a alunga o pisică. Ned a fost aruncat undeva în stânga. Am auzit zgomotul trupului său lovind un perete și l-am zărit rostogolindu-se înapoi spre mine. Am tras spasmodic aer în piept. Rasputin l-a lovit pe Ned cu piciorul în burtă. Purta bocanci cu șireturi roșii.

– Nu-l ucide! am strigat.

– Nu-mi spune ce să fac, profesore! a țipat Rasputin.

– El nu-i un adversar pe potriva ta! Nu lui îi vorbește cel care te-a ținut prizonier în trupul unei bătrâne.

– Minți!

Am ignorat fluieratul zeflemitor din mintea mea și am vorbit cât de repede puteam.

– L-am auzit de mai multe ori. Iar pentru asta n-a fost nevoie să ies dintre picioarele unei hârci. Eu îi sunt mai simpatic.

– Minți! a repetat Rasputin și m-a lovit peste față cu pumnul.

– Tu ești previzibil, am șoptit, luptându-mă cu leșinul.

Mâna lui Rasputin s-a oprit în aer, la câțiva centimetri de nasul meu deja zdrobit. M-a lăsat să cad pe ciment și a început să se plimbe prin fața mea, înainte și înapoi. *O idee interesantă, Nick amice! Unde vrei să ajungi?* Am ignorat vocea Diavolului din capul meu și am așteptat următoarea mutare a torționarului. Eram convins că-i lovisem tare orgoliul, dar îi stărnisem și interesul. Un bec s-a aprins chiar deasupra noastră și mi-am dat seama în sfârșit unde eram. Apa din budele orașului se scurgea chiar

lângă mine. Rasputin m-a răsturnat peste marginea de ciment a canalului colector.

– Hai să ne jucăm! a zis. Am nevoie de carne ca să-mi păstrez forma asta.

Am simțit că mă albeam, în ciuda sângelui care mi se scurgea spre cap. În spate, Ned a gemut încet.

– Tu vei alege, profesore! a spus Rasputin. Din cine iau?

Înima mi s-a redus la dimensiunile unei gămălii de ac în vreme ce-mi îngropam orice speranță.

– Ia-mă, a gemut Ned. Omoară-mă, ticălosule! Merit asta... Lucrurile pe care le-am făcut...

O, cât spirit de sacrificiu! Credeam că-i al meu. Păcat!

– Șșșt! a spus Rasputin. Nu tu decizi, prostule! Nick?

Totul îmi striga să rostesc numele lui Ned, care-mi dăduse dezlegarea de păcate. Dar chipul muștrător a lui Mișa a părut că plutește peste apa murdară și mi-am adunat ultimele flenduri de curaj. *Ce-i viața fără un pic de durere?*

– Din mine, am șoptit.

– Speram să spui asta, profesore, a râs Rasputin.

Degetul lui arătător s-a înfipt în pieptul meu. Am urlat cum nu mai făcusem vreodată, convins că inima îmi va pocni și că mintea mi se va pulveriza, dar nu s-a întâmplat așa. Ecourile țipătului meu au croncănit prin tunel mult după ce o bucată de carne de mărirea unei monede a dispărut, lăsând în loc o rană sângerândă. Cu un oftat, Rasputin m-a lăsat. Ned bolborosea ceva, dar l-am ignorat. Trebuia să uit că e acolo, că simpla rostire a numelui său mă putea salva de la tortură. După o vreme, am început să plâng.

– Profesore, doar nu ești copil! am auzit vocea batjocoritoare a lui Grigori. Decât să scâncești, mai bine spune-mi de la cine iau următoarea imbucătură! Și da, o să doară mai rău...

Am gemut necontrolat. Gândul că durerea putea fi și mai puternică era de neconceput. *Haide, Nick, ce vrei să demonstrezi? Totdeauna ai fost cel slab. Mișa e cel puternic. De aia îl urăști. Cum îți tot vără sub nas*

tăria lui! Nu ți se pare că Ned seamănă cu el? Nu te-ai săturat de superioritatea lui satisfăcută?

Am căutat sprijin în privirea lui Ned, dar închisese ochii. Spectacolul pe care-l văzuse îi fusese de ajuns, am presupus. Nimeni nu era atât de tare cât credeau ceilalți. Sau chiar el. Dar, poate, și reciproca era valabilă.

– Cine? a repetat nerăbdător Grigori.

– Ne... Eu! am țipat.

– Neu? Vorbește clar, profesore!

– Eu, eu!

Mi-a luat din pânțele, chiar deasupra buricului. Nu crezusem că putea exista agonie mai îngrozitoare decât cea prin care trecusem, dar evident greșisem. Mi-am pierdut cunoștința înainte să se termine, dar nu înainte să mă scap pe mine. M-a readus în simțiri senzația de sufocare. Plămânii mi se transformaseră în mingi de foc. Apa neagră, fetidă îmi intra în nas, în gură, în ochi. M-am zbatut disperat, cu prevestirea Agathei răsunându-mi în minte. Avusese dreptate, era viitorul. M-am prins de numele ei ca să nu-l strig pe al lui Ned. Agatha, care-și strângea șalul în jurul umerilor. Agatha, care vedea și auzea atâtea. Cu energia disperării, mi-am întins mintea spre ea, dar legătura s-a rupt aproape imediat. *Ei, zât! Am râs isteric.*

– Cine? a întrebat iarăși Rasputin.

M-a tras de pe margine și mi-a desfăcut pantalonii. Știam de unde avea să muște. Am început să tremur, dar am tăcut.

– Sancta Maria, ora pro nobis, l-am auzit pe Ned murmurând. Nick, ajunge! Chiar merit să...

Am rezistat tentației, dar știam că, probabil, era pentru ultima oară.

– Eu, am șoptit. O, Doamne, Mișa, iartă-mă! Nu-i vina ta!

Interesant! Îmi plac provocările.

Am așteptat continuarea suplicului, dar n-a mai venit. În schimb, trupul lui Grigori Rasputin a înțepenit, a fost ridicat de vechea mea prietenă, mâna invizibilă, apoi s-a prefăcut într-o minge de foc. Legăturile

mele s-au rupt singure. Am băjbăit după telefon și am format numărul lui Tom. *Pe data viitoare, Nick. Îmi rămâi dator.*

Când au venit după noi, Ned leșinase, dar eu priveam fix apele negre. Vocea Diavolului tăcuse, dar știam că aveam s-o aud din nou. Era însă un gând pentru mai târziu. Deocamdată, mă bucuram să respir.

STEPHEN KING PE ECRAN

Imaginea ororii - și nu numai a ei...

Mihnea și Filip-Iosif Columbeanu
(Cronică de film)

A fost comparat – și nu degeaba – cu J.R.R. Tolkien, Mary W. Shelley, Edgar Allan Poe, H.P. Lovecraft, ba chiar și cu James Joyce, Nathaniel Hawthorne, Hermann Melville, Henry James, Thomas Mann, Feodor Dostoievski, Lev Tolstoi, Marcel Proust... De la fiecare are câte ceva: imaginerie și imaginație, conținut și profunzime, diversitate și flexibilitate stilistică, precum și capacitatea de a acoperi, dintr-o suflare, sute de pagini, adesea peste o mie, fără să plictisească, să se dilueze, să cadă în redundanță. Un cronicar de la *Los Angeles Examiner* și-l imagina pe Stephen King, într-o vreme, „...ca pe un personaj posedat, legănându-se peste un procesor fumegând, vânaând ritmul pe care să-i poată dansa frazele, imprimând cu lovituri de pumn șocuri și spaime ca un rocker la claviatura orgii electronice”. Într-un interviu dat lui Michael Kilgore, de la *Tampa Tribune*, King declara despre prozele sale: „Le văd aproape ca pe niște filme care mi se derulează în minte”, ceea ce și explică caracterul lor vizual atât de acut și ritmul infernal al narațiunii – și mai explică și de ce majoritatea dintre ele au văzut lumina ecranului, în primul

rând din motive de conținut (căci, desigur, există și factorul strict comercial, inevitabil, în cazul unui autor de bestselleruri atât de populare, traduse în nenumărate limbi ale globului). Era inevitabil ca Stephen King să fie unul dintre cei mai ecranizați scriitori, numele său figurând pe genericele a peste o sută șazeci de filme, de toate categoriile (horror, SF și mainstream; de scurt sau lungmetraj; de cinema; televiziune sau video; ca scenarist, coscenarist sau doar autor al prozei inspiratoare), realizate din 1976 și până în... viitor – căci vreo două au data premierei preconizată pentru anul 2014, câtă vreme altele șase nici măcar nu se știe când vor fi finalizate.

O trecere în revistă exhaustivă a acestei opere cinematografice, reflectând-o pe cea literară, ar putea face, de bună seamă, obiectul unui întreg volum – și ar merita cu prisosință. Pentru moment, ar fi semnificativ să ne oprim numai asupra unora dintre cele mai importante filme datorate lui Stephen King, mai ales sub aspectul contribuției aduse la evoluția cinematografului – care nu este deloc de lepădat. Fie și numai datorită plurivalenței reprezentative a debutului – literar și, concomitent, cinematografic.

În 1974, viitorul autor de bestselleruri plătite cu milioane de dolari (născut în 21 septembrie, 1947, la Portland, Maine), era încă un anonim nerealizat, căsătorit cu (viitoarea scriitoare și poetă) Tabitha King (n. Spruce) și tată a doi copii (Naomi Rachel, n. 1972, și Joseph Hillstrom, n. 1974; Owen Philip avea să se nască în 1977). Renunțase la o catedră de limbă engleză, pentru a face o nouă încercare de a se impune ca scriitor – dar romanul recent scris era respins de editură după editură... Descurajat, Steve a aruncat manuscrisul la coș (cu adevărat!), intenționând să abordeze alte formule literare. Din fericire, Tabby a recuperat textul, recomandându-i și anumite modificări de ordin secundar – care, la rândul lor, au determinat și o ușoară extindere a cărții. Era un roman psihologic despre universul interior al femeii, surprins în punctul de răscruce al maturizării glandulare și catalizat cu ajutorul elementelor oculte și violente. Întâmplarea a făcut însă ca volumul să apară imediat după două romane horror de mare succes: *The Other*, de Thomas Tyron,

și *Exorcistul*, de William Peter Blatty, întregind astfel, la modul fortuit, o trilogie a poveștilor cu fete demonice – de unde și eticheta „horror” aplicată unui autor care, până atunci, se considerase ca aparținând mai mult genurilor science-fiction, western și de aventuri. Un alt factor a fost enormul succes al ecranizării semnate de William Friedkin (*Exorcistul*, 1973), care i-a determinat imediat pe producătorii Brian De Palma, Paul Monash și Louis A. Stroller să cumpere drepturile de ecranizare, încredințând scenariul lui Lawrence D. Cohen. Și astfel...

Carrie (1976, regizor Brian De Palma) rămâne nu numai debutul literar și cinematografic al lui Stephen King, ci și unul dintre cele mai bune filme horror ale tuturor timpurilor. Personal, l-am plasat întotdeauna peste *Exorcistul*, datorită stilului mult mai puternic și expresiv imprimat de Brian De Palma, în comparație cu sobrietatea lui Friedkin (uneori, aproape seacă; multe secvențe din ecranizarea acestuia mă dezamăgiseră, pierzând din forța sugerată de scenele respective, așa cum erau scrise de Blatty). Protagonista (deloc eroică, dar irezistibilă) interpretată de Sissy Spacek compune portretul unei fete complet inocente, timorate, disprețuite, strivite, traumatizate (inițial de mama ei bigotă și, în consecință, de colege și societate), care atingând vârsta labilă a adolescenței se transformă într-un autentic demon al răzbunării. De Palma urmărește atât empatic și delicat, cât și insuportabil de șocant, toate etapele metamorfozei, pentru ca în ultima parte a filmului să se dezlănțuie stilistic într-o autentică apocalipsă cinematografică – și nu fără ca, în secvența finală, să mai smulgă o ultimă dată spectatorii din scaune, printr-un *twist* brutal, pur filmic, introdus de scenarist. Ulterior, în 1999, s-a încercat un *sequel* obscur, *The Rage: Carrie 2* (regizor Katt Shea), preluând unele personaje, iar în 2002 s-a realizat o versiune pentru televiziune (în regia lui David Carson), din seria ecranizărilor programatice după Stephen King. În momentul de față este așteptat actualul remake, în regia lui Kimberly Pierce, cu premiera programată pentru 18 octombrie 2013.

După neînsemnata ecranizare TV a romanului *Salem's Lot* (1979, regizor Tobe Hooper), a urmat indiscutabil cea mai semnificativă adaptare

STEPHEN KING SHINING

pentru marele ecran a unui text de Stephen King: celebrul *The Shining* (1980, Stanley Kubrick, după un scenariu propriu, în colaborare cu Diane Johnson). Asemenea anteriorului *Carrie* (dar într-o măsură mult mai accentuată, în raport cu romanul inspirator), *The Shining* este mult mai mult decât un film horror: întru totul fidel genului, se dezvoltă enorm spre zonele de conținut, Kubrick impunându-i o deschidere panoramică asupra societății și condiției americane. Overlook nu mai e un simplu hotel bân-

tuit, ci dobândește valențe de frescă politico-socială; Dick Halloran (Scatman Crothers) devine un exponent al foștilor sclavi negri aduși din Africa; cei trei Torrance – Jack (Jack Nicholson), Wendy (Shelley Duvall) și Danny (Danny Lloyd) – compun un arhetip al nucleului familial american. Față de carte, Kubrick introduce modificări semnificative, în primul rând prin mutarea centrului de interes caracterologic dinspre Danny asupra lui Jack – devenit efectiv personajul principal al filmului, nu numai ca întindere și prezență, ci și prin sensurile umane pe care le exprimă. Ce-i drept, în acest sens au contribuit și unele elemente auxiliare: la cei șapte ani ai săi, micul Danny Lloyd s-a relevat, pe platou, complet depășit de sarcina interpretativă, astfel încât Kubrick a fost nevoit să-l filmeze cât mai puțin (câtă vreme în carte personajul său era omniprezent). În schimb, a mizat cu șanse sigure pe talentul lui Jack Nicholson, care oferă aici unul dintre cele mai memorabile roluri ale carierei sale – rămân de neuitat „privirea pe sub sprâncene”, în momentul când posesiunea demonic-hotelieră începe să devină perceptibilă, antologica secvență a mașinii de scris („*all work and no play makes jack a dull boy*”), celebrele replici „*Wendy! I'm home!!!!*” și „*Heeeeeeeeeeeere's Johnny!*”, sau prim-planul final, al morții prin îngheț în labirintul gardurilor vii (altă contribuție personală a lui Kubrick). Se reține, de asemenea,

twist-ul din epilog, cu enigmatică apariție a lui Jack într-o fotografie de epocă din galeria hotelului. La vremea respectivă, s-au emis tot felul de speculații, inclusiv ipoteza reîncarnării unui personaj din trecut, sau cea a „asimilării” lui Jack de către hotel. Ulterior, Kubrick a confirmat că valabilă era cea dintâi – lucru care, personal, m-a dezamăgit oarecum: a doua mi se părușe mai interesantă (și, dincolo de acest element concret, preferam pe departe ambiguitatea).

În mod surprinzător (sau poate nu), Stephen King n-a fost prea încântat de viziunea lui Stanley Kubrick, acuzându-l de „deturnare a sensurilor” – și, în 1997, a girat o altă ecranizare, sub forma unui serial TV în trei episoade (scenariu propriu, regia Mick Garris). Noul *The Shining* era fidel, corect și cam nesărat, însă King a introdus la rândul lui o întorsătură finală: umanizarea lui Jack, care într-un ultim moment de luciditate își asumă sacrificiul de sine spre a-și salva copilul și soția (continuat și prin apariția sa „fantomatică” din epilog). În sine, ideea nu era rea deloc, dar nu se ridică totuși la nivelul inspirației de odinioară a lui Stanley Kubrick...

După câteva scurtmetraje și ecranizarea mediocră a lui *Cujo* (1983, regizor Lewis Teague), a urmat, în același an, remarcabilul *The Dead Zone*, de David Cronenberg (scenariul de Jeffrey Boam). Ambele filme erau oarecum atipice, pornind chiar de la surse: *Cujo*, în cheie horror-realistă (factorul de teroare fiind un Saint-Bernard turbat), iar *The Dead Zone* ca film non-horror, dar cu elemente oculte și aproximativ SF (capacitatea eroului de a întrezări viitorul și încercarea lui de a-l schimba). Semnificativ este faptul că David Cronenberg, care deja începuse să se impună ca un adept al fantasticului și horrorului de tip visceral, a tratat romanul lui Stephen King cu sobrietate decentă, respectându-i intențiile și valorificându-i-le stilistic la un nivel absolut remarcabil.

În același an a fost transpusă și *Christine*, notoria poveste a mașinii posedate – sau, mai bine zis, cu „personalitate proprie” (și, firește, malefică) – în regia altui maestru al genului: John Carpenter (după scenariul lui King și al lui Bill Phillips). Totuși, filmul rămâne la un nivel mediu: fani scriitorului pot găsi, până la un punct, satisfacția unei transpuneri

corecte în imagini a ceea ce le sugerase romanul, însă inefabilul acelui demonism pe patru roți, atât de izbutit prin scriitură, e destul de subțire.

Firestarter (1984, regizor Mark L. Lester, scenariul de Stephen King și Stanley Mann), e un film destul de controversat. Are o serie de atuuri, începând cu distribuția: Drew Barrymore în rolul titular, înconjurată de George C. Scott, Louise Fletcher, Art Carney, Martin Shenn, Heather Locklear – iar Lester se impusese deja ca un bun narator, stăpânind bine ritmul și imageria filmică; însă ecranizarea, la fel ca și în alte cazuri, preia în mare parte doar firul epic și narativ central al romanului, nereușind să transpună și factorul uman (aparținând în special dramei pe care o trăiește fetița „incendiatoare”, cu diversele ei dileme care în carte extrapolau inspirat capcanele psihologice ale copilăriei).

De-acum, popularitatea lui Stephen King se consacraseră definitiv, așa că în fiecare an apăreau tot mai multe ecranizări după prozele lui, ajungând chiar și la cifra șapte, în 1987, când s-a realizat și neimportantul SF de acțiune *The Running Man* (regizor Paul Michael Glaser, cu Arnold Schwarzenegger), după romanul omonim scris pe vremea când Stephen King se dădea drept Richard Bachman. În 1989 a venit însă vremea să fie ecranizat și unul dintre cele mai incitante romane ale lui King – dificilul *Pet Sematary* (regizor Mary Lambert, scenariul de Stephen King), cu marile sale provocări: învierea morților, convertirea lor la apucături uci-gașe, implicarea unui copil până atunci fermecător, destrămarea familiei și, pe tot parcursul acțiunii, sfâșietoarele dileme ale personajelor, între „a învia sau a nu învia”. Și de această dată multe dintre elementele romanului au trebuit să fie eliminate (unele erau „prea literare”, altele „prea oribile” – ca momentul emanațiilor de gaze ale putrefacției, după deshumare) –, dar ceea ce a rămas nu e deloc de lepădat: un horror care „te ține”, cu secvențe realmente șocante, filmat profesionist și culminând cu sfâșietoarea scenă a uciderii lui Gage, când pe chipul micului zombi letal reapare pentru un ultim moment inocența copilăriei.

Un alt „horror realist” al lui King (care inițial ar fi trebuit să-i aparțină lui Bachman, dacă tocmai pe parcursul scrierii lui n-ar fi ieșit la iveală adevărata identitate a autorului) a prilejuit una dintre cele mai

bune ecranizări: *Misery* (1990, regizor Rob Reiner; scenariul de Stephen King, William Goldman). Aici, caimacul l-a luat Kathy Bates, în rolul de neuitat al infirmierei psihopate Annie Wilkes, premiat, pe bună dreptate, cu un Oscar. I-a dat replica, pe deplin onorabil, James Caan, iar Reiner a știut să urmărească onest crescendoul paranoic al poveștii, reușind, spre deosebire de alți cineaști anteriori, să suplinească elementele literare imposibil de adus pe ecran printr-o modalitate de a filma expresiv narațiunea, astfel încât să sugereze convingător, prin imagine și jocul actorilor, ceea ce prozatorul comunicase în scris.

Tot în 1990 s-a produs și cea mai monumentală dezamăgire, deși în împrejurări scuzabile, ce-i drept. Pentru mulți pasionați de King, inclusiv subsemnatul (mai ales că am avut și privilegiul de a-l traduce în română – un adevărat regal!), romanul său suprem (nu neapărat cel mai bun, nici musai cel mai horror, dar în orice caz „cel mai bun și horror“ în egală măsură) rămâne *It* – ecranizat, cu acest prilej, ca mini-serial de televiziune, în regia lui Tommy Lee Wallace, după un scenariu la care, pe lângă King, au mai lucrat autorul regiei și Lawrence D. Cohen. La drept vorbind, filmul nu era lipsit de calități. Notoriul Pennywise, interpretat de Tim Curry, arăta și se comporta convingător; cei șapte eroi puberi (personaje literare de neuitat!) se achitau și ei onest de sarcini (deși mai era pe-acolo și Olivia Hussey, în rolul Audrey Denbrough, fără să facă mare lucru).

Salturile între prezent și trecut, atât de abil articulate în scris, aveau și aici, pe alocuri, câte un dram de inspirație (ca în secvența fugii lui Eddie Kaspbrak din farmacie). Totuși, e păcat de Dumnezeu că toată panorama întregului „oraș bântuit” a fost redusă la un schematism atât de sărăcăcios (dacă tot era serial, de ce nu l-au făcut serial de-a binelea?), iar lupta finală cu marele păianjen e de-a dreptu’ pur și simplu o zben-guială butaforică și nimic altceva. Acum, ce-i drept, se mai pune la cale un *It*, în regia lui Cary Fukunaga, la al cărui scenariu, pe lângă regizor și romancier, au mai pus umărul David Kajganich și Chase Palmer. În rest, nu se știe ce și cum... s-așteptăm să-l facă, să iasă, să-l vedem... și să ne rugăm.

Un horror onest fără cine știe ce virtuți a fost *Sleepwalkers* (1992, regizor Mick Garris) – nicidecum o ecranizare, ci pur și simplu un scenariu original al lui Stephen King. Pe lângă faptul că spunea o poveste rotundă cu doi *were*...nu-știu-ce (nu erau ...*wolves*, ci un fel de feline umanoid-incestuoase și ucigașe foc – tot focul le și venea de hac, în final), se remarca și prin glumița de a distribui în roluri episodice oarece horroriști din gașcă: Stephen King era administratorul cimitirului, Clive Barker și Tobe Hooper făceau pe doi tehnicieni criminaliști, Joe Dante și John Landis se jucau de-a laboranții...

Mai apoi, în 1993, au urmat alte trei ecranizări simple după două cărți ceva mai puțin simple – nu capodopere, dar nici de duzină: mini-serialul TV *The Tommyknockers* (regizor John Power; scenariul de Lawrence D. Cohen), *Needful Things* (regizor Fraser Clarke Heston; scenariul de W.D. Richter) și *The Dark Half* (scenariul și regia de George A. Romero). Nimic mai mult, nimic mai puțin, decât bifări pe lista titlurilor, fără mari virtuți, dar și fără cusururi condamnable.

Și a venit anul... 1994.

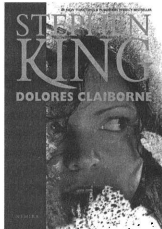
Mai întâi, unul dintre cele mai importante romane ale lui King, *The Stand* (apărut la noi ca *Apocalipsa*) a prilejuit un serial TV surprinzător de reușit, în regia lui Mick Garris și cu scenariul lui King, cu Gary Sinise în rolul principal (Stu Redman). Spre deosebire de transpunerile altor romane de mare întindere, aici s-a găsit o formulă de simplificare echilibrată,

păstrând tabloul de ansamblu al omenirii post-epidemie și izbutind să redea în bună măsură angoasele și paranoia noii societăți ajunse pe panta barbariei. În același timp se puneă însă la cale ceva mult mai important...

Cu doisprezece ani în urmă, în 1982, Stephen King publicase volumul *Different Seasons*, rezultat al ambiției sale de a scrie și altceva decât horror: patru romane scurte (sau *novellettes*), de factură realistă (dar nu lipsite de elemente terifiante, pe alocuri), dintre care al doilea, *The Body*, avea să devină în 1986 film – remarcabilul *Stand By Me* (regizor Rob Reiner; scenariul de Raynold Gideon și Bruce A. Evans), urmat în 1987 de neglijabilul *Apt Pupil* (regizor Alan Bridges; scenariul de Jim și Ken Wheat, cu Ricky Schroder și Nicol Williamson) – care însă a fost recuperat de varianta lui Bryan Singer (1998, scenariul de Brandon Boyce), cu Brad Renfro și Ian McKellen. Ultimul, *The Breathing Method*, n-a ajuns pe ecran (nici nu e de mirare pentru că era mai slăbuț, iar povestea nu oferea cine știe ce material pentru camera de filmat). În schimb, primul...

Primul a devenit un film pe care mulți cinefili îl plasează în topul lor absolut.

Într-un caz atipic pentru King, și nu numai, *The Shawshank Redemption* (tradus la noi *Închisoarea Îngerilor*) a câpătat un „cult-following” de sine stătător, surclasând în notorietate nuvela originală „Rita Hayworth and the Shawshank Redemption” și devenind unul dintre cele mai închiriate filme pe casetă ale anilor '90. Ecranizarea lui Frank Darabont (scenariul și regia) reușește magistral să înnoade toate evenimentele episodice îndurate în nuvelă de Andy Dufresne pe parcursul celor douăzeci și șapte de ani ai încarcerării și să creeze o narațiune cinematografică încheiată și unitară. Una din principalele îmbunătățiri față de original este comprimarea directorilor succesivi ai închisorii într-un singur antagonist, aparent simpatizând cu Andy la început, dar care până în final devine aproape demonic. Este filmul care a propulsat definitiv cariera lui Morgan Freeman (jucând aici rolul lui Ellis Redding, chiar dacă în original acesta era un irlandez roșcovan) și care i-a pus lui Frank Darabont în mână un *wild card* la masa de joc a Hollywoodului. Ce va face cu el, însă, vom vedea imediat.

Anul 1995 aduce ecranizarea best-sellerului *Dolores Claiborne* din 1992 (scenariul de Tony Gilroy; regia de Taylor Hackford), cu Kathy Bates în rolul titularii servitoare acuzate că și-a ucis stăpâna paralizată. Romanul se evidențiază printr-o abordare stilistică atipică lui King, fiind narat la persoana întâi și neîmpărțit în capitole, ceea ce îl face să semene mai degrabă cu transcriptul unui monolog. Filmul, deși corect, nu depășește statutul de *movie of the week*, dar rămâne o ecranizare onestă și, la fel ca

Misery, poate servi ca o bună introducere în universul „horrorului realist” al lui King, pentru cei care sunt mai degrabă obișnuiți cu latura sa fantastică.

Moda ecranizărilor de televiziune după Stephen King a mai scos la lumina micului ecran și *The Langoliers* (1995, scenariul și regia de Tom Holland), transpunere oscilând între corectitudine și nesărare a unui roman scurt foarte interesant, primul din cvartetul *Four Past Midnight* (1990) – din nou cu o cochetărie a lui Stephen King, care apare în rolul personajului imaginar Tom Holby, chiar înainte de a da năvală „lango-lierii”, niște bâzdăgânii care „mănâncă trecutul”, improvizate pe ecran sub forma unor gogoloaie digitale înfiorător de false, numai bune să omoare amintirea romanului. Următorul, *Secret Window, Secret Garden*, avea să devină *Secret Window* (2004, scenariul și regia de David Koepp), cu Johnny Depp și John Turturro – film deloc de lepădat, despre nebunia de a fi scriitor. Din păcate, *Fereastra secretă* s-a deschis la cinci ani după *Fight Club*-ul echipei Palahniuk/ Fincher, când procedeul protagonistului *unreliable* cu două fețe devenise mai degrabă un trend decât un *twist*. Celelalte două volume n-au devenit nimic – încă...

A devenit, în schimb, *Thinner* (primul dintre romanele lui Richard Bachman), ecranizat în 1996 de Tom Holland, după un scenariu scris

Împreună cu Michael McDowell – transpunere surprinzător de onorabilă a unei povești excelente pe hârtie, dar provocatoare pentru ecran, riscând oricând să cadă în artificialitate, convenționalism și plictiseală.

Poate cea mai reprezentativă ecranizare a începutului de mileniu este *The Green Mile* (1999), superproducție hollywoodiană cu Tom Hanks în rolul principal și Frank Darabont întors la cârmă cu forțe proaspete (scenariul și regia). Povestea deținutului John Coffey (Michael Carke Duncan), care are ghinionul de a fi negru în Louisiana anilor '30, dar compensează asta prin puterile sale magice, a făcut deliciul box-office-ului din întreaga lume. Din nefericire, acest lucru a avut un preț, și anume edulcorarea descrierii făcute de King vieții din jurul „culoarului Morții”, până aproape de transformarea acesteia într-o comedie uneori romantică, alteori bufă, dar oricum străină și de textul inițial, și de formula de succes a primei colaborări cu Darabont. Și, cum „prea mult bine strică”, reprezentarea exagerat de pozitivă a personajului lui Coffey a adus nemulțumiri în rândul comunității afro-americane, regizorul Spike Lee acuzându-l ca fiind o întoarcere la era filmelor cu „negri magici” (*Song of the South*, 1946) în care rolul acestora era exclusiv acela de a-l servi pe Alb și a-l face fericit.

După o serie continuă de filme mai mult sau mai puțin reprezentative, dintre care unele ar merita să fie comentate în sine, dacă spațiul ne-ar permite, dar nici unul nu aduce contribuții cu adevărat noi față de toate cele enumerate până acum, ar mai fi de menționat *1408* (2007, regizor Mikael Håfström, scenariul de Matt Greenberg, Scott Alexander, și Larry Karaszewski), după o povestire scurtă destul de convențională, căreia îi respectă diversele idei de o credibilitate îndoielnică și finalul ridicol de pueril, însă o îmbogățește cu o dezvoltare imagistică aplicată, capabilă să transmită teroarea din camera de hotel bântuită – inclusiv pentru că John Cusack și Samuel L. Jackson știu să joace. Nu-i de colo nici *The Mist* (2007, scenariul și regia de Frank Darabont), deși avem de-a face și aici cu destule clișee și găuri logice, însă autorul celebrului *The Shawshank Redemption* nu se dezmințe, recuperând prin ritm narativ dens și susținut, și un stil vizual complex, bine gestionat.

Ultimii ani au fost dominați de o avalanșă de scurtmetraje – și câteva lungi, dintre care n-ar fi nimic de reținut. Cum spuneam, marile speranțe ale momentului se axează pe noul *Carrie* și pe viitorul remake după *It*. De asemenea, aștept cu mare interes serialul TV în treisprezece episoade *Under the Dome* (regizori Jack Bender, Niels Arden Oplev, Kari Skogland; scenariul de King și Brian K. Vaughan) – nu de alta, dar transpune romanul pe care l-am tradus anul trecut (urmează să apară la Nemira), un roman-fluviu extrem de ofertant despre care prefer să nu vă dezvălui nimic încă. Se mai anunță și un serial TV după un alt roman pe care l-am tradus cu drag, apărut deja în două ediții la Nemira: *The Talisman* (*Talismanul*) – pe care-l aștept cu teamă, pentru că natura poveștii, splendid construită și scrisă, predispune la un risc enorm de a cădea în ieftin și ridicol.

S-ar desprinde însă o concluzie interesantă...

După cum am văzut, proza lui Stephen King, îmbinând latura de consum cu aceea de conținut, a generat enorm de multe filme – majoritatea, în mod firesc, comerciale, dar nici unul (nici chiar dintre cele mai superficiale) doar comercial: un element de umanitate, un factor de conținut, oricât de redus, se distinge întotdeauna. Și, desigur, ies în evidență marile filme cum ar fi *Carrie*, *The Shining*, *The Shawshank Redemption* sau *The Green Mile*, urmate de altele câteva aproape la fel de importante. Nu putem uita totuși că în ultimii ani cinematograful american a intrat într-o paradoxală etapă revoluționar/involutivă, determinată de perfecționarea continuă a tehnicii. Avantajul evident este că de-acum se poate aduce pe ecran *orice*, iar în calea celor mai îndrăznețe viziuni ale fanteziei lui Stephen King nu mai există, practic, opreliști. Totodată remarcăm însă cu îngrijorare o inevitabilă tendință spre formalism, în dauna conținutului și a structurii. Simplu spus, spectacularul sufocă substanța. Nu cumva același lucru se va întâmpla și cu viitoarele filme după operele lui Stephen King? Cel puțin ultimul meu contact cu el, traducând *Under the Dome*, mi-a dovedit că a rămas la fel de consistent și inventiv, ca scriitor – dar dacă ecranizările îi vor prelua numai inventivitatea, diluându-i consistența? Nu putem decât să sperăm că echilibrul se va restabili.

Vladimir Pištalo
tesla
portret între maști

03

ANTICIPATIA

Alexandru Mironov
LUMEA-DUPĂ-GOOGLE

